

**T. C.
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

Psikoloji Anabilim Dalı
Klinik Psikoloji Bilim Dalı

**EVLİ BİREYLERDE CİNSEL DOYUM VE EVLİLİK
UYUMUNUN BENLİK SAYGISI İLE İLİŞKİSİNİN
ARAŞTIRILMASI**

Yüksek Lisans Tezi

Leyla KARATAŞ

Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Deniz YILDIZ

İstanbul – 2022

TEZ TANITIM FORMU

Yazar Adı Soyadı : Leyla KARATAŞ

Tezin Dili : Türkçe

Tezin Adı : Evli Bireylerde Cinsel Doyum ve Evlilik Uyumunun Benlik Saygısı İle İlişkisinin Araştırılması

Enstitü : İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Anabilim Dalı : Psikoloji

Tezin Türü : Yüksek Lisans

Tezin Tarihi : 20.01.2022

Sayfa Sayısı : 104

Tez : Dr. Öğr. Üyesi Deniz YILDIZ

Danışmanları

Dizin Terimleri : Cinsel Doyum, Evlilik Uyumunu, Benlik Saygısı

Türkçe Özet : Yaptığımız araştırmanın amacı evli bireylerde cinsel doyum ve evlilik uyumunun benlik saygısı ile ilişkisini incelemektir.

Dağıtım Listesi : 1. İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsüne
2. YÖK Ulusal Tez Merkezine

Leyla KARATAŞ

**T. C.
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

**Psikoloji Anabilim Dalı
Klinik Psikoloji Bilim Dalı**

**EVLİ BİREYLERDE CİNSEL DOYUM VE EVLİLİK
UYUMUNUN BENLİK SAYGISI İLE İLİŞKİSİNİN
ARAŞTIRILMASI**

Yüksek Lisans Tezi

Leyla KARATAŞ

**Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Deniz YILDIZ**

İstanbul – 2022

BEYAN

Bu tezin hazırlanmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğu, kullanılan verilerde herhangi tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitedeki başka bir tez olarak sunulmadığını beyan ederim.

Leyla KARATAŞ

.../.../2022

İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Leyla KARATAŞ'ın "Evli Bireylerde Cinsel Doyum ve Evlilik Uyumunun Benlik Saygısı İle İlişkisinin Araştırılması " adlı tez çalışması, jürimiz tarafından Psikoloji anabilim dalı, Klinik Psikoloji bilim dalında YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan *Dr. Öğr. Üyesi Deniz YILDIZ*
(Danışman)

Üye
Dr. Öğr. Üyesi Esra SAVAŞ

Üye
Dr. Öğr. Üyesi Zeynep SET

ONAY

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

... / ... / 2022

Prof. Dr. İzzet GÜMÜŞ
Enstitü Müdürü

ÖZET

Bu araştırmada, evli bireylerde cinsel doyum ve evlilik uyumunun benlik saygısı ile ilişkisine bakılmış, aynı zamanda 18-45 yaş aralığında olan, ikame ettiği Şehir fark etmeksizin kadın ve erkek olmak üzere 350 evli birey ile anket çalışması yapılmıştır. Bireylere araştırmanın değişkenlerini ölçmek üzere Golombok- Rust Cinsel Doyum Ölçeği, ift Uyumu Ölçeği ve Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği online olacak Şekilde uygulanmıştır.

Araştırmada benlik saygısı değişkeninin evlilik uyumu ve cinsel doyum arasındaki ilişkiye ne derece etki ettiğini ve değişkenler arası ilişkiselliğini ortaya koymak amaçlanmıştır. Literatürde bulunan daha önce yapılmış çalışmalar nispeten düşük örneklem sayısı ile sınırlı tutulmuş olduğundan mevcut araştırma, örneklem sayısını arttırarak birçok coğrafi bölgeden bireye ulaşmış olup söz konusu değişkenler arasında anlamlı ilişkiler ortaya koymuştur. Araştırma bulguları doğrultusunda, erişkin bireylerde evlilik uyumu ile benlik saygısı arasında anlamlı ilişkiler saptanmış, kadın ve erkek cinsel doyum düzeyleriyle evlilik uyumunun düşük düzeyde bağlantılı olduğu sonucu elde edilmiştir. Bu sayede evli bireylerin evlilik uyumunda ve cinsel yaşamlarında benlik saygısı ile birlikte sosyodemografik değişkenlerin rolüne dikkat çekilerek elde edilen bulguların tasarlanan hipotezler bağlamında tartışılmasının bilime fayda sağlayacağı düşünölmüştür.

Anahtar kelimeler: Cinsel Doyum, Evlilik Uyumu, Benlik Saygısı.

SUMMARY

In this research, a survey was conducted with 350 married individuals, both men and women, aged between 18-45 years, regardless of the city they reside, to examine the relationship between sexual satisfaction and marital adjustment with self-esteem in married individuals. In order to measure the variables of the research, the Golombok-Rust Sexual Satisfaction Scale, the Couple Adjustment Scale and the Rosenberg Self-Esteem Scale were applied online to the individuals.

In the study, it was aimed to reveal to what extent the self-esteem variable affects the relationship between marital adjustment and sexual satisfaction and to reveal the correlation between the variables. Since the previous studies in the literature were limited with a relatively low sample size, the current study increased the sample size and reached individuals from many geographical regions and revealed significant relationships between these variables. In line with the research findings, significant relationships were found between marital adjustment and self-esteem in adult individuals, and it was concluded that sexual satisfaction levels of men and women were associated with a low level of marital adjustment. In this way, it was thought that it would be beneficial for science to discuss the findings obtained by drawing attention to the role of sociodemographic variables together with self-esteem in marital adjustment and sexual life of married individuals in the context of designed hypotheses.

Keywords: Sexual Satisfaction, Marital Adjustment, Self-Esteem.

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	i
SUMMARY	ii
İÇİNDEKİLER	iii
KISALTMALAR	vi
TABLolar LİSTESİ.....	vii
EKLER LİSTESİ	ix
ÖNSÖZ.....	x
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM ARAŞTIRMANIN KURAMSAL KAVRAMSAL ÇERÇEVESİ VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

1.1.Araştırmanın Kuramsal Çerçevesi	2
1.1.1 Evlilik Kavramının Tanımı.....	2
1.1.2.Evliliğin Tarihçesi	2
1.1.3.Evliliğin Çeşitleri.....	3
1.1.4. Evliliğin Nedenleri	4
1.1.5. Evlilik Uyumu Kavramı	4
1.1.6.Evlilik Uyumunu Etkileyen Etmenler	6
1.1.7. Evlilik Uyumu İle İlgili Yapılan Araştırmalar	7
1.2.Cinsellik.....	9
1.2.1. Cinsellik Kavramının Tanımı	9
1.2.2 Cinsel İşlevler	11
1.2.3 Cinsel Doyum Kavramı	12
1.2.4. Cinsel Doyumu Etkileyen Etmenler	13
1.2.5. Cinsel Doyum İle İlgili Yapılan Araştırmalar	14
1.3.Benlik Saygısı.....	16
1.3.1 Benlik Saygısı Kavramı Tanımı	16
1.3.2 Benlik Saygısını Oluşturan Bileşenler.....	18
1.3.3. Benlik Saygısı ile İlgili Yapılan Araştırmalar	20
1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları	22
1.5.Araştırmanın Sayıltıları	22
1.6.Araştırmanın Problemi	23
1.7.Araştırmanın Hipotezleri	23
1.8.Tanımlar	24

1.9.1.Cinsel Doyum	24
1.9.2.Evlilik Uyumu	24
1.9.3.Benlik Saygısı.....	24

İKİNCİ BÖLÜM GEREÇ VE YÖNTEM

2.1.Araştırmanın Modeli	25
2.2.Araştırmanın Evren ve Örneklemi.....	25
2.3.Araştırmanın Veri Toplama Araçları.....	25
2.3.1. Kişisel Bilgi Formu	25
2.3.2. Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği (YÇUÖ).....	25
2.3.3. Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği Kısa Formu (RBSÖ).....	26
2.3.4. Golombok-Rust Cinsel Doyum Ölçeği (GRCDÖ).....	26
2.4.Verilerin İstatistiksel Analizi.....	27

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM BULGULAR

3.1. Örneklem İlişkin Tanımlayıcı Özellikler.....	28
3.2. Katılımcıların Çift Uyumu ve Benlik Saygısı Düzeylerinin Sosyo-demografik değişkenlerle Karşılaştırılması.....	30
3.3. Kadın ve Erkek Cinsel Doyum Düzeylerinin Sosyodemografik Değişkenlerle Karşılaştırılması	44
3.4. Katılımcıların Yaş, Çift Uyumu, Benlik Saygısı ve Cinsel Doyum Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi.....	49

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM TARTIŞMA

4.1. Katılımcıların Çift Uyumu ve Benlik Saygısı Düzeylerinin Sosyo-demografik Değişkenlerle Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular ve Yorumu	56
4.2. Kadın ve Erkek Katılımcıların Cinsel Doyum Düzeylerinin Sosyodemografik Değişkenlerle Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular ve Yorumu.....	63
4.3. Katılımcıların Yaş, Çift Uyumu, Benlik Saygısı ve Cinsel Doyum Düzeyleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular ve Yorumu.....	66

SONUÇLAR VE ÖNERİLER	70
KAYNAKÇA	73
EKLER.....	80

KISALTMALAR

YÇUÖ	: Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği
GRCDO	: Golombok – Rust Cinsel Doyum Ölçeği
RBSÖ	: Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği
TDK	: Türk Dil Kurumu

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. Sosyo-demografik değişkenlerin frekans dağılımları	28
Tablo 2. Araştırmada kullanılan ölçeklerin puan ortalamalarının betimsel istatistikleri	29
Tablo 3. Cinsiyet değişkeni bakımından katılımcıların evlilik uyumu ve benlik saygısı puanlarının t-test bulguları	30
Tablo 4. Kiminle yaşıyor olduğu değişkeni bakımından katılımcıların evlilik uyumu ve benlik saygısı puanlarının ANOVA bulguları.....	31
Tablo 5. Eğitim düzeyi değişkeni bakımından katılımcıların evlilik uyumu ve benlik saygısı puanlarının ANOVA bulguları	33
Tablo 6. Gelir düzeyi değişkeni bakımından katılımcıların evlilik uyumu ve benlik saygısı puanlarının ANOVA bulguları	35
Tablo 7. Ne kadar süredir aktif cinsel yaşamın olduğu değişkeni bakımından katılımcıların evlilik uyumu ve benlik saygısı puanlarının ANOVA bulguları.....	37
Tablo 8. Evlilik türü değişkeni bakımından katılımcıların evlilik uyumu ve benlik saygısı puanlarının t-test bulguları	38
Tablo 9. Kendi fiziksel özelliklerini beğenme durumu değişkeni bakımından katılımcıların evlilik uyumu ve benlik saygısı puanlarının ANOVA bulguları.....	39
Tablo 10. Eşin dış görünüşünü beğenme durumu değişkeni bakımından katılımcıların evlilik uyumu ve benlik saygısı puanlarının ANOVA bulguları	41
Tablo 11. Eşin kendisine karşı davranışı beğenme durumu değişkeni bakımından katılımcıların evlilik uyumu ve benlik saygısı puanlarının ANOVA bulguları.....	42
Tablo 12. Kiminle yaşıyor olduğu değişkeni bakımından katılımcıların kadın ve erkek cinsel doyum puanlarının Kruskal Wallis bulguları	44
Tablo 13. Evlilik türü değişkeni bakımından katılımcıların kadın ve erkek cinsel doyum puanlarının t-test bulguları	45
Tablo 14. Eğitim düzeyi değişkeni bakımından katılımcıların kadın ve erkek cinsel doyum puanlarının ANOVA bulguları	45
Tablo 15. Gelir düzeyi değişkeni bakımından katılımcıların kadın ve erkek cinsel doyum puanlarının ANOVA bulguları	46
Tablo 16. Aktif cinsel yaşam süresi değişkeni bakımından katılımcıların kadın ve erkek cinsel doyum puanlarının Kruskal Wallis Testi bulguları.....	47

Tablo 17. Kendi fiziksel özelliklerini beğenme durumu değişkeni bakımından katılımcıların kadın ve erkek cinsel doyum puanlarının Kruskal Wallis Testi bulguları	47
Tablo 18. Eşin fiziksel özelliklerini beğenme durumu değişkeni bakımından katılımcıların kadın ve erkek cinsel doyum puanlarının ANOVA bulguları	48
Tablo 19. Eşin davranışlarını beğenme durumu değişkeni bakımından katılımcıların kadın ve erkek cinsel doyum puanlarının ANOVA bulguları.....	49
Tablo 20. Katılımcıların yaş, evlilik uyumu, benlik saygısı ve cinsel doyum puanlarının Pearson Korelasyonu	50
Tablo 21. Modele ilişkin karşılaştırma değerleri: YÇUÖ Toplam I	50
Tablo 22. Evlilik uyumunun yaş, cinsiyet ve benlik saygısı tarafından yordayıcılığına ilişkin hiyerarşik regresyon analizi bulguları	51
Tablo 23. Modele ilişkin karşılaştırma değerleri: YÇUÖ Toplam II	52
Tablo 24. Evlilik uyumunun yaş, benlik saygısı ve erkek cinsel doyum düzeyi tarafından yordayıcılığına ilişkin hiyerarşik regresyon analizi bulguları	53
Tablo 25. Modele ilişkin karşılaştırma değerleri: YÇUÖ Toplam III.....	54
Tablo 26. Evlilik uyumunun yaş, benlik saygısı ve kadın cinsel doyum düzeyi tarafından yordayıcılığına ilişkin hiyerarşik regresyon analizi bulguları	54

EKLER LİSTESİ

EK-A KİŞİSEL BİLGİ FORMU

EK-B YENİLENMİŞ ÇİFT UYUM ÖLÇEĞİ

EK-C GOLOMBOK –RUST CİNSEL DOYUM ÖLÇEĞİ

EK-D ROSENBERG BENLİK SAYGISI ÖLÇEĞİ

ÖNSÖZ

Bu çalışmanın yürütülmesi esnasında desteğini daima hissettiğim sevgili ağabeyim Eser KARATAŞ 'a, akademik desteğinden dolayı tez danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Deniz YILDIZ' a çok teşekkür ederim.

Tezimi, cinsel ve sosyal eşitsizliğin olmadığı bir dünyaya ithaf ediyorum.

GİRİŞ

Kökene milattan öncesine dayanan, kültürlerce farklı uygulama pratiklerine sahip olan ve en nihayetinde birçok biyo-psiko-sosyokültürel faktörü barındıran evlilik olgusunun; günümüzde hala bu özelliklerini sürdürmesi ve birçok araştırmaya konu olması bakımından araştırmanın amacına hizmet eden değişkenlerden biri olması uygun görülmüştür. Bu bağlamda bireylerin kendi benliklerini tanımlarken başvurduğu rollerden birinin kişinin medeni durumu olması yadsınamaz bir gerçektir. Keza evli olma veya evli olmama, kişinin yaşam boyu sahip olduğu birçok sosyal statüden yalnızca bir tanesidir. Lakin evlilikte gösterilen evlilik uyumu, cinsel hayattan alınan cinsel doyum ile birlikte bireylerin benlik değeri ve kendilerini ele alma biçimi de değişkenlik gösterecektir. Etki alanı bu denli geniş olduğu düşünülen konu üzerinde çalışılma amacı; yukarıda belirtildiği üzere aralarında bir bağlantı olduğu düşünülen cinsel doyum, evlilik uyumu ve benlik değeri kavramlarının bireyler üzerinde bir etki gösterip göstermediği incelemektir. Bu minvalde yürütülen çalışma, evli bireylerdeki evlilik uyumu düzeyinin cinsel doyum düzeyi ile ilişkisini, cinsel doyum düzeyinin benlik saygısı düzeyi ile ilişkisini benlik saygısı düzeyinin evlilik uyumu düzeyi ile ilişkisini ve en nihayetinde cinsel doyum, evlilik uyumu ve benlik saygısı değişkenlerinin belirlenen sosyo-demografik değişkenlerle ilişki içerisinde olduğunu ortaya koymayı hedeflemektedir.

Yapılan bu araştırma, toplumsal açıdan üstü kapatılması gerektiği düşünülen ve toplum tarafından bireysel olarak da bastırılması uygun görülen konulardan biri olan cinselliği irdelemesi ve bu yönde bireylerin cinsel doyum düzeyini ölçmeyi amaçlaması bakımından önem arz etmektedir. Çalışmanın bir diğer özelliği ise; literatürde yer edinmiş birçok evlilik uyumu ve cinsel doyum çalışmalarına, üzerinde henüz çalışılmaya başlanan benlik saygısı değişkenini de dahil ederek bu alanda yapılmış çalışmalardan farklı olarak geniş örneklem sayısı ile daha kapsamlı bir çalışma prensibi ortaya koymayı amaçlamasıdır. Ayrıca öne sürülen hipotezlerin elde edilen verilerle teyit edilmesi ve literatüre yeni bir araştırma kazandırılması yapılan araştırmayı önemli kılmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN KURAMSAL KAVRAMSAL ÇERÇEVESİ VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde araştırmada geçen evlilik kavramı ve evlilik kavramı ile ilişkili kavramlar hakkında bilgiler sunulmuştur.

1.1.Araştırmanın Kuramsal Çerçevesi

1.1.1. Evlilik Kavramının Tanımı

Evlilik resmi olarak iki bireyin kanunen yaşamlarını birleştirmesine denir. Evlilik akdi, Türk Medeni Kanunu'nun 185. Maddesinde "Evlenmeyle eşler arasında evlilik birliği kurulmuş olur. Eşler, bu birliğin mutluluğunu elbirliğiyle sağlamak ve çocukların bakımına, eğitim ve gözetimine beraberce özen göstermek ile yükümlüdürler. Eşler birlikte yaşamak, birbirine sadık kalmak ve yardımcı olmak zorundadırlar." ibaresiyle yer almaktadır (www.tbmm.gov.tr).

Evlilik, toplumun temel yapı taşlarından biri olan aileyi oluşturması nedeniyle bireyin hayatında büyük önem arz etmektedir. Toplum var olduğu sürece evlilik kavramı hem sosyal çevrede hem de akademik camiada üzerinde durulması gereken kavramlardan biri olmaya devam edecektir (Kublay & Oktan, 2014).

Evliliğin, iki bireyin farklı kişilik özelliklerine, ihtiyaçlara, tutumlara ve beklentilere sahip olmasıyla kurulan bir sistem olduğu bilinmekle birlikte yasalarca da meşrulaştırılan, kişinin bireysel gelişimini ve sosyal yaşam pratiklerini de kapsayan özel bir ilişki olduğu düşünülmektedir (Aktaran Karalı, 2019).

Keçe (2010) evliliği, bir erkek ve bir kadının toplumsal olarak onay verilen yasal bir ilişki içinde olması olarak tanımlamış aynı zamanda bu yaşam boyu mutlu olmak için başlanılmış ilişkilerde bir süre sonra sorunların ortaya çıktığını belirtmiştir. Temeldeki bu sorunları elimine etmek için ise çiftlerin evlilik öncesinde birbirlerini daha iyi tanımaları gerektiğini ifade etmiştir.

1.1.2.Evliliğin Tarihçesi

Günümüze M.Ö. 2000 yılından bu yana değişkenlik göstererek gelen aile kurumu, etkisini ve sürekliliğini kaybetmeden devam eden ve temel prensiplerini koruyan kültürel bir olgudur. Bunun yanında sistemler bütünü olan toplumun en küçük yapı birimi olarak karşımıza çıkar. Bu en küçük yapı birimi; bireylerin doğuştan gelen

özelliklerinin şekillendiği, beslendiği, eğitimlerinin sağlandığı özetle bireylere mutluluk ve bazen de mutsuzluk veren bir kaynak konumundadır. Bu bağlamda ele alınacak olursa evliliğin toplumsal bir yapı olmakla birlikte psikolojik bir dinamik olduğu da söylenebilir (Yıldırım, 1992).

Tarihsel sürece bakıldığında en eski evlilik belgesinin Aramca yazılmış olan Yahudilere ait M.Ö. 5.YY ‘dan kalma bir papirüs olduğu bilinmektedir. M.Ö. 8.yy.’a kadar ise bireyler arasında evlilik sözü düğün gününden daha öncesinden verilmekteydi (Akt.,Şahin, 2017).

Araştırmacılar, eski çağlardan bu yana insanların mütemadiyen gruplar halinde yaşadıklarını, toplum yapılarında bir takım farklılıkları olmasıyla birlikte aile kurumuna sahip olmayan toplumların bulunmadığını ifade etmişlerdir. Nitekim evlilik, genel manada karı ve koca arasında yasal bir durumu ifade etmek için kullanılır. Durumun yasal olması ise din ve kanun açısından ele alınması ile mümkün kılınmıştır. Bilhassa çok eşliliğe izin veren bazı medeni kanunlar da bulunmaktadır. Bununla birlikte bazı toplumlarda erkeklerin çok eşli olduğuna da rastlanmaktadır. Günümüzde “Poligini ” adı verilen çok karılık birçok ülkede görülmektedir. Buna benzer bir kavram olan “poliandri” ise çok kocalık manasına gelen bir evlilik türü olup Anadolu’da Sümerlerde görülmüştür (Turanlı, 2010).

1.1.3.Evliliğin Çeşitleri

Fitzpatrick ile Ritchie (1994)’e göre evlilik; aile içindeki konuları konuşma bakımından ve evliliği ele alma açısından üç kategoriye ayrılır. Bu konular; bağımsız eşler, ayrı eşler ve geleneksel eşler şeklinde sıralanmıştır (Nazlı,2001).

Bağımsız Çiftler; Bağımsız çiftlerin ilişki zemininde fikirler önem arz eder ve her şey olduğu haliyle kabul edilir. Bu türdeki çiftlerin sorunlarla baş etme stratejileri daha gelişmiştir ve çiftler çözüm bulma konusunda daha başarılıdırlar. Bununla birlikte bağımsız çiftler kadın ve erkeğin denk olduğu görüşüne inanırlar.

Ayrı Çiftler; Ayrı çiftlerde aile üyeleri, samimi olmamakla birlikte aile içinde alınan kararlara bağlı bir şekilde, kadın ve erkeğin koruyucu rolüne inanarak daha net bir tavır içerisinde bulunurlar. Bu tarz çiftler evliliğin sürdürülebilir olmasına özen göstererek uyum içerisinde yaşamaktadırlar.

Geleneksel Çiftler; Geleneksel çiftlerin perspektifleri ve hayatı algılayış biçimleri birbirine yakındır fakat çiftler, evlilik çatısı dâhilinde kendi özerkliklerinden ve tercihlerinden bazen ödün vermenin gerekliliğine inanırlar (Şahin, 2017).

1.1.4. Evliliğin Nedenleri

Dünyada sosyal bir canlı olarak hayatını idame ettiren insanoğlunun başka bir birey ile hayatını paylaşma gereksinimi, onay alma ve ait olma duygularının yanı sıra kadın ve erkeğin bir takım cinsel güdülerinin doyurulması gibi fiziksel ihtiyaçlar evliliğin nedenleri arasındadır (Özgüven, 2000).

Evliliğin nedenleri; biyolojik, psikolojik ve sosyal nedenler olmak üzere üç kategori altında incelenebilir (Özgüven, 2000).

Psikolojik nedenler; kişinin, bir başkası tarafından beğenilmesi ve sevilmesi ihtiyacından kaynaklıdır. Eşlerin birlikte hareket edebilme becerisi ve olumlu olumsuz her hususta yan yana olma güdüsü kendilerine psikolojik sağlamlık kazandıracaktır.

Biyolojik nedenler; Bireyin cinsel gereksinimlerinin giderilmesine karşılık gelir. Keza cinsel doyum ve beklentilerin bireyce ve toplumca daha kabul edilebilir yollardan giderilmesi gerektiği düşüncesi, evliliğin biyolojik nedenini ifade eder.

Sosyal Nedenler; Bireyin toplum ile uyumlu, güven içerisinde yaşama ve yalnızlık duygusunu azaltmak için diğer bireylerle senkronize hareket etmesi ile açıklanabilir. Sosyal neden, iki bireyin ortak bir gayede buluşmasını sağlaması nedeniyle önem arz etmektedir.

Yukarıda açıklanan evlilik kavramının tanımı, evliliğin tarihçesi, evlilik çeşitleri ve evlilik türleri bölümlerinden de anlaşılacağı üzere evlilik kavramı oldukça geniş yelpazeye sahip bir olgudur. Alan yazında da etkinliğini sürdüren bu kavram üzerine araştırmalar yapmanın ilerdeki çalışmalara zenginlik kazandıracığı düşünülmektedir.

1.1.5. Evlilik Uyumu Kavramı

Evlilik uyumu kavramı aile ve evlilik olguları üzerine yapılan araştırmalarda sıklıkla karşılaşılan kavramlardan biridir. Literatürde bu tür kavramların somutlaştırılması ve muhtelif ölçme araçlarının geliştirilmesi ilgili konu ile ilgili çeşitliliği doğurmuştur.

Uyum; bireylerin sergiledikleri davranışlar ile başka bireylerin beklentileri arasındaki uygunluk şeklinde tanımlanmaktadır. Çiftler birlik ve beraberliklerini güçlendirdiği sürece evlilik bağlamında uyumdan bahsetmek daha mümkün olacaktır. Evli bireyler eşlerinde sadece yanlış davranışlara odaklanmakla kalmayıp bununla birlikte doğru davranışlara fırsat verme ihtiyacı hissederler. Evli olma süreci içinde bireylerin genellikle ödül mekanizmasının içinde olması uyumun olmazsa olmazlarından (Sayın, 1990:48).

Literatürde evlilik uyumu, evlilik kalitesi, evlilik doyumu ve evlilikte mutluluk gibi kavramların birbirlerinin yerine kullanıldığı ve benzer anlamlar içerdiği görülmektedir. White 'e (2003) göre söz konusu kavramlar, ilişki barındırdıkları kadar bazı farklar da bulundurmaktadır. Evlilik doyumu kavramı bilişsel, evlilikte mutluluk kavramı ise daha duygusal zeminde ele alınmaktadır. Evlilik kalitesi ve evlilik uyumu kavramları ise mutluluk ve doyum kavramlarını içine almakta, bu kavramlar çift açısından ve bireysel açıdan değerlendirmeye alınmaktadır (Tolan, 2015).

Locke (1968) evlilikteki uyum kavramını, eşlerin birbirleriyle uyumlu bir şekilde yaşadığı, birbirlerinin farklılıklarını özümlediği, doğru iletişim becerilerinin kullanıldığı, çatışmaların çözümlenmesinde iki bireyin de memnun olduğu bir mutluluk hissi olarak ele almıştır (akt.,Dalan, 2020).

Toplumsal olarak ise evlilik, eşlerin birbirleriyle yakın ilişki içerisinde olduğu, bazı ritüeller ve sorumluluklarla ilerleyen bir yapı olarak tanımlanır. Bahsi geçen gereklilikler ve ödevler sosyal normlar tarafından belirlenir. Bu süreçte ise tarihsel değişiklikler ile birlikte içinde bulunulan koşullar referans alınır. Dolayısıyla evlilik, iki bireyin kişisel kararını kapsamakla birlikte içinde buldukları toplumun sosyal ve yasal gerekliliklerine bağlılıklarıyla da açıklanabilir (Karlıoğlu, 2019).

Tarhan (2006) , evliliği ele alırken evliliğin ortak bir proje olduğunu; çiftlerin, evliliklerini uyumlu bir şekilde sürdürmek için başa gelen problemleri çözmeleri gerektiğini, birlikte karar verip verilen kararları uygulaması gerektiğini ve tüm bunlarla birlikte ortak bir pencerede buluşmaları gerektiğini ifade etmiştir.

Halford, Kelly ve Markman (1997), tarafınca evlilik uyumu ile ilişkili dört önemli kriterden bahsetmek mümkündür. Bunlar:

1.Evlilik uyumu, evlilik yaşamındaki olumlu etkileşimin ürünüdür. Birlikte hareket eden çiftlerin daha pozitif çiftler olduğuna kanaat getirilmiştir.

2.Evlilik uyumu, sağlıklı iletişim becerileri geliştirme ve doğru baş etme stratejilerine sahip olma yöntemidir. Uyumu düşük olan çiftlerin zararlı davranışlara başvurdukları görülmektedir.

3.Evlilik uyumu yüksek çiftlerin birbirlerine daha olumlu bir bakış açısıyla yaklaştıkları evlilik uyumu düşük çiftlerin zihinsel filtreleme yaparak eşlerinin yalnızca olumsuz özelliklerine odaklandıkları belirlenmiştir.

4.Eşler arasındaki uyum düzeyleri ile kişilerin ilişki şemalarına dair bilgilerin biçimlenmesi arasında anlamlı ilişkilerin bulunmasıyla; evlilik uyumunun tutum ve inançları şekillendirdiği bilgisine varılmıştır (Akt.,Tolan, 2015).

Benzer şekilde Bradbury ve meslektaşları (2000) evlilik uyumu kavramının 1990 lı yıllar itibariyle araştırmalara malzeme olduğunu bu süreçte özellikle üç konuya temas edildiğini belirtmektedir. Araştırmacıların üzerine eğildiği kategorilerden biri, bireylerin birbirleriyle olan iletişim şekli, zihinsel süreçleri, duygu durumları sosyal çevreleri ve edinilmiş davranışsal örüntülerini kapsayan kişilerarası süreçleridir. Bu sebeple bireylerin öz yaşam öyküleri, kişilik özellikleri, yaşadıkları stresli yaşam deneyimleri, sahip oldukları psikolojik bozuklukların yan sıra hayat döngülerindeki önemli geçişler de evlilik ilişkisinde etkili olan küçük bağlam (microcontexts) olarak ele alınmaktadır. Son olarak evlilik ilişkisine etki eden büyük bağlam (macrocontexts) olarak addedilen konu; bireylerin dindarlık düzeylerini, işsizlik durumunu, ekonomik seviyesini ve kültürel özelliklerini ihtiva eder.

Yukarıda sunulan bilgilerden anlaşılacağı üzere evlilik uyumu kavramının çok geniş bir anlama sahip olmakla birlikte bünyesinde birçok tanımı barındığı görülmüştür.

1.1.6. Evlilik Uyumunu Etkileyen Etmenler

Evlilik süreci içerisinde eşlerin üstlenmesi gereken sorumlulukların yerine getirilip getirilmemesi evlilik uyumunu etkilemektedir. Dolayısıyla bazı faktörlerin evlilik uyumu üzerindeki etkisini aşağıdaki gibi özetlemek gerekmektedir (Gerson, 1995, Akt., Şahin 2017).

- Bireylerin şefkat ve sevgi gibi duygusal ihtiyaçlarını karşı cinsine tam olarak verebilmesi,
- Çiftler arasındaki iletişim becerilerinin beklenen şekilde geliştirilmesi,
- Yasal görevlerin ve toplumsal yükümlülüklerin yerine getirilmesi,
- Çiftin komşuluk ilişkilerine önem verebiliyor olması,
- Çiftin ev içerisinde konfor alanı oluşturması,
- Bireylerin, ihtiyaçların karşılanması için ekonomik açıdan güven veren ve sürekli bir işe sahip olması,
- Evlilikte iş birliğine dayalı bir yaşam için birtakım prosedürlerin belirlenmesi,
- Ev dışında geçirilen zamanla veyahut yapılacak işlerle, kurulan ilişkilerle alakalı program oluşturulması,
- Eşlerin üstlendikleri rollerin ve kişisel özgürlük alanlarının belirlenmesi
- Çiftlerin eşgüdümlü karar verme becerilerinin geliştirilmesi,
- Partnerlerin, kendilerince kabul gördükleri aile amaçlarının fikir birliği yoluyla belirlenmesi ve bu gayelerin yaşam felsefesi haline getirilmesi,
- Çiftin, dünyaya getirdikleri çocuklar için ortak bir gelecek adına ilişkilerini düzenlemesi, evlilik uyumunu etkileyen faktörlerin özeti olarak kabul edilmektedir.

Bununla birlikte bir takım sosyo-demografik değişkenlerin de evlilik uyumunu etkiledikleri bilinmektedir. Eşlerin kaç yıllık evli oldukları, yaşları, aile ziyaretlerine ne sıklıkla katıldıkları gibi faktörlerin yanında kişinin ilk kez evlenmiş olması veya ikinci evliliğini yapıyor olması da eşyle arasındaki uyum açısından önemli olan faktörlerdendir. Fışiloğlu (2001) akraba evliliği yapmış olan çiftlerin evlilik uyumlarının düşük olduğu yönünde bir rapor elde etmiştir. Yine literatürde, düşük ekonomik koşullardaki çiftlerin daha fazla psikolojik sıkıntıları olduğu bulunmuş ve bu bağlamda evlilik uyumunun da olumsuz yönde etkilendiği rapor edilmiştir (Kışlak ve Göztepe, 2012: 28).

1.1.7. Evlilik Uyumu İle İlgili Yapılan Araştırmalar

Alanda araştırma yapan araştırmacılar tarafından uzun yıllardan bu yana sağlıklı evliliklerin niteliğini ve evlilikte yüksek uyumu sağlayan faktörleri bulma

üzerine araştırmalar yapılmıştır. Bunlardan en güncel ve güvenilir olan çalışmalar aşağıda sunulacaktır.

“Doğum sonrası kadınlarda cinsel işlev ve evlilik uyumu ilişkisi” isimli araştırmada araştırmaya dahil edilen 377 kadının doğum sonrası cinsel işlevlerine ve evlilik uyumuna dikkat çekilmiştir. Bu kadınlardan %66.3’ünün doğum sonrası cinsel sorun yaşadığı, kadınlardan %91.2’unun evliliklerinin uyumsuz olduğu belirlenmekle birlikte evlilik uyumunun cinsel işlevi olumlu manada etkilediği saptanmıştır (Dalı, 2020).

Günay (2020) ,tarafından yürütölen çalışmada, evli ve ocuk sahibi bireylerin evlilik uyumu, ocuk yetiştirme tutumu ve aile işlevselliği arasındaki ilişkiye bakıldığında; evli ve ocuk sahibi çiftlerin aile dinamikleri ve evlilik uyumları arasında anlamlı bir ilişkinin görölmüş olmasıyla birlikte ocuk yetiştirme tutumu ve evlilik uyumu toplam puanı arasında bir farkın bulunmaması araştırmanın bulguları arasında yer alır.

Cinsel işlev bozuklukları ile evlilik uyumu arasındaki ilişkiyi kapsayan, rastgele seçilen 23-58 yaş aralığında, İstanbul’ da ikamet eden, 100 evli katılımcı ile yürütölen başka bir çalışmada; hem erkeklerde hem de kadınlarda cinsel işlev bozukluğu ve evlilik uyumu arasında negatif ve anlamlı bir ilişkiye rastlanmıştır. Elde edilen bulgularda evlilik uyumunun cinsel doyumunu yordadığı bilgisinden yola çıkarak uyumlu evlilik algısına sahip kadın ve erkeklerin cinsel doyumlarının da daha fazla olacağı bilgisine varılmıştır (Türkseven ve ark., 2020).

Tıraşoğlu & İpek, (2019) “Evli Bireylerde Evlilik Uyumu ve Benlik Algısı Arasındaki İlişki” isimli çalışmalarında İstanbul ilinde ikamet etmekte olan 383 evli birey ile çalışmışlardır. Bu çalışmada yaş ile evlilik uyumu arasında negatif anlamlı bir korelasyon olduğu belirlendiğinden yaş ilerledikçe evlilik uyumunun azaldığı, evlilik süresi ve evlilik uyumu arasında negatif anlamlı bir ilişki olduğu belirlendiğinden evlilik süresi arttıka evlilik uyumunun azaldığı, evlilik uyumu ile benlik algısı arasında ise pozitif yönlü anlamlı bir ilişki olduğundan benlik algısı olumlu yönde arttıka evlilik uyumunun da artacağı ortaya çıkmıştır.

Yalnızca kadınlarla yapılmış olan “Kadınlarda Evlilik Uyumunu Etkileyen Faktörlere Belirlenmesi “ başlıklı araştırmada Pendik’te bulunan Aile Sağlığı Merkezine kayıtlı gönüllölük esasına dayalı olarak 466 kadının evlilik uyumunun

belirlenmesi amaçlanmıştır. Elde edilen veriler ışığında evlilik uyumu ölçeği ile kadınların çocuk sayısı, eşlerin yaşı, evlilikte problem yaşanması, çalışma şekli arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu yönünde saptamalar yapılmıştır. Eşlerin çalışma saatlerinin esnekliğine göre evlilik uyumları düzeylerinin etkilendiği bulgusuna, gece ve gündüz çalışan kadınların evlilikte uyum düzeylerinin yalnızca gündüz çalışan kadınlara göre daha düşük olduğu bilgisi ile varılmıştır. Araştırmanın önemli bulgularından olan bir diğer konu, eşlerin yaşı ve evlilik uyumları arasında açık bir ilişki arz ettiği. Eş yaşının ilerlemesi emekliliği beraberinde getireceği için eşe ayrılan sürenin artmasına zemin hazırladığından evlilik uyumu düzeyine olumlu bir etki sağlamaktadır. Elde edilen başka bir bulguya göre evlilikte problem yaşadığını belirten çiftlerle, evliliklerinde problem yaşamadığını belirten çiftlerin karşılaştırılması sonucu evliliklerinde problem yaşayan çiftlerin sorunlarını çözmek için bir araya gelmesi ve ortak bir paydada buluşma çabaları sonucu evlilik uyumları düzeylerinin de buna bağlı olarak olumlu etkilendiği düşünülmüştür. Ayrıca çalışmaya katılan katılımcılardan çocuk sahibi olanların evlilik uyumları düzeyleri yüksek bulunmuştur. Son kerte de kadın eşin; yaşı, eğitim durumu, doğduğu bölge evlenme şekli ve evlenme yaşı arasında da anlamlı fark saptanmamıştır (Altun ve ark., 2020). Yukarıdaki evlilik uyumu ve evlilik uyumunu etkileyen değişkenlerle ilintili araştırmalar doğrultusunda evlilik uyumunu konu alan birçok hipotezle karşılaşılmış ve güvenilir bulgulara rastlanmıştır.

1.2.Cinsellik

Bu bölümde araştırmada geçen cinsellik kavramı ve cinsellik kavramı ile ilişkili kavramlar hakkında bilgiler sunulmuştur.

1.2.1. Cinsellik Kavramının Tanımı

Cinsellik, Türk Dil Kurumu'nda (TDK, 2019) “sevişme duygusu, seksüellik” şeklinde ele alınmaktadır.

Cinsellik, türün devamlılığı için gerçekleştirilen biyolojik bir eylem olmaktan da öte, kognitif ve davranışsal bileşenler barındıran, kültürel faktörlerle ve cinsel algılarla açıklanabilen; sosyal, biyolojik ve psikolojik boyutları bulunan özel ve komplike bir davranış örüntüsüdür. Cinsellik; kişinin düşünce ve duygularını, kişilerarası ilişkilerini, beden algısını ve benliğini etkileyen bireye özgü his, tutum ve davranışları içeren, kişinin yaşamı boyunca süreklilik arz eden bir olgudur. “Cinsel

sağlıklı” durumu ise Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ, WHO) tarafından “bireyin cinsellikle ilgili olarak fiziksel, duygusal, zihinsel ve sosyal perspektifte bütünsel bir iyilik hali ” olarak tanımlamaktadır. Bununla birlikte cinsellik; üreme, zevk, cinsel yönelim, cinsel kimlik, erotizm, yakınlık duyma gibi açıklamaları da kapsamaktadır (Akt., Türkseven ve ark., 2020).

Cinsel Eğitim Tedavi ve Araştırma Derneği (CETAD, 2006) tarafından cinsellik; hayatın her basamağında var olan ve farklı yönleriyle ele alınan bir bütün olmakla birlikte biyolojik, psikolojik ve sosyokültürel açılardan bakılması gereken bir olgu olarak ileri sürülmektedir. Bu açıları, bireyin cinsel durumunu incelerken kullanmak oldukça işlevsel olacaktır.

-Sosyokültürel Bakış Açısı: Bireylerin içinde bulunduğu ve büyüdüğü çevre, toplum ve kültür; cinsel eylemlerini, tutumlarını, inanç ve geleneklerini belirlemede etkili olan faktörlerdendir. Cinsel işlev bozukluğunun görülmesinin altında çoğunlukla, sosyokültürel etmenler yatabilmektedir. Namus ve bekaret türevi toplumsal değer yargılarına sahip olmak, muhafazakar yönelimli toplumda yaşamak, ilk gece ve himen korkularını da kapsayan cinsel mitlerden dolayı bireyin baskı hissedip düşüncelerini konuşmaktan ve paylaşmaktan çekinmesi vajinismus bozukluğunun sebeplerinden bazıları olarak ele alınmaktadır.

Psikolojik Bakış Açısı: Bireyin sağlıklı bir bedene sahip olmasının yanında nasıl bir cinsel yönelime sahip olacağını, ne şekilde ve hangi zamanda yaşaması gerektiğini, erojen noktalarını ve ne tür şartlar altında doyuma ulaşabildiğini belirlemesi açısından önemlidir. Periferal ve merkezi sinir sistemleri yoluyla cinsel işlevler yönetilir. Bunun yanında psikolojik ruh sağlığını meydana getiren; çocukluk yaşantıları, zihinsel süreçler, öğrenilmiş davranış pratikleri, çocukluk çağında yaşanmış travmalar, mizaç özellikleri ve tutumlar bireylerin cinsel tercihlerini ve eğilimlerini etkilemektedir.

Biyolojik Bakış Açısı: Cinsel işlevler, temel bir içgüdü olması nedeniyle; tüm cinsel organları, duyu organlarını içine alan ve santral sinir sistemi başta olmak üzere tüm bedenin aktive olduğu, salgılanan hormon ve kimyasal maddelerin etkisini sürdürdüğü bir süreci ifade etmektedir. Böylelikle organik kökenli hastalıklarla birlikte ergenlik, gebelik ve menopoz gibi dönemsel değişiklikler de cinsellik üzerinde

etkiye sahiptir. Tanımdan da anlaşılacağı üzere sağlıklı bir cinsel yaşam için sağlıklı bir bedene sahip olmak oldukça önemlidir (Cetad 2006).

Cinselliği içeren kavramlar birçok toplum tarafından alenen ifade edilememektedir. Kültürden kültüre değerlendirmeler de çeşitlilik gösterir. Bazı kültürlerde cinsellik, toplumsal kurallara tabii olarak sınırlandırılmışken bazı toplumlarda daha rahat ifade edilir. Türkiye toplumunda ise cinsellik, yalnızca eşler arasında yaşanması gereken ve üreyebilmek için yerine getirilmesi gereken bir eylem olduğu yargısından dolayı değer görmüş bir kavramdır. İnsan yaşamı açısından bu denli önem arz eden bir durumun üstünün kapatılıyor olması bireylerin cinsel fonksiyonelliğini de olumsuz yönde etkilemektedir. Bireylerin cinsellikle ilgili sorunlarının kaynağına ve çözümlerine varamamasının nedenlerinden biri de cinselliğin günah, yasak ve ayıp olarak addedilmesinden kaynaklanmaktadır. Toplumda cinsellik söz konusu olduğu vakit kadın ve erkek farklı rollere tabii tutulmuştur. Türk toplumunda cinsel performans sırasında kadınlar; pasifize edilmiş, alıcı, erkek tarafından yönetilen durumda, erkek ise aktivasyonu yüksek ve kadını yöneten konumundadır. Bazı doğu toplumlarında cinsellik esnasında haz almak kötü bir şey olarak düşünüldüğünden kadının cinsellikten zevk alıyor olması utanılabilir bir durum olarak değerlendirilmektedir. Bu sebeplerden ötürü cinsel sınırlara sahip olan kadınlar, cinsel fonksiyon ve cinsel doyum açısından bir takım yoksunluklar yaşayabilmektedir (Gülsün ve ark., 2009).

1.2.2 Cinsel İşlevler

Cinsel yanıt döngüsü; Masters ve Johnson tarafından uyarılma, plato, orgazm ve çözülme bileşenleri ile ortaya atılmıştır. Cinsel işlevleri kapsayan bu model 4 basamaktan oluşur. Bu döngüye ek olacak şekilde Kaplan 1974 yılında 4 basamaklı modele "istem" evresini de eklemiştir (İncesu, 2004).

İstem /Uyarılma evresi; cinsel yanıt döngüsünün ilk evresi olmakla birlikte uyarının yoğunluğu ve süresine bağlı olarak cinsel tepkinin şiddetini de belirleyen bir faktördür. Uyarılma evresinin uzun veya kısa olması uyarının bedensel ve psikolojik olarak kişiye uygunluğu kişiden kişiye göre değişken olabilir (İncesu, 2004). Plato evresi; bu evrede cinsel uyarılma devamlılığını sürdürerek erkek cinsel organı erekte olmaya, kadın cinsel organı ise vajinal salgı üretmeye başlamaktadır. Akabinde kan basıncında yükselme, kalp atışında artma ve hızlı nefes alışverişi gibi fizyolojik

belirtiler ortaya çıkar (İncesu, 2006). Orgazm evresi; hazzın en yoğun yaşandığı fakat süresi en kısa olan bu evre, kadının penetral kaslarının aralıklı kasılmaları ve erkeğin ejakülasyon yaşaması ile kendini gösterir (Basson & Schultz, 2007). Çözülme Evresi; cinsel yanıt döngüsünün son evresi olmasının yanı sıra cinsel organların etrafında ve tüm bedende hissedilen fizyolojik değişimlerin ortadan kalkmasıyla birlikte hafifleme duygusu ile karakterize edilen bir evredir. Bu basamakta kadınlar ikinci bir cinsel aktivitede tekrar orgazm olabiliyorken erkeklerin yaşı ve cinsel deneyimleri gibi faktörler açısından bakıldığında erkeklerin tekrar erekte olabilmeleri değişkenlik gösterebilmektedir (Yılmaz,2012).

1.2.3 Cinsel Doyum Kavramı

TDK (2020), açısından doyum kavramı “elindekiden hoşnut olma durumu, doyma işi, yetinme, kanma, kanaat, bazı istekleri giderme, tatmin, orgazm “olarak açıklanmaktadır.

DSÖ (2010), tarafından cinsel doyum ise, kişinin yaşadığı cinsel eylemden duyduğu memnuniyet düzeyi olarak açıklanmaktadır. Partnerler arasındaki senkronizasyon, ilişki içerisinde bulunan iki bireyin etkileşimde bulunduğu tüm alanları etkileyen önemli bir konudur ve denge halinde olduğu takdirde evlilik yaşamında da mutluluk getirmektedir. Cinsel doyumunu içeren kavramlar, orgazm olma yoğunluğu ve ilişkiye girme sürekliliğidir. Dolayısıyla cinsel doyumunu tanımlarken bireyin orgazm yaşama derecesinin yanında ilişki sıklığı referans alınır. Cinsel konular bakımından önemle ele alınan bir diğer değişken ise iletişim becerileridir (Akt., Durukan, 2018).

Çok boyutlu ve oldukça karmaşık yaklaşımlar barındıran cinsel doyum kavramı Kim ve arkadaşları (2007) tarafından üç bileşenli bir yapı olarak açıklanmıştır. İlk aşamada kişinin fizyolojik ve psikolojik duyuları ile ilintili tutumlar ele alınır. İkinci bileşen çiftin samimiyetini ve kişilerarası ilişkilerini kapsar ve son seviye ise cinsellik üzerinde sosyokültürel etmenleri içermektedir (Akt.,Karalı, 2019).

Cinsel doyum, kişiler arasında farklılık oluşturabilen, bireyin kişilerarası ilişkilerinin, hayat standartlarının, bulunduğu kültür ortamının, atanan cinsiyetinin, yaşının, hayatında tecrübe ettiği cinsel deneyimlerinin de etki ettiği bir kavram olarak tanımlanmıştır. Cinsel doyuma varılmasının önkoşullarından biri de bireyin sağlıklı ve gelişmiş bir kimliğe sahip olmasıdır. Bu bağlamda cinsel doyum üzerinde birçok

etkenden bahsetmek mümkündür. Bireyin yaşadığı fiziksel ve ruhsal rahatsızlıklar, menopoz döneminde olma durumu, cinsiyeti, yaşı, hayat kalitesi, kültürel dinamikleri ve en nihayetinde eş uyumu bireyin cinsel yaşam düzeyinde en çok önem arz eden faktörlerdendir. Cinselliğin önemli bir yönüne hizmet eden cinsel doyum, partnerler arasında gerçekleşen cinsel ilişkinin hem niceliğini hem de niteliğini belirlemektedir (Akt., Radoplu, 2019).

1.2.4. Cinsel Doyumu Etkileyen Etmenler

Cinsel doyumunu etkileyen faktörler; demografik faktörler, psikolojik faktörler ve sosyokültürel faktörler olarak kategorize edilir.

Demografik Etmenler: Cinsel doyumunu etkileyen etmenler arasında çiftlerin evli kalma süresi, yaşı ve eşler arasındaki yaş farkı önemli bir yer tutar. Keza yaşa bağlı olarak cinsel doyumda azalma olduğu genel popülasyonlarda genel geçerlik kazanmıştır. Yaşın artması ve kadınların yeni meslekler icra etmeye başlaması ile cinsel faaliyetler de değişkenlik göstermektedir. Yapılan bir çalışma, çiftin yaş aralığının 10 yıldan az olması halinde çiftlerin cinsel doyumlarının ve evlilik doyumlarının daha yüksek olduğunu ortaya çıkarmıştır. Cinsel doyum ile ilişkili bir başka etken ise eğitimidir. Bu minvalde yapılan bir çalışmada eğitim düzeyi yüksek olan kadınların cinsel doyumlarını daha fazla ifade ettiği saptanmıştır. Böylelikle ev kadınları ve çalışan kadınların karşılaştırılmasında çalışma hayatına sahip kadınların cinsel doyumlarının da yükseldiği bilinmektedir. Kadının ekonomik özerkliğe sahip olması ile para kazanmaya başlaması kendisine özgüven ve cinsel doyum hissi sağlamaktadır. Düşük gelirlere sahip veya hiçbir gelire sahip olmayan kadınların daha az cinsel aktivitede bulunmaları bununla açıklanabilir. Cinsel doyumunu etkileyen demografik etmenlerden bir diğeri ise çocuk sayısıdır. Cinsel doyum ile çocuk sayısı arasındaki ilişki, çocuk sahibi çiftlerin cinsel doyumlarının çocuk sahibi olmayan çiftlere kıyasla daha düşük olması ile açıklanabilir (Akt.,Karalı, 2019).

Psikolojik Etmenler: Ruh sağlığının cinsel doyumunu etkileyen en mühim faktörlerden biri olduğu bilinmektedir. Cinsel doyum üzerine yapılmış birçok çalışmada ruh sağlığı, cinsel doyuma etki eden en güçlü etken olarak bilinmektedir. Bireyin hayatını pozitif ve rasyonel yollarla değerlendirmesi ; mutlu olma hissini, irade gücünü ,özgüveni ve gelişmiş benlik algısını ve tüm bu olumlu etkenleri bir dengede tutmayı beraberinde getirmektedir (Gülsün ve ark., 2009).

Sosyokültürel Etmenler: Toplumsal yaşam becerileri ve kişilerarası iletişim becerileri cinsel doyum üzerinde oldukça etkilidir. Pekiştirilen becerilerin bireye özgüven ve benlik saygısı kazandırması sonucu evlilikte uyum artışı sağlanmasıyla cinsel yakınlığın artması söz konusudur. Bireyin cinsel performansında ve cinsel doyumuna ulaşmasında yaşam alanının etkisi yadsınmamaktadır. Sosyokültürel ön kabuller ve cinsel yaşam mitleri toplumların çeşitliliğinden ve inanç sistemlerinden kaynaklanmaktadır. Dolayısıyla evli bireylerin köken aile özellikleri, aile çatışmaları ve ailelerin sosyoekonomik düzeyleri kişilerin cinsel doyumları üzerinde hatırı sayılır bir etkiye sahiptir. Bu bağlamda ortaya konan çalışmalarca ekonomik durumun çiftler arasında çatışmaya sebebiyet verdiği ve cinsel aktiviteye etki eden konumda olduğu bilinmektedir (Akt.,Karalı, 2019).

1.2.5. Cinsel Doyum İle İlgili Yapılan Araştırmalar

Alanda çalışmalar yapan araştırmacılar tarafından günümüze kadar gelen süre zarfında sağlıklı cinselliği ve cinsel doyumunu etkileyen faktörleri bulma üzerine birçok araştırma yapılmıştır. Bunlardan en güncel ve güvenilir olan çalışmalar aşağıda sunulacaktır.

“Cinsel Doyumun Yordanmasında Bazı Faktörlerin İncelenmesi” isimli çalışmada deney grubu ve kontrol grubu yoluyla bireylerin cinsel doyumlarına etki eden faktörlerin tespit edilmesi amaçlanarak deney grubuna cinsel danışmanlık hizmeti verilmiş olup cinsel doyum yordayıcıları arasında; kadınların bilgi kazancına sahip olması ve algılanan boşanma duyarlılığı düzeyleri, erkeklerin ise eğitim düzeyleri ve boşanmayla ilgili algı düzeylerinin etkili değişkenler olduğu saptanmıştır. Sonuç kısmında sosyo-demografik özelliklerin cinsel doyumun yordanmasında daha az etkili olduğu, kişilerin evliliğe dair inanç yapısının, cinsel tabularının ve tutumlarının etkili değişkenler olduğu; bilgi kazancının ise cinsiyet bakımından incelendiğinde evlilik öncesi cinsel danışmanlık hizmeti alan deney grubundaki kadınların cinsel doyumlarına olumlu yönde etki ettiği bulgulanmıştır (Vural Kıray & Temel Bayık, 2010).

Toplumsal cinsiyet rolleri ile cinsel doyum ve cinsel özgüven arasındaki ilişkiyi incelemeyi kapsayan, rastgele seçilen 18-55 yaşları arasında 230 kadın, 183 erkek olmak üzere toplamda 413 yetişkin bireyin katıldığı bir çalışmada; Cinsiyet farklılıklarına bakıldığında, erkek katılımcılarla mukayese edilmesi sonucu kadın

katılımcıların, toplumsal cinsiyet rolü, kadın ve erkek cinsiyet rolü, evlilikte cinsiyet rolü, eşitlikçi cinsiyet rolü ile ilgili daha demokratik tutuma sahip oldukları; Cinsel doyum ve cinsiyet farklılıkları açısından, erkek ve kadın katılımcıların araştırmanın cinsel doyum alt boyutlarını kapsayan sıklık, iletişim, doyum ve dokunma puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamış, lakin başka bir alt boyut olan kaçınma ve toplam cinsel doyum puanları kadınlarda daha yüksek bulunmuş olup; Cinsel özgüven ve cinsiyet farklılıklarına bakıldığında, çalışmanın cinsel özgüven alt boyutlarını içeren cinsel farkındalık, kendini açığa vurma, cinsel cesaret ve total cinsel özgüven puanlarının cinsiyete göre anlamlı bir farklılık yaratmadığı, kadın cinsiyeti ve erkek cinsiyetinin cinsel özgüvenlerinin birbiri ile benzerlik gösterdiği ortaya çıkmıştır (Karagöz, 2021).

Kılıçlar (2018), tarafından yürütülen “Cinsel Doyum ile Beden İmajı ve Benlik Saygısı Arasındaki İlişki” isimli çalışmada cinsel hayata sahip yetişkin bireylerin cinsel doyum, beden imajı ve benlik saygısı düzeylerinin fark yaratıp yaratmadığını bulgulamak amaçlanmıştır. Çalışma sonucu araştırmaya katılan kadın ve erkek katılımcıların cinsel doyum ve beden imajı değişkenleri arasında pozitif yönde anlamlılık olduğu, katılımcıların cinsel doyum ve benlik saygısı arasında ise negatif yönde anlamlılık olduğu saptanmıştır. Bununla birlikte beden imajı ile benlik saygısı değişkenleri arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunduğu ortaya konmuştur.

Öztürk ve Arkar, (2005) Evli çiftlerde evlilik uyumu ve cinsel doyum arasındaki ilişkiyi inceledikleri, ulaşılabilirlik ilkesine göre seçtikleri ve 18-55 yaş arasında olan 100 evli çifti dahil ettikleri araştırmada; evlilik uyumu ile cinsel doyum arasındaki ilişkileri bulmayı amaçlamış olup , çift uyumu düşük olan çiftlerin cinsel ilişkiden kaçınmalarının yüksek oluşu ve cinsel ilişkide bulunurken aldıkları doyum ve dokunmanın azalması ile ilişkilendirilmiş son tahlilde evli çiftlerin evlilik uyumu ve cinsel doyum puanları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Yalnızca genç yetişkin kadınlarla yapılan “Genç Yetişkin Kadınlarda Cinsel Mitlere İnanışın ve Beden İmajının Cinsel Doyuma Etkisi” isimli çalışmada; araştırmanın çalışma grubuna yaşları 20-35 aralığında değişen 121 kadın dahil edilmiş olup, kadınların yaşları, medeni durumları, eğitim düzeyleri gibi sosyo-demografik bilgileri göz önünde bulundurularak cinsel mitlere inanışlarının ve beden imajlarının cinsel doyum düzeylerine ne derece etki ettiği saptanmış, elde edilen bulgular ışığında;

kadınların cinsel mitlere inanma oranı arttıkça cinsel doyum düzeylerinin azaldığı, vücut algısı ve cinsel doyum arasındaki ilişki açısından bakıldığında katılımcıların vücut algılarının artmasıyla birlikte cinsel doyum alt alanlarından olan dokunma ve doyumun artış gösterdiği lakin kaçınma, orgazm bozukluğu ve vajinismus görülme oranının düştüğü ortaya konmuştur (Aba, 2020).

Yukarıda verilen alan yazında varlığını sürdüren cinsel doyum ve cinsel doyumunu etkileyen değişkenlerle ilintili araştırmalar doğrultusunda cinsel doyumunu içeren birçok hipotezle karşılaşılmış ve güvenilir bulgulara rastlanmıştır.

1.3. Benlik Saygısı

Bu bölümde araştırmada geçen benlik saygısı değişkeni ve benlik saygısı değişkeni ile ilişkili kavramlar hakkında bilgiler sunulmuştur.

1.3.1 Benlik Saygısı Kavramı Tanımı

Alan yazına bakıldığında benlik saygısı ile ilgili birçok tanımın ortaya konduğu göze çarpmaktadır. Günümüzdeki araştırmalarda ekseriyetle başvurulan kavramlardan biri olan benlik saygısı kavramının temelleri, klinik psikolojinin teorisyenlerinden William James, Alfred Adler, Erich Fromm, Abraham Maslow ve Carl Rogers tarafından ortaya çıkarılan ekollere dayanmaktadır. Benlik saygısı kavramı bu teorisyenlerin izinden giden Stanley Coopersmith, Nathaniel Brandon, California Assemblyman ve John Vasconcellos gibi psikologlarca da kullanılmakla birlikte çok daha popüler hale gelmiş bir kavramdır. Lakin benlik saygısı kavramının insanlık tarihinden bu yana var olduğunu söylemek de doğru olacaktır (Bobgan ve Bobgan, 1990).

Öncelikle benlik, çeşitli araştırmalarca ele alınan bir konu olmasına karşın tanımlama ve belirli bir yapıya sahip olma açısından üzerinde hemfikir olunamayan bir kavramdır. Dolayısıyla alan yazında ifade edilirken bazı farklarla karşılaşmak mümkündür. Benliği ifade edilirken başvurulan terimlere ben (ego, I), benlik, kendilik (self), benlik kavramı, kendilik kavramı, öz kavramı (self-concept), benlik tasarımı (self-representation), benlik algısı (self-perception), kendini değerlendirme (self-evaluation), kendini kabul (self-acceptance) örnek verilmektedir (Rosenberg ve ark.,1995; Demir, 2013).

Benlik saygısı, bireyin kendisini diğerlerinden üstte veya aşağıda görmeye gerek duymaksızın öz değerlendirme sonucunda benliğini olumlaması, kendini beğenme durumu, sevilme ve beğenilmeye layık olduğu hissiyatına sahip olma, kendinden memnuniyet duyma ve benliğine itibar etme durumunu tanımlamaktadır (Ozcan ve ark., 2013). Her bireyin günlük yaşamında merkezi bir yapı haline gelecek kadar önemli olan benlik saygısı, psikolojik bir dinamik olmakla birlikte kişinin sosyal çevresiyle etkileşiminin bir yansıması ve kişinin kendi benliği hakkında düşüncelerini ortaya koyması yönüyle ele alınmaktadır (Akt., Durukan, 2018).

Türk Dil Kurumu ise, öz saygı kavramını kişinin kendi benliğine duyduğu saygı, onur, izzet-i nefis, şeref, haysiyet duygusu şeklinde açıklamıştır (TDK, 2021). Rosenberg (1965), benlik saygısı kavramını bireyin kendi benliğine karşı olumlu ve olumsuz bir tutum içerisinde olması şeklinde ifade etmiştir. Bireyin, kendisini saygın hissetmesinin ve kendisi hakkında iyi düşünceler beslemesinin yüksek benlik saygısına sahip olmaktan geçtiği düşünülmektedir. Bu durumun bireyin kendisini mükemmel addettiği manasına gelmediğinin aksine eksikliklerinin farkındalığına sahip, gelişime açık biri olduğunun işaretidir. Diğer yönden bakıldığında kişinin kendisini beğenmemesi, kendini diğerlerinden küçük görmesi ve reddetmesi düşük benlik saygısı olarak ifade edilir. Bu nedenle benlik saygısı az olan bireylerin kendilerine saygı duymadıkları ve benlikleri hakkında olumlu düşüncelere sahip olmadıkları söylenebilir. Dolayısıyla kişinin kendisi ile ilgili değerlendirmede bulunurken olumlu bir tutum içerisinde ise yüksek benlik saygısına sahip olduğu, olumsuz bir tutum içerisinde ise düşük benlik saygısına sahip olduğu bilinmektedir (Akt., Erbaş, 2019).

Erikson (1968), bireyin yaşam boyu gelişimini psiko-sosyal açıdan ele alarak 8 ayrı dönemde kategorize ettiği gelişim dönemlerinden ilki olan temel güvene karşılık güvensizlik aşamasında yaşanan güvenlilik hissinin edinilmesi ya da güvenin olmamasından kaynaklanan içsel aynılık duygusunun sürekli olarak devam etmesinin benlik saygısı kazanma bakımından kritik rol oynadığını belirtmektedir. Devamında kişinin özerk olmaya dair bir beceri geliştirmesi durumu, çatışma halinde iken özerkliğine karşı kuşku ve utanç duygusunun üstesinden gelebilmesi açısından etki eden konumundadır. Böylece bireyin gelişim evrelerinden geçerken kendi kendine karar verebilme, kararları üzerinde düşünebilme, çevresinde etkin rol oynama ve iradesi dahilinde birtakım eylemlerde bulunma becerisi kazanması sonucu benlik

saygısı daha işlevsel bir hal alacaktır. Erikson'un girişimciliğe karşı suçluluk duyma evresi olarak tanımlamakta olduğu üçüncü basamak; ebeveyn tutumlarının etkin rol aldığı, bireyin muhatap olduğu olumlu tutum karşısında daha az suçluluk duygusuna kapılacağı ve daha fazla girişkenlik gücüne sahip olacağı sonucunu ortaya çıkaran bir aşamadır. Dördüncü gelişim aşamasında bireyin aşağılık duygusuna karşı başarı geliştirmesi ile birlikte benlik saygısının artması sağlanacaktır. Ergenlik aşamasının ise 12-20 yaşlara tekabül eden bireyin kimlik kazanımına karşı verdiği mücadele sonucu sağlıklı bir kimlik oluşturduğu, kendisiyle ilgili tutarlı bir yapıya sahip olduğu, hayatın anlam kazandığı tüm bunlarla birlikte benlik saygısının kazanıldığı bir aşama olduğundan bahsetmek doğru olacaktır (Eriş & İkiz, 2013).

1.3.2 Benlik Saygısını Oluşturan Bileşenler

Benlik Saygısının bireyin günlük hayatında çeşitli açılarda var olduğunu söylemek mümkündür. Kişinin kendine güven duyması, benliğinden hoşlanması, kendini saygıdeğer hissetmesi, kendiyle ilgili net tanımlamalara varabilmesi, yüksek ülkülere hizmet edecek kudreti kendinde bulabilmesi ve öz değer duygusuna sahip olması benlik saygısı ile ortaya çıkan durumlardır (Akt.,Salebci, 2020). Plummer (2011), sağlıklı benlik saygısını oluşturan bileşenleri 7 temel öge ile kategorize ederek açıklamıştır. Bu ögeler;

- Bireyin kim olduğuna ve toplumun neresinde yer edindiğine dair sorularına verdiği cevaplarla kendini tanıyabilmesi
- Hislerinin farkındalığına ve onları ortaya çıkarma becerisine sahip olabilmesi
- Kendisini güçlü ve zayıf kılan yönleri ve fiziksel özellikleri ile birlikte kabullenebilmesi
- Kişinin ruh sağlığını ve beden sağlığını koruyarak, gelişime açık, yaşamını yönetebilen, ortaya çıkacak sorunlarla başa çıkabileceğine inanan, kişisel olarak kendini yeterli hissedebileceği bir konumda olması
- Kendini net olarak ifade edebileceği iletişim becerilerine sahip olabilme
- Özgüven geliştirebilme ve benliğinin farkındalığına varma

şeklinde sıralanmıştır.

Benzer şekilde, Maslow ihtiyaçlar hiyerarşisi kuramında kendini gerçekleştirme olgusunu kendilik değeri olumlu olan bireylere atfetmiştir. Olumlu kendilik değeri sahip bir bireyde bulunması beklenen özellikler şunlardır (İnanç ve Yerlikaya, 2010);

- Psikolojik manada sağlıklı olan bireyler nesnel ve realist algılara sahiptirler. Başa gelen olaylar, diğer insanlar, yürütülen fikirler ve gelecek planları söz konusu olduğunda gerçekçi, net ve doğru değerlendirmelere başvururlar,
- Kendilerini ve diğer bireyleri oldukları haliyle kabul edebildiklerinden daha az yargılayıcı ve daha az eleştirel olurlar,
- Kendilerini tanıyan, doğal ve içlerinden geldiği gibi davranmaktan çekinmeyen kişilerdir,
- Yaratıcılık duygusuna sahiptirler,
- Problemlere odaklanma ve yalnızca kendi problemlerine değil başkalarının da sorunlarına duyarlı olma eğilimindedirler,
- Kişisel alan oluşturmaya, yalnız kalmaya ve mahremiyet sınırlarına ihtiyaç duyarlar,
- Nükteli bir dil kullanarak başkalarını incitmeden espri yapabilen kişilerdir,
- Konforlu bir yaşamdan ziyade içsel meselelerine odaklı bir yaşamları vardır,
- Kültürel etkilerden görece sıyrılmış çoğunlukla kültürden bağımsız yaşarlar,
- Yaşanan deneyimleri coşku ve hayranlık içerisinde karşılarlar,
- İçinde bulunulan zaman ve mekan bağlayıcı olmaksızın evrenle bütünleşerek merak ve güç duygusunun birlikte hareket ettiği doruk deneyimler yaşarlar,
- İnsanlara empati ve sevgi ile yaklaşır. Diğer bireylerin yaşadıklarına ve dertlerine karşı ilgili yardımsever bir tutum sergilerler,
- Kişilerarası ilişkilerinde yüzeysellikten uzak derinlikli ve anlamlı ilişkiler kurmakla birlikte sevginin sahiplenici değil özgürleştirici yönünü prensip alırlar,
- Mütevazı ve saygıya önem veren kişilerdir. Bireyleri değerli yönleriyle ele alırlar.
- Etik kurallara bağlı kaldıklarından iyi ve kötünün ayırımına sahip kişilerdir.
- Amaç edinme ve araç olarak kullanma farkındalığına sahiptirler.

Sağlıklı bir benlik algısına sahip ve kendini gerçekleştirebilmiş bireylerin yukarıda sıralanan özelliklerine dikkat edileceği üzere bu bireylerin öz sevgi ve benlik saygısı düzeylerinin yüksek olduğu ve evliliklerinden aldıkları doyumun yanı sıra diğer kişilerarası ilişkilerinde de tatmin duygusu yaşadıkları söylenebilir.

1.3.3. Benlik Saygısı ile İlgili Yapılan Araştırmalar

“Ergenlerin Benlik Saygısı Ve Sosyal Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişki Ve Kişisel Değişkenlerin Etkileri” isimli araştırmada seçkisiz yöntemle seçilmiş olan 152 kız ve 148 erkek olmak üzere totalde 300 öğrenci araştırmanın örnekleme dahil edilmiş olup ergenlerin benlik saygısı ve sosyal kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi sonucu; Ergenlerin benlik saygısı ve sosyal kaygı alt boyutları arasında orta düzeyde olumsuz yönde anlamlı ilişki olduğu görülmüş lakin cinsiyetine göre benlik saygısı ve sosyal kaygı düzeyleri incelendiğinde her iki cinsiyette de benlik saygısı düzeylerinin ve genel sosyal kaygı ile alt boyutları düzeylerinin farklılık göstermediği görülmüş, böylece benlik saygısı yüksek ergenlerin cinsiyet etkili olmaksızın sosyal kaygı düzeylerinin düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Eriş & İkiz, 2013).

Travmatik yaşantıların benlik saygısı üzerine etkisini incelemeyi kapsayan, psikiyatrik hasta grubu ile psikiyatrik hastalığa sahip olmayan kontrol grubu yoluyla kişilerin yaşadıkları travma şiddetini mukayese eden ve travmanın benlik saygısı üzerindeki etkisiyle birlikte benlik saygısı düzeyinin psikiyatrik belirtilerle olan ilişkisini ortaya koymayı amaçlayan çalışmada; psikotik hastalığa sahip bireyler çalışmaya dahil edilmeyerek, depresyon, anksiyete bozuklukları, obsesif kompulsif bozukluğu ve travma sonrası stres bozukluğu olan 100 hasta ile 100 sağlıklı kontrol grubunun mukayese edilmesi sonucu, hasta grubunun kontrol grubuna oranla travma puanlarının yüksek, benlik saygısı düzeylerinin ise düşük olduğu, uygulanan Travma algısının şiddeti Görsel Anolog Skala, Travmatik Yaşantılar Ölçeği, Travma Sonrası Bilişler Envanteri, Belirti Tarama Listesi (SCL-90R) ölçeklerinden hareketle bulgulanmıştır. Araştırmadaki hasta grubundaki psikiyatrik semptomların kontrol grubundan daha fazla olması hem travmanın kendisi ile hem de benlik saygısı düşüklüğü ile açıklanmıştır (Ataoglu ve ark., 2019).

Ertürk, (2016) Tarafından yürütülmüş olan “İnstagram Kullanıcılarının Selfie Çekimleri İle Benlik Saygısı ve Narsisizm Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesini” içeren bir başka çalışmada online narsisizm ve benlik saygısı ölçeği uygulanarak kişilerin sosyal medya mecralarından biri olan instagram hesaplarında kendilerini sunmalarının benlik saygısı düzeyleri ve narsistik belirtilere sahip olma durumu ile ne denli ilişkili olduğunu ortaya koymak amaçlanmış olup, ortaya çıkan skorlarda, instagram hesaplarına sahip kullanıcıların benlik saygısı düzeyleri ve

narsisizm skorları arasında pozitif yönde ve orta düzeyde bir ilişkiselliğin olduğu, yüksek benlik saygısına sahip olmanın narsisizmde yükselmeyi beraberinde getirdiği ve bu durumun selfie çekim ile kendini sunma davranışını ortaya çıkardığı görülmüştür.

Yalnızca kadınlarla yürütülmesi amacıyla yapılan” Kadınların Benlik Saygısını ve Yaşam Doyumunu Artırma: Bilişsel Davranışçı Yaklaşım Dayalı Bir Grup Müdahalesi” adlı çalışmada Türkiye’de Kadın Danışma Merkezine (KDM) başvuruda bulunan kadınların benlik saygısı düzeylerini ve kadınların yaşam doyumu düzeylerini arttırmayı içeren, bilişsel davranışçı yaklaşım temelli bir psikoeğitim programının etkinliği incelenmiştir. Toplamda 16 oturumdan oluşan haftanın 1 günü olacak şekilde 2,5 saat uygulanan program 54 kadın ile tamamlanan eğitimde, ön test ile son test uygulamalı yarı deneysel desenle analiz yapılmıştır. Türkiye’de hâlihazırda bulunan KDM ’lerde uygulanan ilk program olmasının yanı sıra kadın katılımcılara uygulanan Rosenberg Benlik Saygısı ölçeği (RBSÖ) ile Yaşam Doyumu Ölçeği (YDÖ) ile elde edilen veriler sonucunda, geliştirilen programın kadınların yaşam doyumu düzeylerini ve benlik saygısı düzeylerini arttırmada etkili olması nedeniyle önem arz etmektedir (Pehlivan, 2016).

Tutarel-Kışlak ve Çavuşoğlu (2006) “Evlilik Uyumu, Bağlanma Biçimleri, Yüklemeler ve Benlik Saygısı Arasındaki ilişkiler” isimli çalışmalarına gönüllü katılan 100 erkek 100 kadın olmak üzere 100 evli çifti dahil etmiş, bağlanma biçimlerine ve yükleme tarzlarına göre evli erkek ve kadınların çift uyum puanlarını ve benlik saygısı puanları arasındaki ilişkileri ortaya koymayı planlamışlardır. Elde edilen bulgulara göre, güvenli bağlanma biçimine sahip kişilerin evlilik uyum puanı en yüksek olan kişiler olduğu, korkulu bağlanma biçimine sahip olanların evlilikte uyum puanları en düşük olan kişiler olduğu bulunmuştur. Ayrıca, saplantılı bağlanma biçimine sahip olan kişilerin, evlilikte uyum puanları güvenli bağlanan bireylerin evlilikte uyum puanlarına yakın olduğu, korkulu bağlanan kişilerin puanlarından da yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Bununla birlikte benlik saygısı düzeyi ve özgüvenli olma durumu ile ilgili elde edilen bulgulara göre literatüre uyumlu olmaksızın çiftlerin dört bağlanma biçimine göre benlik saygısı düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Yukarıda sunulmuş olan alan yazında varlığını sürdüren benlik saygısı kavramını etkileyen değişkenlerle ilintili araştırmalardan yola çıkarak, benlik saygısı konulu birçok çalışma ile karşılaşılmış ve güvenilir bulgulara rastlanmıştır.

1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmanın sınırlılıkları aşağıda sıralanmıştır:

1. Araştırmanın temel sınırlılığı, araştırma yöntemlerinden biri olan, önemli ve oldukça yararlı görülen yüz yüze görüşme tekniğinin, pandemi sürecinden dolayı kullanılamayacak olmasıdır.

2. Araştırma, Türkiye'nin herhangi bir ilinde ikamet eden rastgele seçme yöntemi ile 18-40 yaş arasında yarısı kadın yarısı erkek olmak şartıyla seçilen 350 evli bireyin gönüllülük esasına dayanarak doldurmuş olduğu ölçeklerden elde edilen verilerle kısıtlıdır.

3. Araştırma sürecine dahil edilmiş olan evli bireylerin sosyo-demografik bilgileri, araştırmada kullanılması uygun görülen Sosyodemografik Bilgi Formunu içeren sorular ile kısıtlıdır.

4. Araştırma sürecine dahil edilmiş olan evli bireylerin cinsel doyum düzeyleri, araştırmada kullanılması uygun görülen Golombok-Rust Cinsel Doyum Ölçeğini yansıtan sorular ile kısıtlıdır.

5. Araştırma sürecine dahil edilmiş olan evli bireylerin evlilik uyumu düzeyleri, araştırmada kullanılması uygun görülen Çift Uyum Ölçeğinin soruları ile kısıtlıdır.

6. Araştırma sürecine dahil edilmiş olan evli bireylerin benlik saygısı düzeyleri, Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği kapsamındaki sorular ile kısıtlıdır.

7. Araştırma sonunda elde edilen bulgular, ancak ve ancak araştırma sürecine dahil edilmiş bireylerle benzer özellikler gösteren bireylere genellenebilir.

1.5. Araştırmanın Sayıltıları

Araştırmanın sayıltıları aşağıda sıralanmıştır.

1. Araştırmanın temel varsayımı: bireyin benlik saygısı düzeyinin artması durumu ile cinsel doyum ve evlilik uyumunun da buna bağlı olarak artacağıdır.

2.Araştırmaya iştirak eden katılımcıların kullanılan ölçekler doğrultusunda kendilerine sorulan soruları samimi bir şekilde gönüllülük esasını temelinde cevapladıkları varsayılmaktadır.

3.Araştırma için uygun görülen örneklem grubunun evreni temsil edecek nitelikte olduğu düşünülmektedir.

4.Araştırma için kullanılması uygun görülen ölçme araçlarının ölçülmesi istenen özellikleri ölçeceği varsayılmıştır.

1.6.Araştırmanın Problemi

Evli bireylerdeki cinsel doyum düzeyleri ve evlilik uyumu düzeylerinin bireylerin benlik saygısı düzeyleri ile bir ilişkisi olup olmadığı araştırmanın ana problemi.

1.7.Araştırmanın Hipotezleri

Araştırmanın hipotezleri aşağıda sıralanmıştır.

1. Evli bireylerin cinsel doyumunu ve evlilik uyumu ile benlik saygısı düzeyleri arasında bir ilişkinin olduğu öngörülmektedir.

2. Benlik değeri düşük düzeyli evli bireylerin, evlilik uyumunun düşük olacağı, benlik değeri yüksek düzeyli bireylerin bu bağlamda evlilik uyumunun yüksek olacağı öngörülmektedir.

3. Bireylerin cinsel doyumunu ve evlilik uyumu arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu öngörülmektedir. Evlilik uyumu yüksek düzeyli bireylerin cinsel doyum düzeyinin yüksek olacağı, evlilik uyumu düşük düzeyli bireylerin bu bağlamda cinsel doyum düzeyinin düşük olacağı öngörülmektedir.

4. Bireylerin cinsel doyumunu ve benlik saygısı arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu öngörülmektedir.

5. Bireylerin cinsel doyumunu düzeyleri ile sosyo-demografik değişkenler arasında anlamlı bir ilişkinin varlığı öngörülmektedir.

6. Bireylerin evlilik uyumu ile sosyo-demografik değişkenler arasında anlamlı bir ilişkinin varlığı öngörülmektedir.

7. Bireylerin benlik saygısı düzeyleri ile sosyo-demografik değişkenler arasında anlamlı bir ilişkinin varlığı öngörülmektedir.

1.8.Tanımlar

1.9.1.Cinsel Doyum

DSÖ (2010), tarafından cinsel doyum, kişinin yaşadığı cinsel eylemden duyduğu memnuniyet düzeyi olarak açıklanmaktadır. Partnerler arasındaki senkronizasyon, ilişki içerisinde bulunan iki bireyin etkileşimde bulunduğu tüm alanları etkileyen önemli bir husustur ve denge halinde olduğu takdirde evlilik yaşamında da mutluluk arz etmektedir. Cinsel doyumunu ihtiva eden kavramlar, orgazm olma yoğunluğu ve ilişkiye girme sürekliliğidir. Dolayısıyla cinsel doyumunu tanımlarken bireyin orgazm yaşama derecesinin yanında ilişki sıklığı referans alınır. Cinsel konular bakımından önemle ele alınan bir diğer değişken ise iletişim becerileridir (Akt., Durukan, 2018).

1.9.2.Evlilik Uyum

Locke (1968) evlilikteki uyum kavramını, eşlerin birbirleriyle adaptif bir şekilde yaşadığı, birbirlerinin farklılıklarını özümlediği, doğru iletişim becerilerinin kullanıldığı, çatışmaların çözümlenmesinde iki bireyin de memnun olduğu bir mutluluk hissi olarak ele almıştır (akt.,Dalan, 2020).

1.9.3.Benlik Saygısı

Benlik saygısı, bireyin kendisini diğerlerinden üstte veya aşağıda görmeye gerek duymaksızın kendisini değerlendirme sonucunda benliğini olumlu olarak ortaya çıkan beğenme durumu, sevmeye ve beğenilmeye layık olduğu hissiyatına sahip olma, kendinden memnuniyet duyma ve benliğine itibar etme durumunu tanımlamaktadır (Ozcan ve ark., 2013).Her bireyin günlük yaşamında merkezi bir yapı haline gelecek kadar önem arz eden benlik saygısı, psikolojik bir dinamik olmakla birlikte kişinin sosyal çevresiyle etkileşiminin bir yansıması ve kişinin kendi benliği hakkında düşüncelerini ortaya koyması yönüyle ele alınmaktadır (Akt.,Durukan, 2018).

İKİNCİ BÖLÜM

GEREÇ VE YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışma ilişkisel tarama modeline uygun bir şekilde yapılmış olup iki veya birden çok değişken arasındaki birlikte değişimin var olup olmadığını ve değişkenlerin derecesini belirlemeyi amaçlamaktadır. Araştırmada elde edilen veriler ölçek yoluyla toplanmış olup veriler istatistiksel yöntemler ile yorumlanmıştır.

2.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Bu araştırmanın evrenini evli bireyler, örneklemini ise rastgele örneklem seçim tekniği ile seçilmiş, Türkiye 'de yaşayan, ikame ettiği şehir fark etmeksizin dahil edilen, 18-40 yaş kriterini sağlayan, 175 kadın 175 erkek olmak üzere totalde 350 evli katılımcı oluşturmaktadır.

2.3. Araştırmanın Veri Toplama Araçları

Araştırmada kullanılan veriler; Kişisel Bilgi Formu, Çift Uyum Ölçeği, Golombok- Rust Cinsel Doyum Ölçeği ve Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği olmak üzere dört ölçme aracı ile toplanmıştır.

2.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Kişilerin sosyo- demografik bilgilerini içeren formda bireylerin, evlilik süresi, eğitim düzeyi, sahip olunan çocuk sayısı, gelir düzeyi, nasıl evlendikleri ve dış görünüşleri ile ilgili 14 soru bulunmaktadır.

2.3.2. Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği (YÇUÖ)

Spanier (1976) tarafından geliştirilmiş olan 32 maddeden oluşan Çift Uyum Ölçeği Busby ve ark. (1995) tarafından yeniden düzenlenerek 14 maddeye indirgenmiş bir ölçektir. Ölçek, Gündoğdu (2007) tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup yüksek lisans tezinde kullanılmıştır. Gündoğdu (2007) yaptığı çalışmada ölçeğin psikometrik değerlerini hesaplamadığından ve ölçeğin maddeleri ile alt ölçeklerinin Türk kültürüne uyumluluğunu analiz etmediğinden, Bayraktaroğlu ve Çakıcı (2017) yaptıkları çalışma ile ölçeğin psikometrik değerlerini hesaplayarak ölçeği Türk kültürüne uyarlamışlardır. Çalışma sonunda ölçekteki maddeler aynen kalsa da alt ölçeklerde toplanan maddelerde değişiklik olmuştur. Busby ve ark. (1995)'nin faktör analiz sonuçlarında 1., 2., 3., 4., 5. ve 6. maddeler doyum faktörüne, 7., 8., 9., 10. maddeler uzlaşım

faktörüne ve 11. 12. 13. 14. maddeler ise görüş birliği faktörüne ait olduğu belirlenirken, Bayraktaroğlu ve Çakıcı (2017) faktör analizi sonucunda doyum faktörü için 7., 9., 11., 12., 13., uzlaşım faktörü için 1., 2., 3., 4., 5., 6., görüş birliği faktörü için 8., 10., 14. maddeler olduğunu bulmuşlardır

Ölçek, evlilik ya da benzer ikili ilişkilerde, evli ya da birlikte yaşayan çiftlerin ilişki kalitesini değerlendirmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçeğin 7. 8. 9. 10. maddeleri ters puanlanmaktadır. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 70 puandır, alınan puan ilişki kalitesini göstermektedir.

Üç alt boyutlu YÇUÖ'nin Cronbach alfa katsayısı toplam puan, doyum, uzlaşım, görüş birliği alt ölçekleri için sırasıyla. 87, .80, .80, .74'dir. Ölçeğin ölçüt-bağımlı geçerliliği için kullanılan Evlilikte Uyum Ölçeği ile korelasyonu pozitif yönde. 68 ($p<0.01$) olarak hesaplanmıştır (Busby ve ark. 1997). Bayraktaroğlu ve Çakıcı (2017)'nin çalışmasında ölçeğin Cronbach alfa katsayısı. 88 hesaplanmıştır (Bayraktaroğlu, Çakıcı, 2017).

2.3.3. Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği Kısa Formu (RBSÖ)

Bireylerin enlik saygısını değerlendirmek amacıyla Rosenberg (1963) tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin tamamı çoktan seçmeli 63 maddeden oluşmakta ve 12 alt gruptan meydana gelmektedir. RBSÖ'nün ilk on maddesi benlik saygısını ölçen maddeler içermektedir ve bu araştırmada da bu maddeler kullanılmıştır. Ölçeğin bütün maddeleri “Hiç Katılmıyorum”, “Katılmıyorum”, “Kararsızım”, “Katılıyorum” ve “Tamamen Katılıyorum” seçenekleri ile değerlendirilmektedir. Ölçeğin kullanılan bölümünün toplam puan aralığı 10-50 arasındadır (Rosenberg, 1963). Ölçeğin Türk kültürüne uyarlama çalışması Çuhadaroğlu (1986) tarafından yapılmış olup geçerlilik katsayısı 0,71, test tekrar test güvenilirlik katsayısı 0,75 olarak bulunmuştur. Araştırma kapsamında yapılan güvenilirlik analizinde ölçeğin Cronbach Alfa değeri 0.93 olarak hesaplanmıştır (Akt.Durukan, 2018).

2.3.4. Golombok-Rust Cinsel Doyum Ölçeği (GRCDÖ)

Golombok-Rust cinsel doyum ölçeği, Rust ve Golombok tarafından 1986 yılında geliştirilmiştir. Erkek ve kadın olarak toplam 56 sorudan (28 erkek, 28 kadın) oluşan, heteroseksüel ilişki yaşayan bireylerde bu ilişkinin kalitesini objektif olarak değerlendirmeyi ve cinsel işlev bozukluklarını saptamayı amaçlayan bir ölçektir. Maddelerin cevaplandırılması beşli likert tipi bir ölçek üzerinde yapılmakta ve “hiçbir

zaman”, “nadiren”, “bazen”, “çoğunlukla” ve “her zaman” seçeneklerinden oluşmaktadır. Başlıklar cinsel ilişki sıklığı, partnerle olan iletişim, cinsel ilişki sonrası doyum, cinsel ilişkiden kaçınma, dokunma, vajinismus ve anorgazmidir. Kadın ve erkek formlarında 5’i ortak (kaçınma, doyum, iletişim, dokunma ve ilişki sıklığı) olmak üzere 7 alt boyut yer almaktadır. Ayrıca kadın formunda vajinismus ve orgazm bozukluğu (anorgazmi), erkek formunda ise erken boşalma (prematür ejakülasyon) ve empotans (erektile disfonksiyon) alt boyutları bulunmaktadır. Rust ve Golombok (1986) tarafından geliştirilen envanterin Türkçe uyarlaması Tuğrul ve arkadaşları (1993) tarafından yapılmış, geçerli ve güvenilir olduğuna ilişkin kanıtlar elde edilmiştir (Akt.Uzel, 2015)

2.4. Verilerin İstatistiksel Analizi

Araştırmada verilerin analizi SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows programı kullanılarak yapılmıştır. Elde edilen veriler, tanımlayıcı istatistiksel metotlarından (sayı, yüzde, ortalama, standart sapma) yararlanılarak analiz edilmiştir. Dağılımlar incelendiğinde, çift uyumu ve benlik saygısı puanların normal dağılım kabul edilebilecek -1,5 ile +1,5 aralığında olduğu anlaşılmıştır. Tabachnick ve Fidell (2011) tarafından belirtildiği üzere -1,5 ile +1,5 arasındaki çarpıklık ve basıklık değerleri normal dağılıma işaret etmiştir. Bununla birlikte, kadın ve erkek cinsel doyum toplam puanlarının dağılımı örneklem sayısı içerisinde kadın ve erkek katılımcıların ikiye ayrılması sebebiyle basıklık değerlerinin daha yüksek çıktığı görülmüştür. Katılımcıların evlilik uyumu ve benlik saygısı düzeylerinin sosyodemografik değişkenler bakımından karşılaştırılmasında, ikili grup içeren sosyodemografik değişkenlerin karşılaştırılması için bağımsız örneklem t-testi; ikiden fazla grup içeren değişkenlerin karşılaştırılması için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Araştırmada katılımcıların çift uyumu, benlik saygısı ve cinsel doyum arasındaki ilişkinin incelenmesi için Pearson Korelasyonu analizi yapılmıştır. İlişkili saptanan değişkenler arasında evlilik uyumunu yordayan değişkenlerin incelenmesi için hiyerarşik regresyon analizi yapılmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

3.1. Örneklemeye İlişkin Tanımlayıcı Özellikler

Araştırmada katılımcıların sosyo-demografik özelliklerine ilişkin tanımlayıcı istatistikler aşağıdaki gibidir:

Tablo 1. Sosyo-demografik değişkenlerin frekans dağılımları

Demografik değişkenler	Gruplar	n	%
Cinsiyet	Kadın	179	51,4
	Erkek	169	48,6
Kiminle yaşıyorsunuz?	Anne veya/ve baba	21	6,0
	Eş ve çocuklar	204	58,6
	Sadece eşinizle	123	35,3
	İlköğretim mezunu	41	11,8
Eğitim düzeyi	Ortaokul mezunu	36	10,3
	Lise mezunu	83	23,9
	Önlisans/lisans mezunu	146	42,0
	Lisansüstü ve üzeri	42	12,1
Gelir düzeyi	Asgari	77	22,1
	Asgarinin altında	37	10,6
	Asgarinin üstünde	234	67,2
Aktif bir cinsel yaşam	0-6 Ay Arası	23	6,6
	6-12 Ay Arası	41	11,8
	12-24 Ay Arası	51	14,7
	2 Seneden Fazla	233	67,0
Nasıl tanıştınız?	Anlaşarak (Flört ederek)	230	66,1
	Görücü Usulü	118	33,9
Kendi fiziksel özelliklerinizi beğeniyor musunuz?	Az beğeniyorum	25	7,2
	Orta derecede beğeniyorum	152	43,7
	Çok beğeniyorum	171	49,1
Eşinizin fiziksel özelliklerini beğeniyor musunuz?	Az beğeniyorum	23	6,6
	Orta derecede beğeniyorum	138	39,7
	Çok beğeniyorum	187	53,7
Eşinizin size karşı davranışlarını beğeniyor musunuz?	Az beğeniyorum	39	11,2
	Orta derecede beğeniyorum	127	36,5
	Çok beğeniyorum	182	52,3
	Toplam	348	100,0

Tablo 1’de demografik değişkenlerin frekans dağılımları incelendiğinde, araştırmaya katılan 348 kişinin %51,4’ü kadın ve %48,6’sı erkektir. Katılımcıların %6’sı anne-babasıyla; %58,6’sı eş ve çocuklarla ve %35,3’ü sadece eşiyle yaşamaktadır. Eğitim düzeyi ilköğretim olanlar %11,8; ortaokul mezunu olanlar %10,3; lise mezunu olanlar %23,9; önlisans/lisans mezunu olanlar %42 ve lisansüstü mezunu olanlar %12,1 oranındadır. Gelir düzeyi asgari düzeyde olanlar %22,1; asgarinin altında olanlar %10,6; asgarinin üzerinde olanlar %67,2 oranındadır. 0-6 ay arası aktif bir cinsel yaşamı olduğu belirtenler %6,6; 6-12 ay arası olanlar %11,8; 12-24 ay arası olanlar %14,7 ve 2 seneden fazladır aktif bir cinsel yaşamı olduğunu belirtenler %67 oranındadır. Evlilik türü değişkenine göre flört ederek evlendiğini belirteler %66,1 ve görücü usulü olduğunu belirtenler %33,9 oranındadır. Kendi fiziksel özelliklerini az beğenenler %7,2; orta derecede beğenenler %43,7 ve çok beğenenler %49,1 oranındadır. Eşiinin fiziksel özelliklerini az beğenenler %6,6; orta derecede beğenenler %39,7 ve çok beğenenler %53,7 oranındadır. Eşiinin kendisine karşı davranışlarını az beğenenler %11,2; orta düzeyde beğenenler %36,5 ve çok beğenenler %52,3 oranındadır.

Tablo 2. Araştırmada kullanılan ölçeklerin puan ortalamalarının betimsel istatistikleri

Ölçekler/Değişkenler	N	$\bar{x}$	Ss	Çarpıklık	Basıklık
Yaş	348	30,89	5,892	,180	-,161
YÇUÖ Doyum	348	18,32	4,451	-,264	-,892
YÇUÖ Uzlaşım	348	22,58	5,338	-,479	-,479
YÇUÖ Görüş birliği	348	9,50	2,534	-,151	-,300
YÇUÖ Toplam	348	50,41	10,892	-,328	-,668
RBSÖ Toplam	348	31,74	6,076	-,359	-,693
Erkek cinsel doyum toplam	179	44,73	5,904	-,426	1,356
Kadın cinsel doyum toplam	169	78,87	9,413	-1,105	2,369

YÇUÖ=Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği, RBSÖ=Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği

Tablo 2’de katılımcıların ölçeklerden aldıkları puanların ortalamalarına ilişkin betimsel istatistikler verilmiştir. Dağılımlar incelendiğinde, çift uyumu ve benlik saygısı puanların normal dağılım kabul edilebilecek -1,5 ile +1,5 aralığında olduğu anlaşılmaktadır. Tabahnick ve Fidell (2011) tarafından belirtildiği üzere -1,5 ile +1,5 arasındaki çarpıklık ve basıklık değerleri normal dağılıma işaret etmektedir. Bununla

birlikte, kadın ve erkek cinsel doyum toplam puanlarının dağılımı örneklem sayısı içerisinde kadın ve erkek katılımcıların ikiye ayrılması sebebiyle basıklık değerlerinin daha yüksek çıktığı görülmektedir.

3.2. Katılımcıların Çift Uyumu ve Benlik Saygısı Düzeylerinin Sosyo-demografik değişkenlerle Karşılaştırılması

Katılımcıların evlilik uyumu ve benlik saygısı düzeylerinin sosyodemografik değişkenler bakımından karşılaştırılmasında, ikili grup içeren sosyo-demografik değişkenlerin karşılaştırılması için bağımsız örneklem t-testi; ikiden fazla grup içeren değişkenlerin karşılaştırılması için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Analizlerde anlamlılık değeri 0,01 ve 0,05 düzeyinde alınmıştır.

Tablo 3. Cinsiyet değişkeni bakımından katılımcıların evlilik uyumu ve benlik saygısı puanlarının t-test bulguları

Ölçekler	Cinsiyet	N	$\bar{x}$	Ss	t(346)	p
YÇUÖ Doyum	Kadın	179	17,51	4,370	-3,568	<0.01**
	Erkek	169	19,18	4,386		
YÇUÖ Uzlaşım	Kadın	179	21,73	5,359	-3,089	,002**
	Erkek	169	23,48	5,182		
YÇUÖ Görüş birliği	Kadın	179	8,92	2,445	-4,570	<0.01**
	Erkek	169	10,12	2,486		
YÇUÖ Toplam	Kadın	179	48,16	10,720	-4,051	<0.01**
	Erkek	169	52,79	10,593		
RBSÖ Toplam	Kadın	179	30,33	5,884	-4,578	<0.01**
	Erkek	169	33,23	5,933		

**p<0,01 *p<0,05 YÇUÖ=Yenilenmiş Çift Uyumu Ölçeği; RBSÖ=Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği

Tablo 3'te katılımcıların cinsiyet değişkeni bakımından evlilik uyumu ve benlik saygısı puanlarının karşılaştırılması için yapılan bağımsız örneklem t-testi bulgularına göre, YÇUÖ doyum alt boyutunun cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir (t(346)=-3,56; p<0,01). Bulgulara göre, erkeklerin doyum alt boyutu puanları ($\bar{x}$ =19,18; ss=4,38) kadınların doyum alt boyutuna ($\bar{x}$ =17,51; ss=4,37) kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksektir. YÇUÖ uzlaşım alt boyutunun cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir (t(346)=-3,09; p<0,01). Bulgulara göre, erkeklerin uzlaşım alt boyutu puanları ($\bar{x}$ =23,48; ss=5,18) kadınların uzlaşım alt boyutuna

($\bar{x}=21,73$; $ss=5,35$) kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksektir. YÇUÖ görüş birliği alt boyutunun cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir ($t(346)=-4,57$; $p<0,01$). Bulgulara göre, erkeklerin görüş birliği alt boyutu puanları ($\bar{x}=10,12$; $ss=2,48$) kadınların görüş birliği alt boyutuna ($\bar{x}=8,92$; $ss=2,44$) kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksektir. YÇUÖ toplam puanının cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir ($t(346)=-4,05$; $p<0,01$). Bulgulara göre, erkeklerin YÇUÖ toplam puanları ($\bar{x}=52,79$; $ss=10,59$) kadınların YÇUÖ toplam puanına ($\bar{x}=48,16$; $ss=10,72$) kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksektir. Benlik saygısı puanının cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir ($t(346)=-4,57$; $p<0,01$). Bulgulara göre, erkeklerin benlik saygısı puanları ($\bar{x}=33,23$; $ss=5,93$) kadınların benlik saygısı puanına ($\bar{x}=30,33$; $ss=5,88$) kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksektir.

Tablo 4. Kiminle yaşıyor olduğun değişkeni bakımından katılımcıların evlilik uyumu ve benlik saygısı puanlarının ANOVA bulguları

Ölçekler	Kiminle yaşıyorsunuz	N	$\bar{x}$	Ss	F	sd	p	Post Hoc
YÇUÖ Doyum	Anne veya/ve baba ¹	21	17,33	3,183	10,817	2/345	,000**	3-1
	Eş ve çocuklar ²	204	17,54	4,411				
	Sadece eşinizle ³	123	19,78	4,356				
	Toplam	348	18,32	4,451				
YÇUÖ Uzlaşım	Anne veya/ve baba ¹	21	22,48	5,335	4,631	2/345	,010*	3-2
	Eş ve çocuklar ²	204	21,90	5,417				
	Sadece eşinizle ³	123	23,73	5,044				
	Toplam	348	22,58	5,338				
YÇUÖ Görüş birliği	Anne veya/ve baba ¹	21	9,05	2,376	4,283	2/345	,015*	3-1
	Eş ve çocuklar ²	204	9,23	2,497				
	Sadece eşinizle ³	123	10,03	2,554				
	Toplam	348	9,50	2,534				
YÇUÖ Toplam	Anne veya/ve baba ¹	21	48,86	9,248	8,235	2/345	,000**	3-2
	Eş ve çocuklar ²	204	48,67	10,798				
	Sadece eşinizle ³	123	53,54	10,680				
	Toplam	348	50,41	10,892				
RBSÖ Toplam	Anne veya/ve baba ¹	21	29,19	6,194	7,262	2/345	,001**	3-1
	Eş ve çocuklar ²	204	31,07	6,030				
	Sadece eşinizle ³	123	33,28	5,827				
	Toplam	348	31,74	6,076				

** $p<0,01$

* $p<0,05$ YÇUÖ=Yenilenmiş Çift Uyumu Ölçeği; RBSÖ=Rosenberg Benlik Saygısı

Ölçeği

Tablo 4'te katılımcıların kiminle yaşıyor oluşu değişkeni bakımından evlilik uyumu ve benlik saygısı puanlarının karşılaştırılması için yapılan ANOVA bulgularına göre, YÇUÖ doyum alt boyutunun kiminle yaşadığı değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir [F(2/345)=10,817; p<0,01]. Anlamlı farklılığın kaynağını saptamak için yapılan Post Hoc Scheffe Testine göre sadece eşiyile yaşayanların doyum alt boyutu puanları ($\bar{x}$ =19,78; ss=4,35) anne ve babasıyla yaşayanların doyum alt boyutu puanlarına ($\bar{x}$ =17,33; ss=3,18) kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksektir. YÇUÖ uzlaşım alt boyutunun kiminle yaşadığı değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir [F(2/345)=4,631; p<0,01]. Anlamlı farklılığın kaynağını saptamak için yapılan Post Hoc Scheffe Testine göre sadece eşiyile yaşayanların uzlaşım alt boyutu puanları ($\bar{x}$ =23,73; ss=5,04) eş ve çocuklarıyla yaşayanların uzlaşım alt boyutu puanlarına ($\bar{x}$ =21,90; ss=5,41) kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksektir. YÇUÖ görüş birliği alt boyutunun kiminle yaşadığı değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir [F(2/345)=4,283; p<0,01]. Anlamlı farklılığın kaynağını saptamak için yapılan Post Hoc Scheffe Testine göre sadece eşiyile yaşayanların görüş birliği alt boyutu puanları ($\bar{x}$ =10,03; ss=2,55) anne ve babasıyla yaşayanların görüş birliği alt boyutu puanlarına ($\bar{x}$ =9,05; ss=2,37) kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksektir. YÇUÖ toplam puanının kiminle yaşadığı değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir [F(2/345)=8,235; p<0,01]. Anlamlı farklılığın kaynağını saptamak için yapılan Post Hoc Scheffe Testine göre sadece eşiyile yaşayanların YÇUÖ toplam puanları ($\bar{x}$ =53,54; ss=10,68) eş ve çocuklarıyla yaşayanların toplam puanlarına ($\bar{x}$ =48,67; ss=10,79) kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksektir. Benlik saygısı toplam puanının kiminle yaşadığı değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir [F(2/345)=7,262; p<0,01]. Anlamlı farklılığın kaynağını saptamak için yapılan Post Hoc Scheffe Testine göre sadece eşiyile yaşayanların benlik saygısı puanları ($\bar{x}$ =33,28; ss=5,82) anne ve babasıyla yaşayanların benlik saygısı puanlarına ($\bar{x}$ =29,19; ss=6,19) kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksektir.

Tablo 5. Eğitim düzeyi değişkeni bakımından katılımcıların evlilik uyumu ve benlik saygısı puanlarının ANOVA bulguları

Ölçekler	Eğitim Düzeyi	N	$\bar{x}$	Ss	F	sd	p	Post
YÇUÖ Doyum	İlköğretim mezunu ¹	41	15,15	3,896	17,600	4/343	<0,01**	5-1
	Ortaokul mezunu ²	36	15,67	3,795				
	Lise mezunu ³	83	17,55	4,365				
	Önlisans/lisans ⁴	146	19,75	4,007				
	Lisansüstü ve üzeri ⁵	42	20,26	4,138				
	Toplam	348	18,32	4,451				
YÇUÖ Uzlaşım	İlköğretim mezunu ¹	41	19,37	5,305	15,030	4/343	,004**	4-2
	Ortaokul mezunu ²	36	19,14	5,298				
	Lise mezunu ³	83	21,73	5,497				
	Önlisans/lisans ⁴	146	24,34	4,584				
	Lisansüstü ve üzeri ⁵	42	24,21	4,365				
	Toplam	348	22,58	5,338				
YÇUÖ Birliği	İlköğretim mezunu ¹	41	8,56	2,429	6,907	4/343	<0,01**	5-2
	Ortaokul mezunu ²	36	8,08	2,442				
	Lise mezunu ³	83	9,39	2,342				
	Önlisans/lisans ⁴	146	9,96	2,551				
	Lisansüstü ve üzeri ⁵	42	10,29	2,340				
	Toplam	348	9,50	2,534				
YÇUÖ Toplam	İlköğretim mezunu ¹	41	43,07	10,023	18,239	4/343	<0,01**	5-2
	Ortaokul mezunu ²	36	42,89	10,119				
	Lise mezunu ³	83	48,67	10,673				
	Önlisans/lisans ⁴	146	54,05	9,545				
	Lisansüstü ve üzeri ⁵	42	54,76	9,622				
	Toplam	348	50,41	10,892				
RBSÖ Toplam	İlköğretim mezunu ¹	41	27,54	5,505	25,268	4/343	<0,01**	5-2
	Ortaokul mezunu ²	36	26,03	5,124				
	Lise mezunu ³	83	31,12	5,599				
	Önlisans/lisans ⁴	146	33,92	5,350				
	Lisansüstü ve üzeri ⁵	42	34,36	5,040				
	Toplam	348	31,74	6,076				

** $p < 0,01$

* $p < 0,05$ YÇUÖ=Yenilenmiş Çift Uyumu Ölçeği; RBSÖ=Rosenberg Benlik Saygısı

Ölçeği

Tablo 5’te katılımcıların eğitim düzeyi değişkeni bakımından evlilik uyumu ve benlik saygısı puanlarının karşılaştırılması için yapılan ANOVA bulgularına göre, YÇUÖ doyum alt boyutunun eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir [$F(4/343)=17,600$; $p<0,01$]. Anlamlı farklılığın kaynağını saptamak için yapılan Post Hoc Scheffe Testine göre lisansüstü mezunlarının doyum alt boyutu puanları ($\bar{x}=20,26$; $ss=4,13$) ilköğretim mezunu olanların doyum alt boyutu puanlarına ($\bar{x}=15,15$; $ss=3,89$) kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksektir. YÇUÖ uzlaşım alt boyutunun eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir [$F(4/343)=15,030$; $p<0,01$]. Anlamlı farklılığın kaynağını saptamak için yapılan Post Hoc Scheffe Testine göre önlisans/lisans mezunu olanların uzlaşım alt boyutu puanları ($\bar{x}=24,34$; $ss=4,58$) ortaokul mezunu olanların uzlaşım alt boyutu puanlarına ($\bar{x}=19,14$; $ss=5,29$) kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksektir. YÇUÖ görüş birliği alt boyutunun eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir [$F(4/343)=6,907$; $p<0,01$]. Anlamlı farklılığın kaynağını saptamak için yapılan Post Hoc Scheffe Testine göre lisansüstü mezunlarının görüş birliği alt boyutu puanları ($\bar{x}=10,29$; $ss=2,34$) ortaokul mezunlarının görüş birliği alt boyutu puanlarına ($\bar{x}=8,08$; $ss=2,44$) kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksektir. YÇUÖ toplam puanının eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir [$F(4/343)=18,239$; $p<0,01$]. Anlamlı farklılığın kaynağını saptamak için yapılan Post Hoc Scheffe Testine göre lisansüstü mezunlarının YÇUÖ toplam puanları ($\bar{x}=54,76$; $ss=9,62$) ortaokul mezunu olanların YÇUÖ toplam puanlarına ($\bar{x}=42,89$; $ss=10,11$) kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksektir. Benlik saygısı toplam puanının eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir [$F(4/343)=25,268$; $p<0,01$]. Anlamlı farklılığın kaynağını saptamak için yapılan Post Hoc Scheffe Testine göre lisansüstü mezunlarının benlik saygısı puanları ($\bar{x}=34,36$; $ss=5,04$) ortaokul mezunlarının benlik saygısı puanlarına ($\bar{x}=26,03$; $ss=5,12$) kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksektir.

Tablo 6. Gelir düzeyi değişkeni bakımından katılımcıların evlilik uyumu ve benlik saygısı puanlarının ANOVA bulguları

Ölçekler	Gelir düzeyi	N	$\bar{x}$	Ss	F	sd	p	Post Hoc
YÇUÖ Doyum	Asgari ¹	77	16,21	3,988				
	Asgarinin altında ²	37	15,89	4,081	23,867	2/345	<0,01**	3-2
	Asgarinin üstünde ³	234	19,40	4,261				
	Toplam	348	18,32	4,451				
YÇUÖ Uzlaşım	Asgari ¹	77	20,04	5,030				
	Asgarinin altında ²	37	20,35	5,851	19,664	2/345	,004**	3-1
	Asgarinin üstünde ³	234	23,77	4,955				3-2
	Toplam	348	22,58	5,338				
YÇUÖ Görüş birliği	Asgari ¹	77	8,49	2,119				
	Asgarinin altında ²	37	9,08	2,881	10,010	2/345	<0,01**	3-2
	Asgarinin üstünde ³	234	9,90	2,509				
	Toplam	348	9,50	2,534				
YÇUÖ Toplam	Asgari ¹	77	44,74	9,889				
	Asgarinin altında ²	37	45,32	11,370	24,342	2/345	<0,01**	3-2
	Asgarinin üstünde ³	234	53,07	10,147				
	Toplam	348	50,41	10,892				
RBSÖ Toplam	Asgari ¹	77	27,56	5,807				
	Asgarinin altında ²	37	28,08	5,251	46,801	2/345	<0,01**	3-2
	Asgarinin üstünde ³	234	33,69	5,290				
	Toplam	348	31,74	6,076				

** $p < 0,01$ * $p < 0,05$; YÇUÖ=Yenilenmiş Çift Uyumu Ölçeği; RBSÖ=Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği

Tablo 6’da katılımcıların gelir düzeyi değişkeni bakımından evlilik uyumu ve benlik saygısı puanlarının karşılaştırılması için yapılan ANOVA bulgularına göre, YÇUÖ doyum alt boyutunun gelir düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir [$F(2/345)=23,867$; $p < 0,01$]. Anlamlı farklılığın kaynağını saptamak için yapılan Post Hoc Scheffe Testine göre asgarinin üzeri geliri olanların doyum alt boyutu puanları ($\bar{x}=19,40$; $ss=4,26$) asgarinin altı geliri olanların doyum alt boyutu puanlarına ($\bar{x}=15,89$; $ss=4,08$) kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksektir. YÇUÖ uzlaşım alt boyutunun gelir düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir [$F(2/345)=19,664$; $p < 0,01$]. Anlamlı farklılığın kaynağını saptamak

için yapılan Post Hoc Scheffe Testine göre asgarinin üzer geliri olanların uzlaşım alt boyutu puanları ($\bar{x}=23,77$; $ss=4,95$) asgarinin geliri olanların uzlaşım alt boyutu puanlarına ($\bar{x}=20,04$; $ss=5,03$) kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksektir. YÇUÖ görüş birliği alt boyutunun gelir düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir [$F(2/345)=10,010$; $p<0,01$]. Anlamlı farklılığın kaynağını saptamak için yapılan Post Hoc Scheffe Testine göre asgarinin üzeri geliri olanların görüş birliği alt boyutu puanları ($\bar{x}=9,90$; $ss=2,50$) asgari geliri olanların görüş birliği alt boyutu puanlarına ($\bar{x}=8,49$; $ss=2,11$) kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksektir. YÇUÖ toplam puanının gelir düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir [$F(2/345)=24,342$; $p<0,01$]. Anlamlı farklılığın kaynağını saptamak için yapılan Post Hoc Scheffe Testine göre asgarinin üzeri geliri olanların YÇUÖ toplam puanları ($\bar{x}=53,07$; $ss=10,14$) asgari geliri olanların YÇUÖ toplam puanlarına ($\bar{x}=44,74$; $ss=9,88$) kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksektir. Benlik saygısı toplam puanının gelir düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir [$F(2/345)=46,801$; $p<0,01$]. Anlamlı farklılığın kaynağını saptamak için yapılan Post Hoc Scheffe Testine göre asgarinin üzeri geliri olanların benlik saygısı puanları ($\bar{x}=33,69$; $ss=5,29$) asgari geliri olanların benlik saygısı puanlarına ($\bar{x}=27,56$; $ss=5,80$) kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksektir.

Tablo 7. Ne kadar süredir aktif cinsel yaşamın olduğu değişkeni bakımından katılımcıların evlilik uyumu ve benlik saygısı puanlarının ANOVA bulguları

Ölçekler	Aktif Cinsel yaşam süresi	N	$\bar{x}$	Ss	F	sd	p	Post Hoc
YÇUÖ Doyum	0-6 Ay Arası ¹	23	19,17	3,525	2,917	3/344	,034*	3-4
	6-12 Ay Arası ²	41	19,10	4,352				
	12-24 Ay Arası ³	51	19,53	4,487				
	2 Seneden Fazla ⁴	233	17,84	4,485				
	Toplam	348	18,32	4,451				
YÇUÖ Uzlaşım	0-6 Ay Arası	23	23,39	5,450	1,513	3/344	,211	
	6-12 Ay Arası	41	22,98	5,057				
	12-24 Ay Arası	51	23,75	5,596				
	2 Seneden Fazla	233	22,18	5,300				
	Toplam	348	22,58	5,338				
YÇUÖ Görüş birliği	0-6 Ay Arası	23	9,39	1,852	1,821	3/344	,143	
	6-12 Ay Arası	41	9,83	2,578				
	12-24 Ay Arası	51	10,16	2,901				
	2 Seneden Fazla	233	9,31	2,485				
	Toplam	348	9,50	2,534				
YÇUÖ Toplam	0-6 Ay Arası	23	51,96	8,413	2,521	3/344	,058	
	6-12 Ay Arası	41	51,90	10,526				
	12-24 Ay Arası	51	53,43	11,975				
	2 Seneden Fazla	233	49,33	10,813				
	Toplam	348	50,41	10,892				
RBSÖ Toplam	0-6 Ay Arası	23	30,52	4,766	,348	3/344	,791	
	6-12 Ay Arası	41	31,80	6,337				
	12-24 Ay Arası	51	32,02	6,550				
	2 Seneden Fazla	233	31,79	6,060				
	Toplam	348	31,74	6,076				

** $p < 0,01$

* $p < 0,05$ YÇUÖ=Yenilenmiş Çift Uyumu Ölçeği; RBSÖ=Rosenberg Benlik Saygısı

Ölçeği

Tablo 7’de katılımcıların aktif cinsel yaşam değişkeni bakımından evlilik uyumu ve benlik saygısı puanlarının karşılaştırılması için yapılan ANOVA bulgularına göre, YÇUÖ doyum alt boyutunun aktif cinsel yaşam değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir [$F(3/344)=2,917$; $p<0,01$]. Anlamlı farklılığın kaynağını saptamak için yapılan Post Hoc Scheffe Testine göre 12-24 ay arası aktif cinsel yaşamı olanların doyum alt boyutu puanları ($\bar{x}=19,53$ $ss=4,49$) 2 seneden fazla aktif cinsel yaşamı olduğunu belirtenlerin doyum alt boyutu puanlarına ($\bar{x}=17,84$; $ss=4,48$) kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksektir.

Tablo 8. Evlilik türü değişkeni bakımından katılımcıların evlilik uyumu ve benlik saygısı puanlarının t-test bulguları

Ölçekler	Evlilik Türü	N	$\bar{x}$	Ss	t(346)	p
YÇUÖ Doyum	Anlaşarak ederek)	(Flört230	18,72	4,277	2,355	,019*
	Görücü Usulü	118	17,54	4,693		
YÇUÖ Uzlaşım	Anlaşarak ederek)	(Flört230	23,17	4,964	2,905	,004**
	Görücü Usulü	118	21,43	5,855		
YÇUÖ Birliği	GörüşAnlaşarak ederek)	(Flört230	9,49	2,400	-,163	,870
	Görücü Usulü	118	9,53	2,788		
YÇUÖ Toplam	Anlaşarak ederek)	(Flört230	51,38	10,233	2,342	,020*
	Görücü Usulü	118	48,51	11,893		
RBSÖ Toplam	Anlaşarak ederek)	(Flört230	33,23	5,398	6,777	<0.01**
	Görücü Usulü	118	28,84	6,295		

** $p<0,01$ * $p<0,05$; YÇUÖ=Yenilenmiş Çift Uyumu Ölçeği; RBSÖ=Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği

Tablo 8’de katılımcıların evlilik türü değişkeni bakımından evlilik uyumu ve benlik saygısı puanlarının karşılaştırılması için yapılan t-test bulgularına göre, YÇUÖ doyum alt boyutunun evlilik türüne göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir ($t(346)=2,35$; $p<0,05$). Bulgulara göre, anlaşarak evlenenlerin doyum alt boyutu puanları ($\bar{x}=18,72$; $ss=4,27$) görücü usulü evlenenlerin doyum alt boyutuna ($\bar{x}=17,54$; $ss=4,69$) kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksektir. YÇUÖ uzlaşım alt boyutunun evlilik türüne göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir ($t(346)=2,90$; $p<0,01$). Bulgulara göre, anlaşarak evlenenlerin uzlaşım alt boyutu puanları ($\bar{x}=23,17$; $ss=4,96$)

görücü usulü evlenenlerin uzlaşım alt boyutuna ($\bar{x}=21,43$; $ss=5,85$) kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksektir. YÇUÖ toplam puanının evlilik türüne göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir ($t(346)=2,34$; $p<0,05$). Bulgulara göre, anlaşarak evlenenlerin toplam puanları ($\bar{x}=51,38$; $ss=5,93$) görücü usulü evlenenlerin YÇUÖ toplam puanına ($\bar{x}=48,51$; $ss=11,83$) kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksektir. Benlik saygısı toplam puanının evlilik türüne göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir ($t(346)=6,77$; $p<0,01$). Bulgulara göre, anlaşarak evlenenlerin benlik saygısı toplam puanları ($\bar{x}=33,23$; $ss=5,39$) görücü usulü evlenenlerin benlik saygısı toplam puanına ($\bar{x}=28,84$; $ss=6,29$) kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksektir.

Tablo 9. Kendi fiziksel özelliklerini beğenme durumu değişkeni bakımından katılımcıların evlilik uyumu ve benlik saygısı puanlarının ANOVA bulguları

Ölçekler	Kendi fiziksel özelliklerini beğenme	N	$\bar{x}$	Ss	F	sd	p	Post Hoc
YÇUÖ Doyum	Az beğeniyorum ¹	25	16,40	4,805	9,812	2/345	<0,01**	3-1
	Orta derecede beğeniyorum ²	152	17,50	4,170				
	Çok beğeniyorum ³	171	19,33	4,422				
	Toplam	348	18,32	4,451				
YÇUÖ Uzlaşım	Az beğeniyorum ¹	25	20,60	5,874	5,541	2/345	,004**	3-1
	Orta derecede beğeniyorum ²	152	21,89	5,234				
	Çok beğeniyorum ³	171	23,48	5,211				
	Toplam	348	22,58	5,338				
YÇUÖ Görüş birliği	Az beğeniyorum ¹	25	8,16	2,824	12,226	2/345	<0,01**	3-1
	Orta derecede beğeniyorum ²	152	9,02	2,312				
	Çok beğeniyorum ³	171	10,13	2,524				
	Toplam	348	9,50	2,534				
YÇUÖ Toplam	Az beğeniyorum ¹	25	45,16	11,803	10,632	2/345	<0,01**	3-1
	Orta derecede beğeniyorum ²	152	48,41	10,152				
	Çok beğeniyorum ³	171	52,94	10,812				
	Toplam	348	50,41	10,892				
RBSÖ Toplam	Az beğeniyorum ¹	25	27,80	6,331	31,711	2/345	<0,01**	3-1
	Orta derecede beğeniyorum ²	152	29,70	5,729				
	Çok beğeniyorum ³	171	34,12	5,370				
	Toplam	348	31,74	6,076				

** $p<0,01$ * $p<0,05$ YÇUÖ=Yenilenmiş Çift Uyumu Ölçeği; RBSÖ=Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği

Tablo 9’da katılımcıların kendi fiziksel özelliklerini beğenme değişkeni bakımından evlilik uyumu ve benlik saygısı puanlarının karşılaştırılması için yapılan ANOVA bulgularına göre, YÇUÖ doyum alt boyutunun kendi fiziksel özelliklerini

beğenme değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir [$F(2/345)=9,812$; $p<0,01$]. Anlamlı farklılığın kaynağını saptamak için yapılan Post Hoc Scheffe Testine göre kendi fiziksel özelliklerini çok beğenenlerin doyum alt boyutu puanları ($\bar{x}=19,33$; $ss=4,42$) kendi fiziksel özelliklerini az beğenenlerin doyum alt boyutu puanlarına ($\bar{x}=16,40$; $ss=4,80$) kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksektir. YÇUÖ uzlaşım alt boyutunun kendi fiziksel özelliklerini beğenme değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir [$F(2/345)=5,541$; $p<0,01$]. Anlamlı farklılığın kaynağını saptamak için yapılan Post Hoc Scheffe Testine göre kendi fiziksel özelliklerini çok beğenenlerin uzlaşım alt boyutu puanları ($\bar{x}=23,48$; $ss=5,21$) kendi fiziksel özelliklerini az beğenenlerin uzlaşım alt boyutu puanlarına ($\bar{x}=20,60$; $ss=5,87$) kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksektir. YÇUÖ görüş birliği alt boyutunun kendi fiziksel özelliklerini beğenme değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir [$F(2/345)=12,226$; $p<0,01$]. Anlamlı farklılığın kaynağını saptamak için yapılan Post Hoc Scheffe Testine göre kendi fiziksel özelliklerini çok beğenenlerin görüş birliği alt boyutu puanları ($\bar{x}=10,13$; $ss=2,52$) kendi fiziksel özelliklerini az beğenenlerin görüş birliği alt boyutu puanlarına ($\bar{x}=8,16$; $ss=2,82$) kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksektir. YÇUÖ toplam puanının kendi fiziksel özelliklerini beğenme değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir [$F(2/345)=10,632$; $p<0,01$]. Anlamlı farklılığın kaynağını saptamak için yapılan Post Hoc Scheffe Testine göre kendi fiziksel özelliklerini çok beğenenlerin YÇUÖ toplam puanları ($\bar{x}=52,94$; $ss=10,81$) kendi fiziksel özelliklerini az beğenenlerin YÇUÖ toplam puanlarına ($\bar{x}=45,16$; $ss=11,80$) kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksektir. Benlik saygısı toplam puanının kendi fiziksel özelliklerini beğenme değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir [$F(2/345)=31,711$; $p<0,01$]. Anlamlı farklılığın kaynağını saptamak için yapılan Post Hoc Scheffe Testine göre kendi fiziksel özelliklerini çok beğenenlerin benlik saygısı puanları ($\bar{x}=34,12$; $ss=5,37$) kendi fiziksel özelliklerini az beğenenlerin benlik saygısı puanlarına ($\bar{x}=27,80$; $ss=6,33$) kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksektir.

Tablo 10. Eşin dış görünüşünü beğenme durumu değişkeni bakımından katılımcıların evlilik uyumu ve benlik saygısı puanlarının ANOVA bulguları

Ölçekler	Eşin dış görünüşünü beğenme durumu	N	$\bar{x}$	Ss	F	sd	p	Post Hoc
YÇUÖ Doyum	Az beğeniyorum ¹	23	14,87	4,192	16,751	2/345	<0,01**	3-1
	Orta derecede beğeniyorum ²	138	17,42	4,527				
	Çok beğeniyorum ³	187	19,41	4,064				
	Toplam	348	18,32	4,451				
YÇUÖ Uzlaşım	Az beğeniyorum ¹	23	18,30	6,212	18,298	2/345	<0,01**	3-1
	Orta derecede beğeniyorum ²	138	21,44	5,067				
	Çok beğeniyorum ³	187	23,95	4,959				
	Toplam	348	22,58	5,338				
YÇUÖ Görüş birliği	Az beğeniyorum ¹	23	7,78	2,891	15,579	2/345	<0,01**	3-1
	Orta derecede beğeniyorum ²	138	8,94	2,579				
	Çok beğeniyorum ³	187	10,13	2,259				
	Toplam	348	9,50	2,534				
YÇUÖ Toplam	Az beğeniyorum ¹	23	40,96	11,933	22,565	2/345	<0,01**	3-1
	Orta derecede beğeniyorum ²	138	47,80	10,536				
	Çok beğeniyorum ³	187	53,49	9,856				
	Toplam	348	50,41	10,892				
RBSÖ Toplam	Az beğeniyorum ¹	23	28,39	7,542	28,320	2/345	<0,01**	3-1
	Orta derecede beğeniyorum ²	138	29,45	5,892				
	Çok beğeniyorum ³	187	33,84	5,182				
	Toplam	348	31,74	6,076				

** $p < 0,01$ * $p < 0,05$; YÇUÖ=Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği; RBSÖ=Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği

Tablo 10'da katılımcıların eşinin fiziksel özelliklerini beğenme değişkeni bakımından evlilik uyumu ve benlik saygısı puanlarının karşılaştırılması için yapılan ANOVA bulgularına göre, YÇUÖ doyum alt boyutunun eşinin fiziksel özelliklerini beğenme değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir [$F(2/345)=16,751$; $p < 0,01$]. Anlamlı farklılığın kaynağını saptamak için yapılan Post Hoc Scheffe Testine göre eşinin fiziksel özelliklerini çok beğenenlerin doyum alt boyutu puanları ($\bar{x}=19,41$; $ss=4,06$) eşinin fiziksel özelliklerini az beğenenlerin doyum alt boyutu puanlarına ($\bar{x}=14,87$; $ss=4,19$) kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksektir. YÇUÖ uzlaşım alt boyutunun eşinin fiziksel özelliklerini beğenme değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir [$F(2/345)=18,298$; $p < 0,01$]. Anlamlı farklılığın kaynağını saptamak için yapılan Post Hoc Scheffe Testine göre eşinin fiziksel özelliklerini çok beğenenlerin uzlaşım alt boyutu puanları ($\bar{x}=23,95$; $ss=4,95$) eşinin fiziksel özelliklerini az beğenenlerin uzlaşım alt boyutu puanlarına ($\bar{x}=18,30$; $ss=6,21$) kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksektir. YÇUÖ görüş birliği alt boyutunun eşinin fiziksel özelliklerini beğenme değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği

görülmektedir [F(2/345)=15,579; p<0,01]. Anlamlı farklılığın kaynağını saptamak için yapılan Post Hoc Scheffe Testine göre eşinin fiziksel özelliklerini çok beğenenlerin görüş birliği alt boyutu puanları ($\bar{x}$ =10,13; ss=2,52) eşinin fiziksel özelliklerini az beğenenlerin görüş birliği alt boyutu puanlarına ($\bar{x}$ =7,78; ss=2,89) kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksektir. YÇUÖ toplam puanının eşinin fiziksel özelliklerini beğenme değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir [F(2/345)=22,565; p<0,01]. Anlamlı farklılığın kaynağını saptamak için yapılan Post Hoc Scheffe Testine göre eşinin fiziksel özelliklerini çok beğenenlerin YÇUÖ toplam puanları ($\bar{x}$ =53,49; ss=8,95) eşinin fiziksel özelliklerini az beğenenlerin YÇUÖ toplam puanlarına ($\bar{x}$ =40,96; ss=11,93) kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksektir. Benlik saygısı toplam puanının eşinin fiziksel özelliklerini beğenme değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir [F(2/345)=28,320; p<0,01]. Anlamlı farklılığın kaynağını saptamak için yapılan Post Hoc Scheffe Testine göre eşinin fiziksel özelliklerini çok beğenenlerin benlik saygısı puanları ($\bar{x}$ =33,84; ss=5,18) eşinin fiziksel özelliklerini az beğenenlerin benlik saygısı puanlarına ($\bar{x}$ =28,39; ss=7,54) kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksektir.

Tablo 11. Eşin kendisine karşı davranışı beğenme durumu değişkeni bakımından katılımcıların evlilik uyumu ve benlik saygısı puanlarının ANOVA bulguları

Ölçekler	Eşinizin size karşı davranışlarını musunuz?	size beğeniyor	N	$\bar{x}$	Ss	F	sd	p	Post Hoc
YÇUÖ Doyum	Az beğeniyorum ¹	39	13,36	3,794	70,210	2/345	<0,01**	3-1	
	Orta derecede beğeniyorum ²	127	16,90	3,679					
	Çok beğeniyorum ³	182	20,38	3,814					
	Toplam	348	18,32	4,451					
YÇUÖ Uzlaşım	Az beğeniyorum ¹	39	16,62	4,499	64,195	2/345	<0,01**	3-1	
	Orta derecede beğeniyorum ²	127	21,06	4,583					
	Çok beğeniyorum ³	182	24,92	4,576					
	Toplam	348	22,58	5,338					
YÇUÖ Görüş birliği	Az beğeniyorum ¹	39	6,54	2,075	69,218	2/345	<0,01**	3-1	
	Orta derecede beğeniyorum ²	127	8,80	2,121					
	Çok beğeniyorum ³	182	10,63	2,180					
	Toplam	348	9,50	2,534					
YÇUÖ Toplam	Az beğeniyorum ¹	39	36,51	8,143	96,703	2/345	<0,01**	3-1	
	Orta derecede beğeniyorum ²	127	46,75	8,598					
	Çok beğeniyorum ³	182	55,93	8,965					
	Toplam	348	50,41	10,892					
RBSÖ Toplam	Az beğeniyorum ¹	39	27,74	6,282	23,146	2/345	<0,01**	3-1	
	Orta derecede beğeniyorum ²	127	30,30	5,689					
	Çok beğeniyorum ³	182	33,60	5,619					
	Toplam	348	31,74	6,076					

**p<0,01 *p<0,05 YÇUÖ=Yenilenmiş Çift Uyumu Ölçeği; RBSÖ=Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği

Tablo 11’de katılımcıların eşinin kendisine karşı davranışlarını beğenme değişkeni bakımından evlilik uyumu ve benlik saygısı puanlarının karşılaştırılması için yapılan ANOVA bulgularına göre, YÇUÖ doyum alt boyutunun eşinin kendisine karşı davranışlarını beğenme değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir [$F(2/345)=70,210$; $p<0,01$]. Anlamlı farklılığın kaynağını saptamak için yapılan Post Hoc Scheffe Testine göre eşinin kendisine karşı davranışlarını çok beğenenlerin doyum alt boyutu puanları ($\bar{x}=20,38$; $ss=3,81$) eşinin kendisine karşı davranışlarını az beğenenlerin doyum alt boyutu puanlarına ($\bar{x}=13,36$; $ss=3,79$) kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksektir. YÇUÖ uzlaşım alt boyutunun eşinin kendisine karşı davranışlarını beğenme değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir [$F(2/345)=64,195$; $p<0,01$]. Anlamlı farklılığın kaynağını saptamak için yapılan Post Hoc Scheffe Testine göre eşinin kendisine karşı davranışlarını çok beğenenlerin uzlaşım alt boyutu puanları ($\bar{x}=24,92$; $ss=4,57$) eşinin kendisine karşı davranışlarını az beğenenlerin uzlaşım alt boyutu puanlarına ($\bar{x}=16,62$; $ss=4,49$) kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksektir. YÇUÖ görüş birliği alt boyutunun eşinin kendisine karşı davranışlarını beğenme değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir [$F(2/345)=69,218$; $p<0,01$]. Anlamlı farklılığın kaynağını saptamak için yapılan Post Hoc Scheffe Testine göre eşinin kendisine karşı davranışlarını çok beğenenlerin görüş birliği alt boyutu puanları ($\bar{x}=10,63$; $ss=2,18$) eşinin kendisine karşı davranışlarını az beğenenlerin görüş birliği alt boyutu puanlarına ($\bar{x}=6,54$; $ss=2,07$) kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksektir. YÇUÖ toplam puanının eşinin kendisine karşı davranışlarını beğenme değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir [$F(2/345)=96,703$; $p<0,01$]. Anlamlı farklılığın kaynağını saptamak için yapılan Post Hoc Scheffe Testine göre eşinin kendisine karşı davranışlarını çok beğenenlerin YÇUÖ toplam puanları ($\bar{x}=55,93$; $ss=8,96$) eşinin kendisine karşı davranışlarını az beğenenlerin YÇUÖ toplam puanlarına ($\bar{x}=36,51$; $ss=8,14$) kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksektir. Benlik saygısı toplam puanının eşinin kendisine karşı davranışlarını beğenme değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir [$F(2/345)=23,146$; $p<0,01$]. Anlamlı farklılığın kaynağını saptamak için yapılan Post Hoc Scheffe Testine göre eşinin kendisine karşı davranışlarını çok beğenenlerin benlik saygısı puanları ($\bar{x}=33,60$; $ss=5,61$) eşinin kendisine karşı davranışlarını az beğenenlerin benlik saygısı puanlarına ($\bar{x}=27,74$; $ss=6,28$) kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksektir.

3.3. Kadın ve Erkek Cinsel Doyum Düzeylerinin Sosyodemografik Değişkenlerle Karşılaştırılması

Araştırmada, kadın ve erkek katılımcıların cinsel doyum puanlarının sosyo-demografik değişkenlerle karşılaştırılması için puan ortalamalarının ikili grup içeren sosyo-demografik değişkenlerle karşılaştırılmasında bağımsız örneklem t testi uygulanmıştır. İki'den fazla grup içeren sosyo-demografik değişkenlerin karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ve Kruskal Wallis Testi uygulanmıştır.

Tablo 12. Kiminle yaşıyor olduğu değişkeni bakımından katılımcıların kadın ve erkek cinsel doyum puanlarının Kruskal Wallis bulguları

Değişkenler	Kiminle yaşıyor?	N	$\bar{x}$ Rank	χ^2	p	MW
Erkek cinsel doyum toplam	Anne veya/ve baba ¹	8	93,06			
	Eş ve çocuklar ²	114	82,78	6,342	,040*	3-2
	Sadece eş ³	57	104,01			
	Toplam	179				
Kadın cinsel doyum toplam	Anne veya/ve baba ¹	13	88,69			
	Eş ve çocuklar ²	90	78,46	3,538	,171	
	Sadece eş ³	66	93,19			
	Toplam	169				

*p<0,05

**p<0,01

Tablo 12’de katılımcıların kiminle yaşadığı değişkeni bakımından cinsel doyum toplam puanlarının karşılaştırılması için yapılan Kruskal Wallis Testi bulgularına göre, erkek cinsel doyum toplam puanının kiminle yaşıyor olduğu değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir [$\chi^2=6,34$; $p<0,01$]. Anlamlı farklılığın kaynağını saptamak için yapılan Mann Whitney U Testine göre sadece eşle yaşayanların erkek cinsel doyum puan sırası ($\bar{x}$ sırası=104,01) eşi ve çocuklarıyla yaşadığını belirtenlerde erkek cinsel doyum puan sırasına ($\bar{x}$ sırası=82,78) kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksektir. Kadın cinsel doyum toplam puanı, kiminle yaşıyor olduğu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir [$\chi^2=3,53$; $p>0,05$].

Tablo 13. Evlilik türü değişkeni bakımından katılımcıların kadın ve erkek cinsel doyum puanlarının t-test bulguları

Değişkenler	Evlilik Türü	N	$\bar{x}$	Ss	t(346)	p
Erkek cinsel doyum	Anlaşarak (Flört ederek)	120	45,33	5,584	1,978	,050
	Görücü Usulü	59	43,49	5,455		
Kadın cinsel doyum	Anlaşarak (Flört ederek)	110	79,85	9,234	1,871	,063
	Görücü Usulü	59	77,03	9,548		

*p<0,05

**p<0,01

Tablo 13'te evlilik türü bakımından katılımcıların cinsel doyum puanlarının karşılaştırılması için yapılan bağımsız örneklem t testi bulgularına göre, erkek cinsel doyum ($t(346)=1,98$; $p>0,05$) ve kadın cinsel doyum ($t(346)=1,87$; $p>0,05$) toplam puanlarında anlamlı farklılık saptanmamıştır.

Tablo 14. Eğitim düzeyi değişkeni bakımından katılımcıların kadın ve erkek cinsel doyum puanlarının ANOVA bulguları

Değişkenler	Eğitim düzeyi	N	$\bar{x}$	Ss	F	sd	p	Post Hoc
Erkek cinsel doyum	İlköğretim mezunu ¹	28	42,11	6,494				
	Ortaokul mezunu ²	23	43,26	6,326				
	Lise mezunu ³	38	44,68	5,537	3,353	4/174	,011*	5-1
	Önlisans/lisans mezunu ⁴	70	45,46	5,426				
	Lisansüstü ve üzeri ⁵	20	47,60	5,510				
	Toplam		179	44,73	5,904			
Kadın cinsel doyum	İlköğretim mezunu	13	78,08	9,793				
	Ortaokul mezunu	13	76,15	6,230				
	Lise mezunu	45	78,69	9,007	,960	4/164	,431	
	Önlisans/lisans mezunu	76	80,20	8,824				
	Lisansüstü ve üzeri	22	76,73	12,947				
Toplam		169	78,87	9,413				

*p<0,05

**p<0,01

Tablo 14'te katılımcıların eğitim düzeyi değişkeni bakımından cinsel doyum toplam puanlarının karşılaştırılması için yapılan ANOVA bulgularına göre, erkek cinsel doyum toplam puanının eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir [$F(4/174)=3,35$; $p<0,01$]. Anlamlı farklılığın kaynağını saptamak için yapılan Post Hoc Scheffe Testine göre lisansüstü mezunlarının erkek cinsel doyum puanı ($\bar{x}=47,60$; $ss=5,51$) ilköğretim mezunu olduğunu belirtenlerde erkek cinsel doyum puanına ($\bar{x}=42,11$; $ss=6,49$) kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksektir. Kadın cinsel doyum toplam puanı, eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir [$F(4/164)=,96$; $p>0,05$].

Tablo 15. Gelir düzeyi değişkeni bakımından katılımcıların kadın ve erkek cinsel doyum puanlarının ANOVA bulguları

Değişkenler	Gelir düzeyi	N	$\bar{x}$	Ss	F	sd	p
Erkek doyum	Asgari	46	43,33	5,873	2,350	2/176	,098
	Asgarinin altında	24	44,04	5,254			
	Asgarinin üstünde	109	45,47	5,976			
	Toplam	179	44,73	5,904			
Kadın doyum	Asgari	31	77,94	10,201	,224	2/166	,800
	Asgarinin altında	13	78,38	7,298			
	Asgarinin üstünde	125	79,15	9,455			
	Toplam	169	78,87	9,413			

* $p<0,05$

** $p<0,01$

Tablo 15'te katılımcıların gelir düzeyi değişkeni bakımından cinsel doyum toplam puanlarının karşılaştırılması için yapılan ANOVA bulgularına göre, erkek cinsel doyum toplam puanının gelir düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği görülmektedir [$F(2/176)=2,35$; $p>0,05$]. Ayrıca kadın cinsel doyum toplam puanı, gelir düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir [$F(2/166)=,22$; $p>0,05$].

Tablo 16. Aktif cinsel yaşam süresi değişkeni bakımından katılımcıların kadın ve erkek cinsel doyum puanlarının Kruskal Wallis Testi bulguları

Değişkenler	Aktif Bir Cinsel Yaşam Süresi	Yaşantı N	$\bar{x}$ Sırası	χ^2	p
Erkek cinsel doyum	0-6 Ay Arası	17	80,47	3,467	,325
	6-12 Ay Arası	13	112,19		
	12-24 Ay Arası	22	96,02		
	2 Seneden Fazla	127	87,96		
	Toplam	179			
Kadın cinsel doyum	0-6 Ay Arası	6	85,25	3,832	,280
	6-12 Ay Arası	28	96,95		
	12-24 Ay Arası	29	93,33		
	2 Seneden Fazla	106	79,55		
	Toplam	169			

*p<0,05

**p<0,01

Tablo 16’da katılımcıların aktif cinsel yaşam süresi değişkeni bakımından cinsel doyum toplam puanlarının karşılaştırılması için yapılan Kruskal Wallis Testi bulgularına göre, erkek cinsel doyum toplam puanının aktif cinsel yaşam değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği görülmektedir [$\chi^2=3,46$; $p>0,05$]. Ayrıca kadın cinsel doyum toplam puanı, aktif cinsel yaşam değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir [$\chi^2=3,83$; $p>0,05$].

Tablo 17. Kendi fiziksel özelliklerini beğenme durumu değişkeni bakımından katılımcıların kadın ve erkek cinsel doyum puanlarının Kruskal Wallis Testi bulguları

Değişkenler	Kendi Özelliklerinizi Durumu	Fiziksel Beğenme N	$\bar{x}$ Rank	χ^2	p	MW
Erkek doyum	Az beğeniyorum	12	71,33	5,591	,061	
	Orta derecede beğeniyorum	96	84,53			
	Çok beğeniyorum	71	100,55			
	Toplam	179				
Kadın doyum	Az beğeniyorum ¹	13	73,42	15,184	,001**	3-2
	Orta derecede beğeniyorum ²	56	66,13			
	Çok beğeniyorum ³	100	97,08			
	Toplam	169				

*p<0,05

**p<0,01

Tablo 17’de katılımcıların kiminle yaşadığı değişkeni bakımından cinsel doyum toplam puanlarının karşılaştırılması için yapılan Kruskal Wallis Testi bulgularına göre, kadın cinsel doyum toplam puanının kendi fiziksel özelliklerini değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir [$\chi^2=15,18$; $p<0,01$]. Anlamlı farklılığın kaynağını saptamak için yapılan Mann Whitney U Testine göre kendi fiziksel özelliklerini çok beğenenlerin kadın cinsel doyum puan sırası ($\bar{x}$ sırası=97,08) orta düzeyde beğendiğini söyleyenlerin kadın cinsel doyum puan sırasına ($\bar{x}$ sırası=73,42) kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksektir. Erkek cinsel doyum toplam puanı, kendi fiziksel özelliklerini beğenme değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir [$\chi^2=5,59$; $p>0,05$].

Tablo 18. Eşin fiziksel özelliklerini beğenme durumu değişkeni bakımından katılımcıların kadın ve erkek cinsel doyum puanlarının ANOVA bulguları

Değişkenler	Eşin fiziksel özelliklerini beğenme durumu	fiziksel beğenmeN	$\bar{x}$	Ss	F	sd	p
Erkek cinsel doyum	Az beğeniyorum	16	44,50	3,847	,879	2/176	,417
	Orta derecede beğeniyorum	90	44,20	6,455			
	Çok beğeniyorum	73	45,42	5,545			
	Toplam	179	44,73	5,904			
Kadın cinsel doyum	Az beğeniyorum	7	76,29	5,057	,274	2/166	,761
	Orta derecede beğeniyorum	48	78,94	8,156			
	Çok beğeniyorum	114	79,00	10,114			
	Toplam	169	78,87	9,413			

* $p<0,05$ ** $p<0,01$

Tablo 18’de katılımcıların eşinin fiziksel özelliklerini beğenme değişkeni bakımından cinsel doyum toplam puanlarının karşılaştırılması için yapılan ANOVA bulgularına göre, erkek cinsel doyum toplam puanının eşin fiziksel özelliklerini değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği görülmektedir [$F(2/176)=,87$; $p>0,05$]. Ayrıca kadın cinsel doyum toplam puanı, eşin fiziksel özelliklerini beğenme değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir [$F(2/166)=,27$; $p>0,05$].

Tablo 19. Eşin davranışlarını beğenme durumu değişkeni bakımından katılımcıların kadın ve erkek cinsel doyum puanlarının ANOVA bulguları

Değişken	Eşin kendisine karşı davranışlarını beğenme durumu	N	$\bar{x}$	Ss	F	sd	p
Erkek cinsel doyum	Az beğeniyorum	30	43,00	5,583	2,659	2/176	,073
	Orta derecede beğeniyorum	77	44,39	5,669			
	Çok beğeniyorum	72	45,81	6,141			
	Toplam	179	44,73	5,904			
Kadın cinsel doyum	Az beğeniyorum	9	76,44	5,457	,712	2/166	,492
	Orta derecede beğeniyorum	50	78,02	10,809			
	Çok beğeniyorum	110	79,45	8,984			
	Toplam	169	78,87	9,413			

*p<0,05

**p<0,01

Tablo 19’da katılımcıların eşinin kendisine karşı davranışlarını beğenme değişkeni bakımından cinsel doyum toplam puanlarının karşılaştırılması için yapılan ANOVA bulgularına göre, erkek cinsel doyum toplam puanının eşin kendisine karşı davranışlarını beğenme değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği görülmektedir [F(2/176)=2,65; p>0,05]. Ayrıca kadın cinsel doyum toplam puanı, eşin kendisine karşı davranışlarını beğenme değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir [F(2/166)=,71; p>0,05].

3.4. Katılımcıların Yaş, Çift Uyumu, Benlik Saygısı ve Cinsel Doyum Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Katılımcıların yaşı, evlilik uyumu, benlik saygısı ve cinsel doyum düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla Pearson Korelasyonu uygulanmıştır. İlişkisi saptanan değişkenler arasında evlilik uyumunun yordayıcılarını incelemek için hiyerarşik regresyon analizi uygulanmıştır. Analizlerde anlamlılık 0,01 ve 0,05 düzeyinde alınmıştır.

Tablo 20. Katılımcıların yaş, evlilik uyumu, benlik saygısı ve cinsel doyum puanlarının Pearson Korelasyonu

Değişkenler	$\bar{x}$	Ss	1	2	3	4	5	6	7	8
1. Yaş	30,89	5,892	1							
2. YÇUÖ Doyum	18,32	4,451	-,141**	1						
3. YÇUÖ Uzlaşım	22,58	5,338	-,032	,711**	1					
4. YÇUÖ Görüş birliği	9,50	2,534	-,026	,665**	,558**	1				
5. YÇUÖ Toplam	50,41	10,892	-,079	,912**	,911**	,778**	1			
6. RBSÖ Toplam	31,74	6,076	,065	,526**	,530**	,469**	,584**	1		
7. Erkek cinsel doyum	44,73	5,904	-,093	,060	,164*	,186*	,149*	,075	1	
8. Kadın cinsel doyum	78,87	9,413	-,152*	,192*	,010	,031	,092	,142		1

** $p < 0,01$ * $p < 0,05$ YÇUÖ=Yenilenmiş Çift Uyumu Ölçeği; RBSÖ=Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği

Tablo 20’de katılımcıların yaş, evlilik uyumu, benlik saygısı ve cinsel doyum puanları arasındaki ilişki incelendiğinde, yaş ile katılımcıların YÇUÖ doyum alt boyutu ($r = -,14$; $p < 0,01$) ve kadın cinsel doyum ($r = -,15$; $p < 0,05$) negatif yönlü ve anlamlı ilişkilidir. YÇUÖ uzlaşım alt boyutu ile benlik saygısı ($r = ,53$; $p < 0,01$) ve kadın cinsel doyum ($r = ,19$; $p < 0,05$) pozitif yönlü ve anlamlı ilişkilidir. YÇUÖ görüş birliği ile benlik saygısı ($r = ,47$; $p < 0,01$) ve erkek cinsel doyum ($r = ,18$; $p < 0,05$) pozitif yönlü ve anlamlı ilişkilidir. YÇUÖ toplam puan ile benlik saygısı ($r = ,58$; $p < 0,01$) ve erkek cinsel doyum ($r = ,14$; $p < 0,05$) pozitif yönlü ve anlamlı ilişkilidir. Benlik saygısı ve cinsel doyum arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır.

Tablo 21. Modele ilişkin karşılaştırma değerleri: YÇUÖ Toplam I

Model	R	R ²	ΔR^2	SH	R ²	F	Değişim	Değişimi	Sd1	Sd2	p	Durbin-Watson
1	,22 ^a	,05	,04	10,64	,05	9,21	2	345	<0,01**			
2	,60 ^b	,36	,35	8,75	,30	166,14	1	344	<0,01**	1,86		

a=Yordayıcılar=Yaş, Cinsiyet

b=Yordayıcılar=Yaş, Cinsiyet, RBSÖ Toplam

Tablo 21’de görüldüğü üzere, evlilik uyumu toplam puanlarının yaş, benlik saygısı ve cinsiyet tarafından yordayıcılığına ilişkin iki model bulunmaktadır. İlk modelde, yaş ve cinsiyetin evlilik uyumu toplam puanını yordayıcılığı istatistiksel olarak anlamlıdır [F(2,345)=9,21; p<0,01]. Modelin açıklayıcılık oranı %5 olarak bulunmuştur ($R^2=,05$). İkinci modele dahil edilen benlik saygısı ile modelin anlamlılığı sağlanmış [F(3,344)=166,14; p<0,01] ve açıklayıcılık oranı %36’ya çıkmıştır ($R^2=,36$). Modele ilişkin hiyerarşik regresyon bulguları Tablo 22’de verilmiştir.

Tablo 22.Evlilik uyumunun yaş, cinsiyet ve benlik saygısı tarafından yordayıcılığına ilişkin hiyerarşik regresyon analizi bulguları

Model	B	SH	β	t	p	Tolerance	VIF
1 (Sabit)	47,80	3,52		13,55	,00		
Yaş	-,13	,09	-,07	-1,40	,16	,999	1,001
Cinsiyet	4,59	1,14	,21	4,01	<0.01**	,999	1,001
2 (Sabit)	21,93	3,52		6,21	,00		
Yaş	-,21	,08	-,11	-2,64	,01**	,994	1,006
Cinsiyet	1,58	,96	,07	1,63	,10	,941	1,062
RBSÖ	1,02	,08	,57	12,89	<0.01**	,938	1,066
Toplam							

Bağımlı değişken=YÇUÖ Toplam

**p<0,01   *p<0,05 YÇUÖ=Yenilenmiş Çift Uyumu Ölçeği; RBSÖ=Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği

Tablo 21 ve Tablo 22’deki Hiyerarşik regresyon analizinin varsayımları ele alındığında, VIF 10’a eşit veya daha büyük ise, çoklu doğrusallığın olduğu anlaşılmaktadır. Oluşturulan üç modellenin hiyerarşik regresyon analizinde, değişkenlerin VIF değerleri 10’dan küçük saptanmıştır. Bu durumda çoklu doğrusallığın olmadığı anlaşılmaktadır. Bir diğer varsayım uç değerlerin olup olmadığı ile ilgilidir. Cook mesafesi 1’den büyükse uç değer olduğu kabul edilmektedir. Bu çalışmada Cook uzaklığı 1’den küçük bulunmuştur. Belirlenen anlamlılık değeri altında kalan (p<0,0001) değerler araştırma dışı bırakılmıştır. Ayrıca, modelin Durbin-Watson değeri kabul edilen aralık olan 1.5 ile 2.5 arasında bulunmuştur. 1,86 olarak bulunan değer, oluşturulan modelin uygun olduğunu göstermiştir. Tablo 22’deki ilk modelde cinsiyet ($\beta=,21$; p<0,01) evlilik uyumu toplam puanını anlamlı düzeyde

yordamaktadır. İkinci modelde benlik saygısı ($\beta=,63$; $p<0,01$) ve yaş ($\beta=-,11$; $p<0,01$) evlilik uyumu toplam puanını anlamlı düzeyde yordamaktadır. Sonuçlara göre, benlik saygısı puanlarının yükselişi ve yaşın düşüşü evlilik uyumu puanlarının yükselişini anlamlı düzeyde yordamaktadır.

Tablo 23. Modele ilişkin karşılaştırma değerleri: YÇUÖ Toplam II

Model	R	R ²	ΔR^2	SH	R ² Değişimi	F Değişimi	Sd1	Sd2	p	Durbin-Watson
1	,02 ^a	,00	-,00	10,74	,00	,10	1	177	,74	
2	,50 ^b	,25	,24	9,32	,25	58,97	1	176	<0,01**	
3	,51 ^c	,26	,25	9,28	,01	2,56	1	175	,11	2,11

a=Yordayıcılar=Yaş

b=Yordayıcılar=Yaş, RBSÖ Toplam

c=Yordayıcılar=Yaş, RBSÖ Toplam, Erkek Cinsel doyum toplam

Tablo 23'te görüldüğü üzere, evlilik uyumu toplam puanlarının yaş, benlik saygısı ve erkek cinsel doyum tarafından yordayıcılığına ilişkin üç model bulunmaktadır. İlk modelde, yaş evlilik uyumu toplam puanını yordayıcılığı istatistiksel olarak anlamlı değildir. İkinci modele dahil edilen benlik saygısı ile modelin anlamlılığı sağlanmış [$F(2,176)=58,97$; $p<0,01$] ve açıklayıcılık oranı %25 olarak bulunmuştur ($R^2=,25$). Üçüncü modele dahil edilen erkek cinsel doyum puanı ile model anlamlı bulunmamıştır [$F(3,175)=2,56$; $p>0,05$] Modele ilişkin hiyerarşik regresyon bulguları Tablo 24'te verilmiştir.

Tablo 24. Evlilik uyumunun yaş, benlik saygısı ve erkek cinsel doyum düzeyi tarafından yordayıcılığına ilişkin hiyerarşik regresyon analizi bulguları

Model	B	SH	Beta	t	p	Tolerance	VIF
1 (Sabit)	49,49	4,22		11,72	,00		
Yaş	-,04	,13	-,02	-,32	,74	1,000	1,000
2 (Sabit)	24,89	4,86		5,11	,00		
Yaş	-,14	,11	-,08	-1,27	,20	,986	1,014
RBSÖ Toplam	,91	,12	,50	7,67	<0.01**	,986	1,014
3 (Sabit)	16,28	7,23		2,25	,02		
Yaş	-,12	,11	-,07	-1,10	,27	,976	1,025
RBSÖ Toplam	,90	,12	,49	7,54	,00**	,979	1,022
Erkek cinsel doyum	,19	,11	,10	1,60	,11	,984	1,017

Bağımlı değişken=YÇUÖ Toplam

**p<0,01

*p<0,05 YÇUÖ=Yenilenmiş Çift Uyumu Ölçeği; RBSÖ=Rosenberg Benlik Saygısı

Ölçeği

Tablo 23 ve Tablo 24'teki Hiyerarşik regresyon analizinin varsayımları ele alındığında, VIF 10'a eşit veya daha büyük ise, çoklu doğrusallığın olduğu anlaşılmaktadır. Oluşturulan üç modelde hiyerarşik regresyon analizinde, değişkenlerin VIF değerleri 10'dan küçük saptanmıştır. Bu durumda çoklu doğrusallığın olmadığı anlaşılmaktadır. Bir diğer varsayım uç değerlerin olup olmadığı ile ilgilidir. Cook mesafesi 1'den büyükse uç değer olduğu kabul edilmektedir. Bu çalışmada Cook uzaklığı 1'den küçük bulunmuştur. Belirlenen anlamlılık değeri altında kalan ($p<0,0001$) değerler araştırma dışı bırakılmıştır. Ayrıca, modelin Durbin-Watson değeri kabul edilen aralık olan 1.5 ile 2.5 arasında bulunmuştur. 2,11 olarak bulunan değer, oluşturulan modelin uygun olduğunu göstermiştir.

Tablo 24'teki ilk modelde yaş, evlilik uyumu toplam puanını anlamlı düzeyde yordamamaktadır. İkinci modelde benlik saygısı ($\beta=,50$; $p<0,01$) evlilik uyumu toplam puanını anlamlı düzeyde yordamaktadır. Üçüncü modele dahil edilen erkek cinsel doyumunu toplam puanı ile benlik saygısı ($\beta=,49$; $p<0,01$) evlilik uyumunu anlamlı düzeyde yordamaktadır. Sonuçlara göre, benlik saygısı puanlarının yükselişi, evlilik uyumu puanlarının yükselişini anlamlı düzeyde yordamaktadır. Ayrıca, erkek cinsel doyum puanları anlamlı düzeyde bir yordayıcı etkiye sahip bulunmamıştır.

Tablo 25. Modele ilişkin karşılaştırma değerleri: YÇUÖ Toplam III

Model	R	R ²	ΔR ²	SH	R ² Değişimi	F Değişimi	Sd1	Sd2	p	Durbin-Watson
1	,13 ^a	,02	,01	10,53	,01	3,00	1	167	,08	
2	,65 ^b	,42	,41	8,08	,40	117,02	1	166	,00*	
3	,65 ^c	,42	,41	8,11	,00	,14	1	165	,70	1,744

a=Yordayıcılar=Yaş

b=Yordayıcılar=Yaş, RBSÖ Toplam

c=Yordayıcılar=Yaş, RBSÖ Toplam, Kadın Cinsel doyum toplam

Tablo 25'te görüldüğü üzere, evlilik uyumu toplam puanlarının yaş, benlik saygısı ve kadın cinsel doyum tarafından yordayıcılığına ilişkin üç model bulunmaktadır. İlk modelde, yaş, benlik saygısı ve evlilik uyumu toplam puanını yordayıcılığı istatistiksel olarak anlamlı değildir [F(1,167)=3,00; p>0,05]. İkinci modele dahil edilen benlik saygısı ile modelin anlamlılığı sağlanmış [F(2,166)=117,02; p<0,01] ve açıklayıcılık oranı %42 olarak bulunmuştur (R²=,42). Üçüncü modele dahil edilen kadın cinsel doyum puanı ile model anlamlı bulunmamıştır [F(3,165)=,14; p>0,05]. Modele ilişkin hiyerarşik regresyon bulguları Tablo 26'da verilmiştir.

Tablo 26. Evlilik uyumunun yaş, benlik saygısı ve kadın cinsel doyum düzeyi tarafından yordayıcılığına ilişkin hiyerarşik regresyon analizi bulguları

Model	B	SH	β	t	p	Tolerance	VIF
1 (Sabit)	60,30	4,41		13,66	,00		
Yaş	-,24	,14	-,13	-1,73	,08	1,000	1,000
2 (Sabit)	23,37	4,81		4,85	,00		
Yaş	-,27	,10	-,14	-2,52	,01*	,999	1,001
RBSÖ Toplam	1,13	,10	,63	10,81	,00**	,999	1,001
3 (Sabit)	25,39	7,21		3,51	,00		
Yaş	-,28	,11	-,15	-2,54	,01*	,975	1,026
RBSÖ Toplam	1,14	,10	,64	10,72	,00**	,978	1,023
Kadın cinsel doyum	-,02	,06	-,02	-,37	,70	,956	1,046

Bağımlı değişken=YÇUÖ Toplam

**p<0,01
Ölçeği

*p<0,05 YÇUÖ=Yenilenmiş Çift Uyumu Ölçeği; RBSÖ=Rosenberg Benlik Saygısı

Tablo 25 ve Tablo 26'daki Hiyerarşik regresyon analizinin varsayımları ele alındığında, VIF 10'a eşit veya daha büyük ise, çoklu doğrusallığın olduğu anlaşılmaktadır. Oluşturulan üç modelli hiyerarşik regresyon analizinde, değişkenlerin VIF değerleri 10'dan küçük saptanmıştır. Bu durumda çoklu doğrusallığın olmadığı anlaşılmaktadır. Bir diğer varsayım uç değerlerin olup olmadığı ile ilgilidir. Cook mesafesi 1'den büyükse uç değer olduğu kabul edilmektedir. Bu çalışmada Cook uzaklığı 1'den küçük bulunmuştur. Belirlenen anlamlılık değeri altında kalan ($p<0,0001$) değerler araştırma dışı bırakılmıştır. Ayrıca, modelin Durbin-Watson değeri kabul edilen aralık olan 1.5 ile 2.5 arasında bulunmuştur. 1,74 olarak bulunan değer, oluşturulan modelin uygun olduğunu göstermiştir.

Tablo 26'daki ilk modelde yaş, evlilik uyumu toplam puanını anlamlı düzeyde yordamamaktadır. İkinci modelde yaş ($\beta=-,14$; $p<0,05$) ve benlik saygısı ($\beta=,63$; $p<0,01$) evlilik uyumu toplam puanını anlamlı düzeyde yordamaktadır. Üçüncü modele dâhil edilen kadın cinsel doyumu toplam puanı ile yaş ($\beta=-,15$; $p<0,05$) ve benlik saygısı ($\beta=,64$; $p<0,01$) evlilik uyumunu anlamlı düzeyde yordamaktadır. Sonuçlara göre, benlik saygısı puanlarının yükselişi ve yaşı azalması, evlilik uyumu puanlarının yükselişini anlamlı düzeyde yordamaktadır. Ayrıca, kadın cinsel doyum puanları anlamlı düzeyde bir yordayıcı etkiye sahip bulunmamıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TARTIŞMA

Yapılan bu çalışmada evli bireylerin cinsel doyum düzeylerinin evlilik uyumu düzeyleri ve benlik saygısı düzeyleri ile ilişkisi incelenmiştir. Çalışmaya gönüllülük esası ile katılan bireylerin cinsel doyum, evlilik uyumu ve benlik saygısı düzeyleri arasındaki ilişki sosyo-demografik değişkenler ile araştırılmış ve elde edilen sonuçlar literatür bağlamında tartışılarak aşağıda sunulmuştur.

4.1. Katılımcıların Çift Uyumu ve Benlik Saygısı Düzeylerinin Sosyo-demografik Değişkenlerle Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular ve Yorumu

Katılımcıların Çift Uyumu ve Benlik Saygısı Düzeylerinin Sosyo-demografik değişkenlerle karşılaştırılmasında Cinsiyet değişkeni bakımından katılımcıların evlilik uyumu ve benlik saygısı düzeylerine bakıldığında, çift uyum ölçeği alt boyutu puanları cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermiştir. Bulgulara göre, erkeklerin doyum, görüş birliği, uzlaşım alt boyutu puanları ve çift uyumu ölçeği toplam puanları kadınlara kıyasla daha yüksektir. Literatür ışığında saptanan daha önceki bilgilerle karşılaştırıldığında elde edilen bulguyu, kadınların evlilikten beklentilerinin erkeklerin evlilikten beklentilerine oranla daha yüksek olması ve memnuniyet düzeylerinin erkeklere göre daha düşük olması ve evlilikte toplumsal rollerin kişisel tercihlerden daha baskın olması ile açıklamak mümkündür. Benzer şekilde benlik saygısı puanının cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir. Bulgulara göre, erkeklerin benlik saygısı kadınların benlik saygısına kıyasla daha yüksektir. Bu durum, Ortadoğu gibi kolektivist ülkelerde erkeklerin kadınlara oranla toplum içerisinde kendini iyi ifade etmeye ve özgüvenini yükseltmeye daha çok teşvik ediliyor olması ile açıklanabilir. Bu görüşü doğrulayan bir çalışmada Dion ve Dion (1993), tarafından romantik ilişkiler ve evlilik gibi yakınlık içeren ilişki türlerinde toplumsal yapının belirleyici olduğu ifade edilmiştir. Ayrıca, bu durumun toplumun özelliklerine bağlı olarak değişen cinsiyet rollerinden kaynaklı olduğunu ileri sürmüşlerdir. Daha yeni bir çalışmada, Khalili (2018), kolektivist toplumların daha maskülen olması sebebiyle evlilik uyumunun bu bağlamda farklılık gösterdiğini ileri sürmüştür. Ayrıca, kolektivist toplumların daha maskülen özelliklere atıfta bulunmasının erkeklerin bildirdiği evlilik doyumunu üzerinde etkisi olabileceği belirtilmiştir.

Daha genel manada ele alındığında, evlilikle ilgili olarak kolektivist kültürlerde evlilik, ailevi görevleri yerine getirdiği ölçüde tatmin edici olabilir (Hofstede ve ark., 2010). Bunlar arasında bir aile soyunun devamı için üreme, erkeğin geçimini sağlayacak bir gelinin elde edilmesi ve çiftin güvenliğini sağlayacak çocukların dünyaya getirilmesi sayılabilir (Hofstede ve ark., 2010). Öte yandan, tüm bunların yanında kolektivistik kültürlerde evlilik doyumuna nispeten daha az önem verilmektedir (Hofstede ve ark., 2010). Bununla birlikte, yapılan bazı çalışmalar, kadınlığın evlilik uyumuyla erkeksi (maskülen) özelliklerinden daha tutarlı ve güçlü bir şekilde ilişkili olduğunu göstermiştir (Antill, 1983; Bradbury & Fincham, 1988; Peterson, Baucom, Elliot & Farr, 1989). Antill (1983), erkeklerin androjen ve feminen dışı ile eşleştirildiğinde en mutlu görüldüğünü ve düşük feminenliğe sahip partnerlerle daha az mutlu görüldüğünü göstermiştir (Antill, 1983).

Kadınların benlik saygısını ve yaşam doyumunu arttırmaya yönelik bir çalışmada benzer sonuçlara varılmıştır. Kadın ve erkeklerin çift uyumu ve benlik saygısı düzeyleri incelendiğinde kadınların benlik saygısı düzeylerinin erkeklerin benlik saygısı düzeylerinden daha düşük olmasının nedenlerinin altında; toplum içerisinde kadına verilen değerin daha az olması, kadınların benlik saygısını yükseltecek deneyimlerden çocukluktan itibaren mahrum bırakılıyor olması, en temelde toplumun genelinde, kadının toplumsal cinsiyet rollerine uygun hareket etmesi gerekliliğine ilişkin düşüncelerin hakim olması yatmaktadır (Pehlivan, 2016). Benlik saygısında cinsiyet farklılıkları için en öncelikli faktörlerin çevresel ve biyolojik farklılıklar olduğu ileri sürülmektedir (Schmitt ve ark., 2016). Örneğin, erkekler ve kadınlar için farklı güzellik standartları vardır ve kadınların çekicilik açısından daha düşük öz saygıya sahip olma eğiliminde olduğu ileri sürülmektedir (Gentile ve ark., 2009). Bu doğrultuda, araştırma bulgularının tutarlılık gösterdiği anlaşılmaktadır.

Kiminle yaşıyor olduğu değişkeni bakımından katılımcıların evlilik uyumu ve benlik saygısı düzeylerine bakıldığında, çift uyum ölçeği alt boyutu puanları kiminle yaşıyor olduğu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermiştir. Eşiyle yaşayanların doyum düzeyleri anne ve babasıyla yaşayanlara kıyasla yüksektir. Eşiyle yaşayanların uzlaşım düzeyleri eş ve çocuklarıyla yaşayanların uzlaşma düzeylerine kıyasla daha yüksektir. Sadece eşiyle yaşayanların görüş birliği düzeyleri anne ve babasıyla yaşayanlara kıyasla daha yüksektir. Sadece eşiyle yaşayanların evlilik uyumu ölçeği

toplam puanı eş ve çocuklarıyla birlikte yaşayanlara kıyasla daha yüksektir. Benlik saygısı toplam puanı kiminle yaşadığı değişkenine göre farklılık göstermiştir. Sadece eşiyile yaşayanların benlik saygısı puanları anne ve babasıyla birlikte yaşayanların benlik saygısı puanına kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksektir. Bulgulardan da elde edildiği üzere geleneksel aile yapısı içerisinde evliliklerini sürdüren bireylerin evliliklerinde görüş birliğine varma ve doyum sağlama açısından daha dezavantajlı olmaları büyüklerinin yanında rahat hareket edilememesi olarak açıklanabilir. Sadece eşiyile yaşayan bireylerin henüz evlenmiş olmaları veya çocuk sahibi olmamaları da evlilik uyumunu artıran sebepler arasında düşünülebilir. Bu konuya ilişkin yapılan benzer bir araştırmada, Al-Othman (2012), tarafından geniş ailede olmanın evlilik yaşamına ilişkin daha az mutlu hissetmeyle bağlantısı olduğu bulunmuştur. Diğer bir araştırmada, Madanian ve Mansor (2013), çocuk sayısının artmasıyla evlilik doyumunun düşüşü arasında anlamlı bir ilişki olduğunu bulmuşlardır.

Jose ve Alfons (2007), Lincoln ve meslektaşları (2008), White (1990) ve Gorchoff ve meslektaşları (2008) çocuk sahibi olmamanın evlilik doyumunu ile pozitif korelasyon gösterdiğini belirtmiştir. Ayrıca bu sonuçlar, Dillon ve meslektaşlarının (2010) kolektivist kültürler üzerine bir meta-analiz araştırması yaparak çocuk varlığının ve sayısının evlilik doyumunu olumsuz etkilediğini bulan sonuçlarıyla tutarlılık göstermektedir.

Eğitim düzeyi değişkeni bakımından katılımcıların evlilik uyumu ve benlik saygısı düzeylerine bakıldığında, Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği alt boyutu puanları eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermiştir. Lisansüstü mezunlarının doyum düzeyi ilköğretim mezunu olanlara kıyasla daha yüksektir. Önlisans/lisans mezunu olanların uzlaşım düzeyi ortaokul mezunlarına göre daha yüksektir. Lisansüstü mezunlarının görüş birliği düzeyi ortaokul mezunlarına kıyasla daha yüksektir. Lisansüstü mezunlarının toplam puanları ortaokul mezunu olan bireylerin toplam puanına kıyasla daha yüksektir. Benlik saygısı toplam puanının eğitim düzeyine göre anlamlı farklılık göstermiştir. Lisansüstü mezunlarının benlik saygısı ortaokul mezunu olanlara kıyasla daha yüksektir. Elde edilen bulgulardan yola çıkarak eğitim düzeyi değişkeni ile bireylerin evlilik uyumu ve benlik saygısı arasında bir ilişkinin olduğunu, lisans ve lisansüstü eğitim gören evli bireylerin eğitim düzeyi düşük bireylere göre iletişime açık olma ve olumlu benlik algısına sahip olma açısından doyum, uzlaşım ve görüş birliği puanlarının daha yüksek olduğunu söylemek

mümkündür. Eğitim düzeyinin yüksek oluşu, sosyoekonomik düzeyin ve yaşam standartlarının da yüksek oluşunu beraberinde getirdiğinden evlilik uyumu ile ilişkili görülecek değişkenler arasına alınabilmektedir. Ayrıca, sonuçlar, eğitim düzeyi düşük olan katılımcıların evlilik doyum düzeylerinin daha düşük olduğunu göstermiştir. Bu bulgu Lincoln ve ark. (2008) ve Karney & Bradbury (1995) tarafından yapılan araştırmalarda kanıtlanmıştır. Araştırmalarında daha düşük eğitim düzeyine sahip bireylerin evlilik doyumunun daha az olduğunu ve boşanma olasılığının daha yüksek olduğunu göstermişlerdir. Bunlar, eğitimin çiftler arasındaki evlilik doyumunda önemli bir unsur olduğunu göstermektedir. İlgili literatür bulgularının elde edilen araştırma sonuçlarıyla tutarlılık gösterdiği görülmektedir.

Gelir düzeyi değişkeni bakımından katılımcıların evlilik uyumu ve benlik saygısı düzeylerine bakıldığında, katılımcıların gelir düzeyi değişkeni bakımından evlilik uyumu ve benlik saygısı düzeylerinin karşılaştırılmasına göre Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği alt boyutları gelir düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermiştir. Bulgulara göre asgarinin üzeri geliri olanların doyum ve uzlaşım düzeyi asgarinin altı geliri olanlara kıyasla daha yüksektir. Bulgulara göre asgarinin üzeri geliri olanların görüş birliği düzeyi ve toplam puanları asgari geliri olanlara kıyasla daha yüksektir. Benlik saygısı toplam puanı gelir düzeyi değişkenine göre anlamlılık göstermiştir. Asgarinin üzeri geliri olanların benlik saygısı, asgari geliri olanlara kıyasla daha yüksektir. Elde edilen bilgiler ışığında, sosyo-ekonomik düzeyin kişinin evlilik uyumu ile benlik saygısı düzeyini etkileyebilen bir değişken olduğu söylenebilir. Jackson ve meslektaşları (2017) tarafından yapılan araştırmada, düşük sosyoekonomik statünün evlilik uyumunun az oluşuyla anlamlı ölçüde bağlantılı olduğu bulunmuştur.

Düşük gelir ve evlilik doyumunun az oluşu arasındaki bağlantıyı destekleyen yaklaşım ele alındığında, evlilik doyumunu ve uyumunu etkileyebilecek üç faktörü barındıran Güvenlik Açığı-Stres-Uyum modeli önerilmektedir (Karney & Bradbury, 1995). Bu kategoriler, hassasiyet, strese yol açan koşullar ve uyumlu (adaptif) süreçler olarak başlıklandırılmıştır. Bu kategorilerin her birinin, düşük gelire sahip bireylerin evlilik doyumunu azaltacak koşulları beraberinde getirebileceği ileri sürülmektedir. Hassasiyetin söz konusu olabileceği koşullar incelendiğinde, sosyoekonomik düzeyin düşük oluşu ve evlilik uyumu arasındaki bağlantıya ruhsal rahatsızlıklar ve çocukluk çağındaki olumsuz yaşantıların eşlik edebileceği örnek verilebilir (Cherlin, Burton, Hurt ve Purvin, 2004; Hammen, 2005). Stresi arttıran koşullarla ilgili olarak, düşük

gelire sahip evli çiftler, ekonomik zorluklar, sınırlı kaynaklar ve işsizlik ile karakterize edilen ortamlarda daha düşük evlilik doyumuna sahiptirler. Uyumlu (adaptif) süreçlerle ilgili olarak, düşük gelire sahip evli çiftlerin karşılaştığı stres faktörlerinin etkili iletişim kurma kapasitelerini sınırladığını göstermiştir. Örneğin, stresli olaylar ve finansal baskı, çiftlerin birbirlerine karşı daha yüksek düzeyde olumsuz tutum sergilemelerine sebep olmaktadır (Williamson, Karney ve Bradbury, 2013). Bir sistem olarak ele alındığında, düşük gelire sahip evli çiftlerin hassasiyetleri, stres faktörleri ve kısıtlı uyum süreçleri, evliliklerinin daha yüksek gelir düzeyine sahip evli çiftlere kıyasla daha az tatmin edici olabileceği görüşünü desteklemektedir.

Ne kadar süredir aktif cinsel yaşamın olduğu değişkeni bakımından katılımcıların evlilik uyumu ve benlik saygısı düzeylerine bakıldığında, katılımcıların aktif cinsel yaşamları bakımından evlilik uyumu ve benlik saygısı düzeylerinin karşılaştırılmasında yenilenmiş çift uyum ölçeği doyum alt boyutu aktif cinsel yaşam değişkenine göre anlamlılık göstermiştir. 12-24 ay arası aktif cinsel yaşamı olanların doyum düzeyleri 2 seneden fazla aktif cinsel yaşamı olduğunu belirtenlere kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksektir. Elde edilen bu veri ile 2 seneden fazla aktif cinsel yaşamı olduğunu belirtenlerde doyum düzeylerindeki düşüşün sebebi olarak monotonluktan sıkılıp yenilik arayışına ihtiyaç duymalarını öne sürmek mümkündür. Ölçeğin, uzlaşım, görüş birliği alt boyutu ve toplam puanı ile aktif cinsel yaşam değişkeni arasında anlamlı bir fark görülmemiştir. Ne kadar süredir aktif cinsel yaşamın olduğu değişkeni ve benlik saygısı değişkeni arasında anlamlı bir fark görülmemiştir.

Evlilik doyumu kavramı psikolojik, sosyoekonomik ve ruhsal bileşenleri içeren çok yönlü ve çok boyutlu bir kavramdır. Evlilik doyumunun kriterleri, aslında, bir araştırmadan diğerine ve evlilik doyumunun operasyonel tanımlarına göre değişmektedir. Özellikle, tatmin edici bir evlilik ilişkisi için kriterler çok çeşitli olabilmekte ve kültürel olarak dayatılan bir dizi norm ve değere bağlı olabilmektedir (Lucas ve ark., 2008; Wang, 1994). Nitekim evlilik doyumu birçok faktörden etkilenmektedir, örneğin güvenli ve keyifli cinsel ilişkinin birçok araştırmada evlilik doyumunu belirleyen en önemli faktörlerden biri olduğu belirtilmektedir (Rahmani ve ark., 2009). Araştırma bulguları, evlilik hayatında cinsel ilişkide doyumun ilk sıralarda yer aldığını ve cinsel doyumun uygun bir evliliği beraberinde getirebileceğini

göstermektedir (Alahveriani ve ark., 2010). Cinsel doyum ve evlilik uyumu ile ilgili araştırma bulgularının tutarlılık gösterdiği anlaşılmaktadır.

Evlilik türü değişkeni bakımından katılımcıların evlilik uyumu ve benlik saygısı puanlarına bakıldığında, katılımcıların evlilik türü değişkeni bakımından evlilik uyumu ve benlik saygısı düzeylerinin karşılaştırılmasında yenilenmiş çift uyum ölçeği alt boyutları evlilik türüne göre anlamlılık göstermiştir. Anlaşarak evlenenlerin doyum ve uzlaşım düzeyleri ve toplam puanları görücü usulü evlenenlere kıyasla daha yüksektir. Görüş birliği alt boyutu evlilik türüne göre anlamlı bir fark göstermemektedir. Ölçeğin toplam puanının evlilik türüne göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir. Benlik saygısı toplam puanının evlilik türüne göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir. Bulgulara göre, anlaşarak evlenenlerin benlik saygısı düzeyleri görücü usulü evlenenlere kıyasla daha yüksektir. Elde edilen bilgilerden yola çıkarak, anlaşarak evlenenlerin flört ve birbirini tanıma süreci söz konusu olduğundan görücü usulü evlenenlerin puanlarının, anlaşarak evlenen bireylerin puanlarından bu nedenle daha düşük olması mümkündür. Flört ederek evlendiğini söyleyen katılımcıların evlilik uyumunun daha yüksek oluşu, kendi tercihlerinin daha ön planda olması ve tarafların zaman içerisinde evlilik kararını kendilerinin vermesiyle ilişkili olduğu tahmin edilmektedir. Bu doğrultuda, araştırma bulgularının tutarlılık gösterdiği anlaşılmaktadır. Benlik saygısı ile flört arasındaki ilişkiye daha önce değinilmiştir. Çimen (2007) tarafından belirtildiği üzere, yüksek benlik saygısı olan kişilerin sosyal ilişkilerinde daha dışadönük ve uyumlu olmasıyla beraber daha sık flört etme şansı olduğu ve evleneceği kişiyi seçme konusunda daha fazla imkana sahip olduğu anlaşılmaktadır. Bununla birlikte, günümüzde kişiler, görücü usulü evlilikten uzak kalmalarına rağmen kişilerin aileler, yakın akrabalar ya da arkadaşlar gibi kişiler tarafından birileriyle tanıştırdığı ve evlilik konusunda kişilere destek olduğu da görülmektedir. Bu durumda, benlik saygısı düşük kişilerin sosyal ilişkilerinde daha kısıtlayıcı olmalarından yola çıkarak, bu kişilerin görücü usulüyle evlenme ihtimalinin daha güçlü olabileceği düşünülebilir. Bu yönüyle de araştırma bulgularının tutarlılık gösterdiği anlaşılmaktadır.

Kendi fiziksel özelliklerini beğenme durumu değişkeni bakımından katılımcıların evlilik uyumu ve benlik saygısı düzeylerine bakıldığında, katılımcıların kendi fiziksel özelliklerini beğenme değişkeni bakımından evlilik uyumu ve benlik

saygısı düzeylerinin karşılaştırılmasında, yenilenmiş çift uyum ölçeği alt boyutları kendi fiziksel özelliklerini beğenme değişkenine göre anlamlı farklılık göstermiştir. Kendi fiziksel özelliklerini çok beğenenlerin doyum, uzlaşım ve görüş birliği düzeyleri ve toplam puanları kendi fiziksel özelliklerini az beğenenlere kıyasla daha yüksektir. Benlik saygısı toplam puanının kendi fiziksel özelliklerini beğenme değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir. Fiziksel özelliklerini çok beğenenlerin benlik saygısı düzeyleri kendi fiziksel özelliklerini az beğenenlerin benlik saygısı düzeylerine kıyasla daha yüksektir. Bu verilerden yola çıkarak kişinin kendini ele alma biçimi ve dış görünüşüne ait düşüncelerinin evlilik yaşamında ve benlik saygısı düzeyinde etkili olduğunu söylemek mümkündür. Kişilerin kendileri hakkındaki düşünceleri benlik saygısı ve kişilerarası ilişkilerde önemli bir belirleyici olarak ele alınmaktadır (Erol ve Orth, 2013). Bu yönüyle, kişinin kendisine karşı düşüncelerinin olumlu olması daha uyumlu ve işlevsel ilişkileri beraberinde getirebilmekte ve kişilerin yakın ilişkilerinin daha pozitif bir seyir izlemesinde katkı sağlayabilmektedir. Bu yüzden araştırmada, kişilerin kendi dış görünümünü beğenmesinin bir özgüven ölçütü olabileceğinden evlilik uyumu ve benlik saygısı kavramlarıyla bağlantısının tutarlı olduğu anlaşılmaktadır. Son yıllarda araştırmacılar evlilik uyumunun bireylerin iyi oluşa etkisini değerlendirmektedirler. Eşler arasındaki işlevsel ilişkilerde hangi faktörlerin rol oynadığını belirlemeye çalışmak için yapılan araştırmalarda başa çıkma stilleri, tarafların birbirlerine karşı tutumları ve yüklenmesi, kontrol odağı gibi kavramların genellikle çift uyumu ile ilişkili olduğu ileri sürülmüştür. Örneğin, yakın zamanda yapılan araştırmalarda, benlik saygısı (Erol ve Orth, 2013; Kwon, 2001; Sciangula ve Morry, 2009), kişilik özellikleri (Claxton, O'Rourke, Smith ve DeLongis, 2012; Dasgupta ve Mazumder, 2012), duygulanım (Watson, Hubbard ve Wiese, 2000) ve mizaç (Blum ve Mehrabian, 1999) gibi faktörlerin evlilik uyumunda etkisi olduğuna yönelik sonuçlar elde edilmiştir.

Kişinin kendisi hakkındaki düşüncelerine ilişkin bulgularla benzer olarak, eşin dış görünüşünü beğenme durumu değişkeni bakımından katılımcıların evlilik uyumu ve benlik saygısı puanlarına bakıldığında, katılımcıların, eşinin fiziksel özelliklerini beğenme değişkeni bakımından evlilik uyumu ve benlik saygısı düzeylerinin karşılaştırılmasında yenilenmiş çift uyum ölçeği alt boyutları eşinin fiziksel özelliklerini beğenme değişkenine göre anlamlı farklılık göstermiştir. Eşinin fiziksel özelliklerini çok beğenenlerin doyum, uzlaşım ve görüş birliği düzeyleri ve çift uyum

ölçeği toplam puanları eşinin fiziksel özelliklerini az beğenenlere kıyasla daha yüksektir. Benlik saygısı düzeyi eşinin fiziksel özelliklerini beğenme değişkenine göre anlamlı farklılık göstermiştir. Eşinin fiziksel özelliklerini çok beğenenlerin benlik saygısı düzeyleri eşinin fiziksel özelliklerini az beğenenlere kıyasla daha yüksektir. Kişinin partnerini fiziksel olarak çekici ve arzulanabilir bulmasının evlilik uyumunu ve benlik değerini arttırıcı bir etkiye sahip olduğu söylenebilir. Eşlerin birbirlerine karşı tutumlarının ve düşüncelerinin evlilik uyumu ile bağlantısını vurgulayan araştırmaların literatürde yer aldığı ve bu çalışmanın sonuçlarının tutarlılık gösterdiği görülmektedir (Watson, Hubbard ve Wiese, 2000).

Eşin kendisine karşı davranışı beğenme durumu değişkeni bakımından katılımcıların evlilik uyumu ve benlik saygısı puanlarına bakıldığında, katılımcıların eşinin kendisine karşı davranışlarını beğenme değişkeni bakımından evlilik uyumu ve benlik saygısı düzeylerinin karşılaştırılmasında yenilenmiş çift uyum ölçeği alt boyutları anlamlılık göstermiştir. Eşinin kendisine karşı davranışlarını çok beğenenlerin doyum, uzlaşım, görüş birliği düzeyleri ve toplam puanları eşinin kendisine karşı davranışlarını az beğenenlere kıyasla daha yüksektir. Ayrıca benlik saygısı düzeyleri eşinin kendisine karşı davranışlarını beğenme değişkenine göre farklılık göstermiştir. Eşinin kendisine karşı davranışlarını çok beğenenlerin benlik saygısı düzeyleri eşinin kendisine karşı davranışlarını az beğenenlerin benlik saygısı düzeyine kıyasla daha yüksektir. Verilerden de anlaşılacağı üzere iki bireyin birbirlerine karşı davranma şekli ve iletişim kapasitesi evlilik uyumunu ve benlik değerini etkileyen faktörlerden biri olarak kabul edilebilir. Bu çalışmanın sonuçlarıyla örtüşen bir araştırmada Bodenmann and Cina (2006), boylamsal bir çalışma yürüterek eşlerin birbirlerine karşı problem çözme kabiliyetleri ve tutumlarının değişimini incelemiş ve evlilik uyumuyla bağlantısını ele almışlardır. Araştırmada, eşlerine karşı suçlayıcı olan ve küçümseyen kişilerin daha düşük evlilik uyumu ve daha fazla sorun bildirdiği sonucu elde edilmiştir. Bu sonuçtan yola çıkarak, eşlerin birbirlerine karşı davranışlarının evlilik uyumuyla bağlantısı olduğu anlaşılmaktadır.

4.2. Kadın ve Erkek Katılımcıların Cinsel Doyum Düzeylerinin Sosyodemografik Değişkenlerle Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular ve Yorumu

Kiminle yaşıyor olduğu değişkeni bakımından katılımcıların kadın ve erkek cinsel doyum düzeylerine bakıldığında, katılımcıların erkek cinsel doyum düzeyleri kiminle yaşıyor olduğu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermiştir. Sadece eşiyile

yaşayanların erkek cinsel doyum düzeyi eşi ve çocuklarıyla yaşadığını belirtenlerde erkek cinsel doyum düzeyine kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksektir. Elde edilen veriyi, çocuklu bireylerin ebeveyn olduktan sonra cinselliği ikinci plana atmaları ve çocukları yokken cinsel aktivasyon açısından daha rahat oldukları şeklinde açıklamak mümkündür. Kadın cinsel doyum toplam puanı, kiminle yaşıyor olduğu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir. İlgili literatür incelendiğinde, kişilerin evlilik ve cinselliğe ilişkin doyumun yaşam içerisinde değişim gösterdiği ileri sürülmektedir. Çocuk sayısı, sağlık durumu ve evlilik süresinin doyum konusunda belirleyici olabileceği ifade edilmiştir. (Alahveriani ve ark., 2010; Ji ve Norling, 2004).

Evlilik türü değişkeni bakımından katılımcıların kadın ve erkek cinsel doyum puanlarına bakıldığında, evlilik türü bakımından katılımcıların cinsel doyum düzeylerinin karşılaştırılmasında bulgularına göre, erkek cinsel doyum ve kadın cinsel doyum düzeylerinde anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Çiftlerin anlaşarak evlenmelerinin cinsel uyum açısından katkı sağlayabilecek bir unsur olabileceğine ilişkin bulguların daha önce yapılan araştırmalarda elde edildiği görülmektedir. Çimen (2007) tarafından yapılan araştırmada, anlaşarak ve görücü usulü evlenen kişilerde evlilik uyumu ve cinselliğe ilişkin tutumların farklılık gösterdiği sonucu elde edilmiştir. Çalışmada, anlaşarak evlenen kişilerin ilişki doyumunun görücü usulü evlenenlere kıyasla daha yüksek olduğu sonucu elde edilmiştir. Elde edilen sonuçtan anlaşıldığı üzere, araştırma bulgusunun farklı olduğu görülmektedir. Bu durumun, kişilerin cinsellikle ilgili sorulara verdikleri yanıtların yanlılığı ihtimalinden kaynaklı olabileceği düşünülmektedir.

Eğitim düzeyi değişkeni bakımından katılımcıların kadın ve erkek cinsel doyum puanlarına bakıldığında, katılımcıların eğitim düzeyi değişkeni bakımından cinsel doyum düzeylerinin karşılaştırılmasında, erkek cinsel doyum düzeyi eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermiştir. Bulgulara göre lisansüstü mezunlarının erkek cinsel doyum düzeyi ilköğretim mezunu olduğunu belirtenlerin cinsel doyum düzeyine kıyasla daha yüksektir. Elde edilen bu bulguya göre eğitim seviyesi yüksek erkeklerin cinsel tabular ve kurallar konusunda kadınlardan daha esnek davranmaları ve bu nedenle de iletişime açık olmaları cinsel doyum düzeylerinde de değişiklik yaratmış olabilir. Kadın cinsel doyum toplam puanı, eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir. İran'da yapılan bir araştırmada, Ziaee ve meslektaşları (2014), eğitim düzeyinin cinsel doyum ve evlilik

uyumu arasındaki ilişkide düzenleyici etkiye sahip olduğu bulunmuştur. Yükselen eğitim düzeyinin cinsel doyum ve evlilik uyumu arasındaki pozitif ilişkiyi arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Gelir düzeyi değişkeni bakımından katılımcıların kadın ve erkek cinsel doyum puanlarına bakıldığında, katılımcıların gelir düzeyi bakımından cinsel doyum düzeylerinin karşılaştırılmasında erkek ve kadın cinsel doyum düzeyi gelir düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemiştir. Gelir düzeyi, kişilerin yaşam kalitesi konusunda önemli bir belirleyici olarak değerlendirilmektedir. Kişilerin refah seviyelerinin partnerlerine ve diğer aile üyelerine davranışlarını ve tutumlarını etkileyebileceği ileri sürülmektedir. Bu görüşü destekleyen bir araştırmada, stresli olaylar ve finansal baskı gibi durumlarda, çiftlerin birbirlerine karşı daha yüksek düzeyde olumsuz tutumların söz konusu olduğu ve ilişki doyumunun bu durumdan olumsuz etkilenebileceği belirtilmiştir (Williamson, Karney ve Bradbury, 2013). İlgili literatürde, cinsel doyum ve sosyoekonomik faktörler arasındaki ilişkiyi inceleyen az sayıda araştırma olduğu görülmektedir. Rainer ve Smith (2012) tarafından yapılan bir araştırmada, aile gelir düzeyi bakımından cinsel doyumda anlamlı farklılık olmadığı bulunmuştur. Bununla birlikte, diğer bir araştırma, gelir düzeyinin erkeklerde cinsel doyumuyla ilişkili olduğunu bulmuştur. Araştırmada, düşük gelir düzeyi ve düşük cinsel doyumun erkeklerde gözlemlendiği sonucu elde edilmiştir (Sanchez-Fuentes ve ark., 2016).

Aktif cinsel yaşam süresi değişkeni bakımından katılımcıların kadın ve erkek cinsel doyum puanlarına bakıldığında, katılımcıların aktif cinsel yaşam süresi değişkeni bakımından cinsel doyum düzeylerinin karşılaştırılmasında, erkek ve kadın cinsel doyum düzeyinin aktif cinsel yaşam değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği görülmektedir. Bununla birlikte, literatürde farklı bulguların elde edildiği görülmektedir. Dewitte ve Mayer (2018) tarafından yapılan araştırmada, erkeklerde ilişki süresinin cinsel doyumunu etkilediği; kadınlarda ise ilişki süresinden farklı olarak ilişkinin genel seyrinin cinsel doyumla bağlantısı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Kendi fiziksel özelliklerini beğenme durumu değişkeni bakımından katılımcıların kadın ve erkek cinsel doyum düzeylerine bakıldığında, katılımcıların kiminle yaşadığı değişkeni bakımından cinsel doyum düzeylerinin karşılaştırılmasında

kadın cinsel doyum düzeyi kendi fiziksel özelliklerini beğenme değişkenine göre anlamlı farklılık göstermiştir. Kendi fiziksel özelliklerini çok beğenen kadınların cinsel doyum düzeyi orta düzeyde beğendiğini söyleyen kadınlara kıyasla daha yüksektir. Bu verinin, toplumsal ve bireysel açıdan kadının fiziksel çekiciliğine daha çok önem vermesi gerektiği, ideal vücutlara sahip olması gerektiği algısını ortaya çıkardığını söylemek mümkündür. Dolayısıyla bu minvaldeki ön kabuller kişinin cinsel performansını ve doyum düzeyini de etkileyecek niteliktedir. Erkek cinsel doyum toplam puanı, kendi fiziksel özelliklerini beğenme değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir.

Eşin fiziksel özelliklerini beğenme durumu değişkeni bakımından katılımcıların kadın ve erkek cinsel doyum düzeylerine bakıldığında, katılımcıların eşinin fiziksel özelliklerini beğenme değişkeni bakımından cinsel doyum düzeylerinin karşılaştırılmasında, erkek ve kadın cinsel doyum düzeyleri eşin fiziksel özelliklerini beğenme değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemiştir. Ayrıca, eşin davranışlarını beğenme durumu değişkeni bakımından katılımcıların kadın ve erkek cinsel doyum puanlarına bakıldığında, katılımcıların eşinin kendisine karşı davranışlarını beğenme değişkeni bakımından cinsel doyum düzeylerinin karşılaştırılmasında erkek ve kadın cinsel doyum düzeyleri eşin kendisine karşı davranışlarını beğenme değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. İlgili literatür incelendiğinde, eşlerin birbirleriyle iletişiminin ve ilişki kalitesinin cinsel doyum ile önemli ölçüde ilişkili olduğuna ilişkin bulgular daha önce elde edilmiştir (Rainer ve Smith, 2012; Theiss, 2011; Yücel ve Gassanov, 2010). İlişkisel belirsizliklerin ve iletişim sorunlarının cinsel doyum üzerinde olumsuz ilişkisi olduğu ileri sürülmüştür (Theiss, 2011). Bu durumda, araştırma sonuçlarının farklı olduğu görülmektedir.

4.3. Katılımcıların Yaş, Çift Uyum, Benlik Saygısı ve Cinsel Doyum Düzeyleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular ve Yorumu

Katılımcıların yaş, evlilik uyumu, benlik saygısı ve cinsel doyum puanlarına bakıldığında, yaş, evlilik uyumu, benlik saygısı ve cinsel doyum puanları arasındaki ilişkide yaş ile katılımcıların Yenilenmiş çift uyum ölçeği doyum alt boyutu ve kadın cinsel doyum negatif yönlü ve anlamlı ilişkilidir. Uzlaşım alt boyutu ile benlik saygısı ve erkek cinsel doyum pozitif yönlü ve anlamlı ilişkilidir. Görüş birliği ile benlik saygısı ve erkek cinsel doyum pozitif yönlü ve anlamlı ilişkilidir. Yenilenmiş çift uyum ölçeği toplam puan ile benlik saygısı ve erkek cinsel doyum pozitif yönlü ve

anlamli iliskilidir. Benlik saygisi ve cinsel doyum arasin da anlamli iliski bulunmamistir.

Literatür incelendiğinde, evlilik uyumu ve evlilik doyumunu kavramları sıklıkla birbirinin yerine kullanıldığı görülmektedir. Ancak evlilik doyumunu, bireylerin evliliğinin her alanında hissettikleri öznel tatmin duygusuyla tanımlanır; evlilik uyumu ilişkinin kalitesinin daha geniş bir değerlendirmesini kapsamaktadır (Güleç, 2012). Karmaşık bir kavram olmakla birlikte evlilik uyumu, çiftlerin birbirleri hakkında olumlu duygu ve düşünceleri içeren iyi bir ilişki şeması oluşturabilmeleri, iyi iletişim kurabilmeleri ve anlaşmazlıkları fikir birliği ile çözebilmeleri olarak tanımlanmaktadır (Şafak-Öztürk ve Arkar, 2014). Kişilik özellikleri, bağlanma özellikleri, cinsel ilişkinin kalitesi, fiziksel ve ruhsal belirtiler gibi çeşitli faktörler evlilik uyumunu bozabilir (Erdogan-Taycan ve Cepik-Kuruoglu, 2014).

Cinsel doyum düzeyi, ilişki doyumunda anahtar bir unsur olarak öne sürülmüştür (Şafak-Öztürk ve Arkar, 2014). Cinsel doyum, bir cinsel ilişkinin olumlu ve olumsuz yönlerinin öznel bir duygusal değerlendirmesidir (Gadassi ve ark., 2016). Evlilik ve cinsel doyum kavramları farklı ele alınmasına rağmen, evlilik ve cinsel doyum arasında güçlü bir ilişki olduğu düşünülmektedir. Cinsel doyum, ilişki doyumunun bir yordayıcısı olarak ele alınmakta ve ilişki doyumunu da cinsel doyumun bir yordayıcısı olarak değerlendirilmektedir. Ancak bu iki yönlü ilişkinin nedensel olmadığı ifade edilmektedir (McNulty ve ark., 2016). Cinsel doyum ile evlilik doyumunu arasındaki ilişki cinsel olmayan faktörlerden de etkilenmektedir (Gadassi ve ark., 2016). Evlilik ilişkisinde güven, yakınlık ve uyum genellikle cinsel istek ve doyuma katkıda bulunmaktadır (Teimourpour ve ark., 2014). Teimourpour ve meslektaşları (2014) tarafından yapılan araştırmada, iyi olma duygusunun önemli bir bileşeni olan sağlıklı cinsel hayatın çiftlerin gerçek bir birliktelik kurmalarına ve gündelik stres faktörlerle daha etkin bir şekilde baş etmelerine yardımcı olabileceğini gözlemlemişlerdir. Türkiye'de yapılan bir çalışmada, hem kadın hem de erkek evli çiftlerde evlilik uyumu azaldıkça cinsel doyumun azaldığı bulunmuştur (Şafak-Öztürk ve Arkar, 2014). İlgili literatür ele alındığında araştırma bulgularının kısmen tutarlılık gösterdiği görülmektedir.

Araştırma bulgularının kadın ve erkek katılımcılarda farklılık göstermesinin, verilen yanıtların yanlılığı ve katılımcıların cinsellikle ilgili sorulara yanıt verme

konusundaki olası çekinceleri olabileceği düşünülmektedir. Buna karşın, bulguların kısmi açıdan tutarlı olmasının önemli bir sonuç olduğu düşünülebilir. Daha önce yapılan araştırmalardan elde edilen bulguların tutarlı oluşu, evlilik uyumu ile ilişkili faktörlerin anlaşılması ve güncel veri sunması açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Toplumsal açıdan hızlı değişimlerin söz konusu olduğu günümüz dünyasında insan ilişkilerindeki değişimlerin değerlendirilmesi ve ilgili faktörlerin neler olduğunun anlaşılması, bireylerin kişilerarası işlevselliğini arttırmaya yönelik farkındalık sağlamaya yardımcı olacaktır. Bu yüzden, benzer araştırmaların tekrarlanabileceği düşünülmektedir.

Araştırmada elde edilen diğer bir sonuç ise katılımcıların yaşı ve benlik saygısı düzeyleri çift uyumunu anlamlı düzeyde yordamaktadır. Sonuçlara göre, daha genç katılımcıların ve benlik saygısı yüksek olanların evlilik uyumunun anlamlı düzeyde yüksek olduğu bulunmuştur. Benlik saygısı, bireylerin kendileri hakkındaki değerlendirmelerini içeren bir kavram olmanın dışında, sosyal çevreye yönelik çikarsamalar konusunda da belirleyici olabilmektedir. Sağlıklı düzeyde benlik saygısına sahip bireyler, kendilerine ve sosyal çevresine dair daha gerçekçi değerlendirmelerde bulunabilir ve bu durum kişilerarası ilişkilerinin kalitesine etki edebilir. Benlik saygısı kavramı ele alındığında Sedikides ve Gress (2003), benlik saygısının kendine güven duygusu ve sosyal ilişkilerde ne kadar kabiliyetli olduğunu düşündüğüne yönelik değerlendirmelerin tümü olduğunu belirtmiştir. Bu yönüyle benlik saygısının uyumlu bir yakın ilişki sürdürme konusunda önemli bir kişisel özellik olabileceği anlaşılmaktadır. Öte yandan, genç katılımcıların evlilik uyumunun daha yüksek olmasına ilişkin sonuca yönelik ise literatürde farklı bulguların yer aldığı görülmektedir. Literatürde, evlilik uyumu ve yaş arasındaki U yönlü bir ilişki olduğunu belirtilmiştir. Bu ilişki, kişilerin yaşından daha çok evlilik süresiyle ilişkilendirilmiştir (Hatch ve Bulcroft, 2004; Peleg, 2008). Evliliğin ilk yıllarında yüksek olan evlilik uyumu, yaş ilerledikçe evlilik süresi arttıkça azalma göstermekte, ancak çocukların büyüüp aileden ayrılmalarıyla beraber çiftlerin evliliklerinde yeni bir aşama söz konusu olabileceği ve bu durumun yükselen evlilik uyumuyla ilişkisi olduğu tahmin edilmektedir. Bununla birlikte, Umberson ve ark. (2005) evlilik süresinden çok yaşın evlilik uyumu konusunda daha belirleyici bir unsur olduğunu ve evlilik süresi içerisinde iniş çıkışlar olabileceğini belirtmiştir. Bu doğrultuda,

literatürde genç yaşta olan kişilerin evlilik süresinin daha az olabileceği öngörüldüğünde sonucun tutarlı olabileceği düşünülmektedir.

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Araştırmanın sonuçlarına göre, çalışmaya 348 erişkin birey katılmıştır. Katılımcılara sosyodemografik özellikleri, evlilik uyumu, benlik saygısı ve cinsel doyum hakkında sorular yöneltilmiş ve anket çalışması yapılmıştır. Katılımcılar arasında erkeklerin çift uyumu doyum, uzlaşım ve görüş birliği alt boyutları ile toplam puanlarının kadınlardan daha fazla olduğu bulunmuştur. Benlik saygısı düzeyleri kadınlara kıyasla erkeklerde daha yüksek bulunmuştur. Sadece eşiyile yaşadığını belirten katılımcıların çift uyumu, doyum, uzlaşım ve görüş birliği alt boyutları ile toplam puanları, anne-babasıyla yaşayanlara kıyasla daha yüksek bulunmuştur. Benlik saygısı düzeyleri sadece eşiyile yaşayanlarda, anne-babasıyla yaşayanlara kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur. Eğitim düzeyi değişkenine göre, lisans ve lisansüstü mezunlarının çift uyumu doyum, uzlaşım ve görüş birliği alt boyutları ile toplam puanları ilköğretim mezunlarına kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur. Bu doğrultuda, katılımcılar arasında eğitim düzeyinin yükselmesi ve çift uyumunun artması anlamlı bulunmuştur. Eğitim düzeyine göre, katılımcılar arasında lisansüstü mezunu olanların benlik saygısı ortaokul mezunu olanlara kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur. Gelir düzeyi değişkenine göre, katılımcılar arasında asgarinin üzerinde geliri olduğunu belirtenlerin çift uyumu doyum, uzlaşım, görüş birliği ve toplam puanlarının asgarinin altında geliri olanlara kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur. Gelir düzeyi değişkenine göre, asgarinin üzerinde geliri olduğunu belirtenlerin benlik saygısı, asgarinin altında gelir düzeyi olduğunu belirtenlere kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksektir. Bu doğrultuda, gelirin artması ile çift uyumu ve benlik saygısı puanlarının artışı istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. 12-24 ay arası süredir aktif cinsel yaşamı olduğunu belirten katılımcıların çift uyumu doyum alt boyutu puanları, iki seneden fazla süredir cinsel yaşamı olduğunu belirtenlere kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksektir. Evlilik türü değişkenine göre, çift uyumu doyum, uzlaşım ve toplam puanları anlaşarak ve flört ederek evlendiğini belirtenlerde anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur. Anlaşarak ve flört ederek evlendiğini belirten katılımcıların benlik saygısı düzeyleri görücü usulü evlenenlere kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur. Kendi fiziksel özelliklerini çok beğendiğini söyleyen katılımcıların çift uyumu doyum, uzlaşım ve görüş birliği alt boyutları ile toplam puanları az beğendiğini söyleyenlere kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur. Kendi fiziksel özelliklerini çok beğendiğini

söyleyen katılımcıların benlik saygısı puanları az beğendiğini söyleyenlere kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur. Eşinin fiziksel özelliklerini çok beğendiğini söyleyen katılımcıların çift uyumu doyum, uzlaşım ve görüş birliği alt boyutları ile toplam puanları az beğendiğini söyleyenlere kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur. Eşinin fiziksel özelliklerini çok beğendiğini söyleyen katılımcıların benlik saygısı puanları az beğendiğini söyleyenlere kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur. Eşinin kendisine karşı davranışlarını çok beğendiğini söyleyen katılımcıların çift uyumu doyum, uzlaşım ve görüş birliği alt boyutları ile toplam puanları az beğendiğini söyleyenlere kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur. Eşinin kendisine karşı davranışlarını çok beğendiğini söyleyen katılımcıların çift uyumu doyum, uzlaşım ve görüş birliği alt boyutları ile toplam puanları az beğendiğini söyleyenlere kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur. Sadece eşiyile yaşayan erkek katılımcıların cinsel doyum puanları anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur. Lisansüstü mezunu erkeklerin cinsel doyum puanları ilköğretim mezunlarına kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur. Kendi fiziksel özelliklerini çok beğendiklerini söyleyen kadınların cinsel doyum puanları anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur. Katılımcıların evlilik (çift) uyumu ile benlik saygısı düzeyleri arasında pozitif yönlü ve anlamlı ilişki bulunmaktadır. Katılımcıların çift uyumu doyum alt boyutu ile kadın cinsel doyumunda pozitif yönlü ve anlamlı ilişki saptanmıştır. Katılımcıların yaşı ile kadın cinsel doyum puanları arasında negatif yönlü ve anlamlı ilişki saptanmıştır. Katılımcıların çift uyumu görüş birliği alt boyutu ve toplam puanları ile erkek cinsel doyumunda pozitif yönlü ve anlamlı ilişki saptanmıştır. Katılımcıların çift uyumu genç yaşta olmak ve yüksek benlik saygısına sahip olmak tarafından anlamlı düzeyde yordandadır.

Araştırma bulguları doğrultusunda, erişkin bireylerde evlilik uyumu ile benlik saygısı arasında anlamlı ilişkiler saptanmış, kadın ve erkek cinsel doyum düzeyleriyle evlilik uyumunun düşük düzeyde bağlantılı olduğu sonucu elde edilmiştir. Bu durum, katılımcıların cinsel yaşamıyla ilgili sorulara yanıt vermeleri konusunda çekingen hissedebileceğinden kaynaklı bir durum olarak değerlendirilebilir. Bu yüzden, yapılacak ileri araştırmalarda, katılımcıların daha rahat yanıtlayabilecekleri veri ölçüm araçları veya araştırma desenlerinin belirlenebileceği düşünülmektedir. İkinci olarak, ileri araştırmalarda daha geniş bir örneklem grubu oluşturulabilir ve katılımcılar

partnerleriyle birlikte araştırmaya dahil edilebilir. Bu araştırmanın sunduğu sonuçların, özellikle COVID 19 pandemi sürecinde sosyal yaşama dair önemli değişimlerin olmasının evlilik yaşamına olası etkileri hakkında bilgi verebildiği düşünölmekte, fakat sonuçların değişiminin takip edilmesi için farklı zaman aralıklarında araştırmaların tekrar edilebileceği düşünölmektedir.

Evlilik, çift ve aile terapisi alanlarında uygulayıcılara yönelik, araştırma bulgularının yol gösterici olabileceği düşünölebilir. İlk olarak, bireylerin konuşmaktan çekindiği, ancak kişilerarası işlevselliklerinde önemli bir gösterge olarak değerlendirilebilecek cinsellikle ilgili cinsiyet farklılıklarının gözetildiği bir tedavi planının oluşturulmasının önemli olduğu düşünölmektedir. Ayrıca, evlilik uyumu ile ilişkili değişkenler ele alındığında, benlik saygısı ve yaşın süreçte dikkate alınması gerektiği düşünölmektedir. Ayrıca, cinsellik konusunda çekinceleri olan kişilere yönelik, evlilik uyumunu destekleyecek şekilde psikoeğitim çalışmalarının yürütölebileceği düşünölmektedir. Klinik pratikte, evli çiftlere yönelik uygulamalarda kişilerarası ilişkilerdeki işlevselliği arttırmaya yönelik benlik saygısına odaklanan uygulamalarının dışında, hayati önem taşıyan cinsel doyum konusunda kendilerini daha iyi ifade etmeleri konusunda teşvik edilebilecek uygulamaların geliştirilebileceği düşünölmektedir.

KAYNAKÇA

- Aba, R. K. (2020). Genç Yetişkin Kadınlarda Cinsel Mitlere İnanışın ve Beden İmajının Cinsel Doyuma Etkisi.
- Alahveriani, K., Rajaie, H., Shakeri, Z., Lohrasbi, A. (2010). Studying the relationship between sexual disorder and marriage satisfaction in those suffering from depression. *Procedia Soc Behav Sci.* 5(0):1672–5.
- Al-Othman, H. M. (2012). Marital happiness of married couples in the UAE society: A sample from Sharjah. *Asian Social Science*, 8(4), 217–224
- Altun, Ö. Ş., Polat, Ü., Apay, S. E., & Olçun, Z. (2020). Kadınlarda Evlilik Uyumunu Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi. 3(2), 82–90.
- Antill, J.K. (1983). Sex role complementarity versus similarity in married couples. *Journal of Personality and Social Psychology*, 45, 145-155
- Ataoglu, B. B., Ataoglu, A., & Ankarali, H. (2019). Travmatik Yaşantıların Benlik Saygısı Üzerine Etkisi. *Duzce Medical Journal*, 21(3), 186–191. <https://doi.org/10.18678/dtfd.536936>
- Basson, R., & Schultz, W. W. (2007). Sexual sequelae of general medical disorders. *The Lancet*, 369(9559), 409-424.
- Bayraktaroğlu, H.T., Çakıcı, E. T. (2017). Psychometric properties of Revised form Dyadic Adjustment Scale in a sample from North Cyprus. *International Journal of Educational Science*, 19 (2,3), 113-119.
- Blum, J. S., & Mehrabian, A. (1999). Personality and temperament correlates of marital satisfaction. *Journal of Personality*, 67(1), 93-125
- Bodenmann, G., & Cina, A. (2006). Stress and coping among stable-satisfied, stable-distressed and separated / divorced Swiss couples: A 5-year prospective longitudinal study. *Journal of Divorce & Remarriage*, 44(1-2), 71-89.
- Bradbury, T. & Fincham, F. (1988). Individual difference variables in close relationships: a contextual model of marriage as an integrative framework. *Journal of Personality and Social Psychology*, 54, 713-721
- Bradbury, T., Fincham, F. ve Beach, S. (2000). Research on the nature and determinants of marital satisfaction: A decade in review. *Journal of Marriage and the Family*, 62, 964-980.
- Cetad (2006). “Cinsel Yaşam Ve Sorunları” Dosyası, 1. Bilgilendirme Dosyası Basın Bülteni, İstanbul.
- Cherlin A.J, Burton L.M, Hurt T.R., Purvin D.M. (2004). The Influence of Physical and Sexual Abuse on Marriage and Cohabitation. *American Sociological Review*. 69, 768–789.

- Claxton, A., O'Rourke, N., Smith, J. Z., & DeLongis, A. (2012). Personality traits and marital satisfaction within enduring relationships: An intra-couple discrepancy approach. *Journal of Social and Personal Relationships*, 29(3), 375-396.
- Çimen, E.S. (2007). Görücü usulü ve anlaşarak evlenen bireylerin çeşitli sosyal psikolojik faktörler yönünden karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı, Ankara.
- Dalan, U. (2020). Evli bireylerde sosyal medya bağımliliğinin evlilik uyumu ve evlilik doyumunu üzerindeki etkisi.
- Dalı, H. A. (2020). Doğum sonrası kadınlarda cinsel işlev ve evlilik uyumu ilişkisi.
- Dasgupta, S., & Mazumder, U. (2012). The role of psychological factors in the sustenance of romantic. *Indian Journal of Community Psychology*, 8(1), 143-153.
- Demir, Ş. Ç. (2013). Ergenlerde Benlik Saygısı Ve Dini Başa Çıkma.
- Dewitte, M., & Mayer, A. (2018). Exploring the Link Between Daily Relationship Quality, Sexual Desire, and Sexual Activity in Couples. *Archives of sexual behavior*, 47(6), 1675–1686. <https://doi.org/10.1007/s10508-018-1175-x>
- Dion, K. K., & Dion, K. L. (1993). Individualistic and Collectivistic Perspectives on Gender and the Cultural Context of Love and Intimacy. *Journal of Social Issues*, 49(3), 53–69.
- Durukan, E. Ö. (2018). Cinsel Mitlerin ve Benlik Saygısının Cinsel Doyuma Etkisinin İncelenmesi. 1–26.
- Erbaş, Ş. S. (2019). Benlik saygısı ve ego gücünün problem çözme becerisi ile ilişkisinin incelenmesi.
- Erdogan Taycan S. ve Cepik Kuruoglu A. (2014). Examining the associations between the marital adjustment and attachment styles, temperament and character traits. *Turk Psikiyatri Derg* 25, 9-18.
- Eriş, Y., & İkiz, F. E. (2013). Ergenlerin Benlik Saygısı Ve Sosyal Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişki Ve Kişisel Değişkenlerin Etkileri. *Electronic Turkish Studies*, 8(6), 179–193.
- Erol, R. Y., & Orth, U. (2013). Actor and partner effects of self-esteem on relationship satisfaction and the mediating role of secure attachment between the partners. *Journal of Research in Personality*, 47(1), 26-35.
- Ertürk, Y. D. (2016). Instagram Kullanıcılarının Selfie Çekimleri İle Benlik Saygısı ve Narsisizm Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. <https://doi.org/10.5824/1309>
- Gadassi R., Bar-Nahum, L.E., Newhouse, S., Anderson, R., Heiman, J.R. ve Rafaeli, E. (2016). Perceived partner responsiveness mediates the association between sexual and marital satisfaction: A daily diary study in newlywed couples. *Arch Sex Behav* 45, 109-120.

- Gentile, B., Grabe, S., Dolan-Pascoe, B., Twenge, J. M., Wells, B. E., & Maitino, A. (2009). Gender differences in domain-specific self-esteem: A meta-analysis. *Review of General Psychology*, 13(1), 34–45.
- Gerson, R. (1995). *The Family Life Cycle: Phases, Stages and Crises. Integrating Family Therapy.* (R.H. Mikesell, D. Lusteran & S. H. Mcdaniel Editörler). Washington, DC: American Psychological Association. SS.91-112.
- Gorchoff, S. M., John, O. P., & Helson, R. (2008). Contextualizing change in marital satisfaction during middle age: An 18-year longitudinal study. *Psychological Science*, 19(11), 1194-1200.
- Gulec G. (2012). *The Family and the Marriage In: Yenilmez Ç (ed.). Family Structure and Relationships.* First ed. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, 62-75.
- Gülsün, M., Ak, M., & Bozkurt, A. (2009). Psikiyatrik Açıdan Evlilik ve Cinsellik. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar-Current Approaches In Psychiatry 2009*; 1:68-79 Ps, 68–79.
- Günay, A. R. (2020). *Evli Ve Çocuk Sahibi Bireylerin Evlilik Uyumu, Çocuk Yetiştirme Tutumu Ve Aile İşlevselliği Arasındaki İlişkinin İncelenmesi.*
- Hammen C. (2005). Stress and depression. *Annual Review of Clinical Psychology*.1, 193–319.
- Hatch, L. R., & Bulcroft, K. (2004). Does Long-Term Marriage Bring Less Frequent Disagreements? *Journal of Family Issues*, 25(4), 465-495.
- Hofstede, H., G., Hofstede, G., J., & Minkov, M. (2010). *Cultures and organizations: software of the mind.* New York: McGraw-Hill
- İnanç, Y. B., Yerlikaya, E. E. (2010). *Kişilik Kuramları.* Ankara: Pegem Akademi.
- İncesu, C. (2004). Cinsel İşlevler Ve Cinsel İşlev Bozuklukları. *Klinik Psikiyatri Dergisi*, 7(Suppl 3), 3-13.
- Jackson, G. L., Krull, J. L., Bradbury, T. N., & Karney, B. R. (2017). Household Income and Trajectories of Marital Satisfaction in Early Marriage. *Journal of marriage and the family*, 79(3), 690–704. <https://doi.org/10.1111/jomf.12394>
- Jose, O., and Alfons, V. (2007). Do demographics affect marital satisfaction? *Journal of Sex and Marital Therapy*, 33(1), 73-85.
- Karagöz, M. (2021). *Toplumsal Cinsiyet Rollerini İle Cinsel Doyum Ve Cinsel Özgüven Arasındaki İlişkinin İncelenmesi.*
- Karalı, A. (2019). *Evli Bireylerde Yaşam Doyumu, Cinsel Doyum ve Evlilik Uyumunun Sosyodemografik Değişkenlerle Olan İlişkinin İncelenmesi.*
- Karlıoğlu, B. (2019). *Evli Bireylerde Bağlanma Stillerinin Depresyon Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi.* *Social Sciences Research Journal (SSRJ)*, 8(3).

- Karney, B. R., & Bradbury, T. N. (1995). The longitudinal course of marital quality and stability: A review of theory, methods, and research. *Psychological Bulletin*, 118, 3-34
- Keçe, A. C. (2010). İki Gönül Bir Olunca Samanlık Seyran Olmayabiliyor.
- Khalili, F. (2018). Cultural Values and Marital Satisfaction: Do Collectivism and Gender Role Orientation Affect Marital Satisfaction among Palestinian Couples?. *The International Journal of Indian Psychology*. 6.
- Kılıçlar, M. (2018). Cinsel Doyum İle Beden İmajı Ve Benlik Saygısı Arasındaki İlişki. 1–26.
- Kublay, D., & Oktan, V. (2014). Evlilik Uyumu: Değer Tercihleri Ve Öznel Mutluluk Açısından İncelenmesi. *Türk Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Dergisi*, 5(41), 23–35. <https://Dergipark.Org.Tr/En/Pub/Tpdrd/229947>
- Kwon, D. O. (2001). The relationships between marital satisfaction, self-esteem, and Bowen's differentiation of self [Abstract]. *Dissertation Abstracts International: B. The Sciences and Engineering*, 61, (12-B), 6710.
- Lincoln, K. D., Taylor, R. J., & Jackson, J. S. (2008). Romantic relationships among unmarried African Americans and Caribbean blacks: Findings from the national survey of American life. *Family Relations*, 57, 254-266.
- Lucas T., Parkhill M.R, Wendorf CA, Imamoglu E.O, Weisfeld C.C, Weisfeld G.E, (2008). Cultural and evolutionary components of marital satisfaction: A multidimensional assessment of measurement invariance. *J Cross-Cult Psychol*. 29(1), 109–23
- Madanian, L., & Mansor, S. M. S. S. (2013). Marital satisfaction and demographic traits in an emigrant sample: Research analysis. *Procedia—Social and Behavioral Sciences*, 107, 96–103.
- McNulty, J.K., Wenner, C.A. ve Fisher, T.D. (2016). Longitudinal associations among relationship satisfaction, sexual satisfaction, and frequency of sex in early marriage. *Arch Sex Behav* 45, 85-97.
- Nazlı, S. (2001). Aile Danışmanlığı, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2001
- Onyishi, E. I., Sorokowski,P., Sorokowska, A., & Pipitonec, R. N. (2012). Children and marital satisfaction in a non-Western sample: having more children increases marital satisfaction among the Igbo people of Nigeria. *Evolution and Human Behavior*, 33, 771–774.
- Özcan, H., Subaşı, B., Budak, B., Çelik, M., Gürel, S., & Yıldız, M. (2013). Ergenlik ve Genç Yetişkinlik Dönemindeki Kadınlarda Benlik Saygısı,Sosyal Görünüş Kaygısı,Depresyon ve Anksiyete İlişkisi. *Journal of Mood Disorders*, 3(3), 107. <https://doi.org/10.5455/jmood.20130507015148>
- Özgüven, İ. E.(2000). Evlilik ve Aile Terapisi, PDREM Yayınları, s. 1,73,85
- Özgüven, İ.E. (2000). Evlilik ve Aile Terapisi, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

- Öztürk, Ş., & Arkar, H. (2005). Evli Çiftlerde Evlilik Uyumu Ve Cinsel Doyum Arasındaki İlişkiler. 16–24.
- Pehlivan, H. (2016). Kadınların Benlik Saygısını ve Yaşam Doyumunu Artırma: Bilişsel Davranışçı Yaklaşım Dayalı Bir Grup Müdahalesi. *Kastamonu Education Journal*, 24(2), 479–492. <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/209746>
- Peleg, O. (2008). The relation between differentiation of self and marital satisfaction: What can be learned from married people over the course of life? *American Journal of Family Therapy*, 36, 388-401.
- Peterson, C.D., Baucom, D.H., Elliot, M.J. & Farr, P.A. (1989). The relationship between sex-role identity and marital adjustment. *Sex Roles*, 21, 775-788.,
- Plummer, D. (2011). Benlik Saygısı: Çocuklarda Nasıl Geliştirilir?. Çev. Emel A. İstanbul:Sistem Yayıncılık.
- Radoplu, A. (2019). Evli Çiftlerde Evlilik Uyumu İle Cinsel Doyum Arasındaki İlişkinin İncelenmesi.
- Rahmani, A., Alahgholi, L., Merghati Khuee, E. (2009). How does sexual satisfaction relate to marital satisfaction among Iranians? *Int J Obstet Gynecol*.107(2), S558–9.
- Rainer, H. ve Smith, I. (2012). Education, communication and wellbeing: An application to sexual satisfaction. *Kyklos*. 65, 581–598.
- Şafak Öztürk, C. ve Arkar, H. (2014). Associations between the marital adjustment and sexual satisfaction in married couples. *Literature Symposium 1*, 16-24..
- Salebci, S. (2020). Evli Bireylerde Öz Şefkat, Benlik Saygısı İle Evlilik Doyumu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi.
- Sánchez-Fuentes, M.M., Salinas, J.M. ve Sierra, J.C. (2016). Use of an ecological model to study sexual satisfaction in a heterosexual spanish sample. *Arch Sex Behav*.
- Sanchez-Fuentes, M.M., Santos-Iglesias, P., ve Sierra, J.C. (2014). A systematic review of sexual satisfaction. *Int J Clin Heal Psychol*. 14, 67–75.
- Sayın, Ö. (1990). Aile Sosyolojisi: Ailenin Toplumdaki Yeri. İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi
- Schmitt, D. P., Long, A. E., McPhearson, A., O'Brien, K., Remmert, B., & Shah, S. H. (2016). Personality and gender differences in global perspective. *International Journal of Psychology*, 52, 45–56.
- Sciangula, A., & Morry, M. M. (2009). Self-esteem and perceived regard: How I see myself affects my relationship satisfaction. *The Journal of Social Psychology*, 149(2), 143-158
- Sedikides, C. , & Gress, A. P. (2003). Portraits of the self. In Hogg M. A., & Cooper J. (Eds.), *Sage Handbook of social psychology*. Sage

- Şahin, H. (2017). Evli Bireylerin Otomatik Düşünce Kalıplarının Evlilik Uyumu Üzerindeki Etkisi.
- Tarhan, T. (2006). Evlilik Psikolojisi. İstanbul: Timaş Yayınları.
- Teimourpour, N., Bidokhti, N.M., Pourshahbaz, A. ve Ehsan, H.B. (2014). Sexual desire in Iranian female university students: role of marital satisfaction and sex guilt. *Iran J Psychiatry Behav Sci*, 8, 64.
- Theiss, J. (2011). Modeling dyadic effects in the associations between relational uncertainty, sexual communication, and sexual satisfaction for husbands and wives. *Communic Res*. 2011;38: 565–584.
- Tıraşoğlu, S. E. Ö., & İpek, M. (2019). Evli Bireylerde Evlilik Uyumu ve Benlik Algisi Arasındaki İlişki. 2019, 69–92.
- Tolan, Ö. Ç. (2015). Evlilik Uyumunun Kişilik Özellikleri, İlişkiye Dair İnançlar Ve Çatışma Çözüm Stilleri Bağlamında Yordanması. 151, 10–17. <https://doi.org/10.1145/3132847.3132886>
- Turanlı, P. (2010). Orta Yetişkinlikte Evlilik Uyumu ile Benlik Saygısı ve Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişkinin Saptanması.
- Tutarel-Kışlak, Ş., & Çavuşoğlu, Ş. (2006). Evlilik Uyumu , Bağlanma Biçimleri , Yüklemeler ve Benlik Saygısı Arasındaki ilişkiler. 2004, 61–68.
- Türkseven, A., Söylemez, İ., & Dursun, P. (2020). Cinsel İşlev Bozuklukları İle Evlilik Uyumu Arasındaki İlişki. *Kriz Dergisi* 28 (1): 9-20, 28(1), 9–20.
- Umberson, D., Williams, K., Powers, D. A., Chen, M. D., & Campbell, A. M. (2005). As good as it gets? A life course perspective on marital quality. *Social Forces*, 8, 493-511.
- Uzel, A. (2015). Evlilik İlişkisi İçerisinde Çiftler Arasında Cinsel Doyumun, Evlilik Uyumu Ve Benlik Saygısı Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesi.
- Vural Kıray, B., & Temel Bayık, A. (2010). Cinsel Doyumun Yordanmasında Bazı Faktörlerinin İncelenmesi. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 13, 24–34.
- Wang, G.T. (1994). Social development and family formation in China. *Fam Pers*. 28, 283–301.
- Watson, D., Hubbard, B., & Wiese, D. (2000). General traits of personality and affectivity as predictors of satisfaction in intimate relationships: Evidence from self- and partner-ratings. *Journal of Personality*, 68(3), 413-449
- White, L., & Edwards, J. N. (1990). Emptying the nest and parental well-being: an analysis of national panel data. *American sociological review*, 55, 235-242
- Williamson, H.C, Karney, B.R, Bradbury, T.N. (2013). Financial strain and stressful events predict newlyweds' negative communication independent of relationship satisfaction. *Journal of Family Psychology*. 27(1):65–75.

- Yıldırım, İ. (1992). Farklı Sosyo-Ekonomik Düzeydeki Evli Bireylerin Uyum Düzeyleri.
- Yılmaz, I. (2012). Obstrüktif Uyku Apne Sendromlu Hastalarda Cinsel İşlev Bozuklukları.
- Yücel, D. ve Gassanov M.A. (2010). Exploring actor and partner correlates of sexual satisfaction among married couples. *Soc Sci Res.* 39, 725–738.
- Ziaee, T., Jannati, Y., Mobasheri, E., Taghavi, T., Abdollahi, H., Modanloo, M., & Behnampour, N. (2014). The Relationship between Marital and Sexual Satisfaction among Married Women Employees at Golestan University of Medical Sciences, Iran. *Iranian journal of psychiatry and behavioral sciences*, 8(2), 44–51.
- Zuckerman, M., Li, C., & Hall, J. A. (2016). When men and women differ in self-esteem and when they don't: A meta-analysis. *Journal of Research in Personality*, 64, 34–51.

EKLER

EK-1. Sosyodemografik Bilgi Formu

1-Cinsiyetiniz:

2-Yaşınız:

3-Evinizde kimlerle yaşamaktasınız?

a-sadece eşinizle

b-eş ve çocuklar

c-anne veya/ve baba

d-diğer varsa belirtiniz

4-Evlilik Süresi?

5-Eğitim Düzeyiniz?

a-ilköğretim mezunu

b-ortaokul mezunu

c-Lise mezunu

d-önlisans/lisans mezunu

e-Lisansüstü ve üzeri mezunu

6-Sahip olduğunuz çocuk sayısı?

7-Şu an yaşadığımız yer?

a-köy

b-kasaba

c-şehir

8-Gelir düzeyiniz nedir?

a-asgari

b-asgarinin altında

c-asgarinin üstünde

9-Mesleğiniz?

a-icra edilen meslek

b-Çalışmıyor

10-Eşinizle ne kadar süredir aktif bir cinsel yaşantınız var?

a-0-6 ay arası

b-6-12 ay arası

c-12-24 ay arası

d-2 seneden fazladır

11.Nasıl evlendiniz?

A- Anlaşarak (Flört ederek)

B- Görücü Usulü

C- Diğer : _____

12.Kendi fiziksel özelliklerinizi(dış görünüş) beğeniyor musunuz?

A- Çok Beğeniyorum

B-Orta Derecede beğeniyorum.

C-Az Beğeniyorum

13.Eşinizin Fiziksel özelliklerini (dış görünüşünü) beğeniyor musunuz?

A- Çok Beğeniyorum

B-Orta Derecede beğeniyorum.

C-Az Beğeniyorum

14. Eşinizin size karşı olan davranışlarını beğeniyor musunuz?

A- Çok Beğeniyorum

B-Orta Derecede beğeniyorum.

C-Az Beğeniyorum

EK-2. Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği (YÇUÖ)

Aşağıdaki konularda eşinizle anlaşım anlaşamadığınızı ilgili kutucuğa (X) işareti koyarak belirtiniz.

	Hiçbir zaman anlaşamayız	Nadiren anlaşırız	Bazen anlaşırız	Oldukça sık anlaşırız	Çoğu zaman anlaşırız
1 Dini konular					
2 Muhabbet-sevgi gösterme					
3 Temel kararların alınması					
4 Cinsel yaşam					
5 Geleneksellik					
6 Mesleki kararlar					

Aşağıda eşinizle ve evliliğinizle ilgili bazı ifadeler yer almaktadır. Lütfen aşağıdaki ifadeleri okuyup size ne derece uygun olduğunu ilgili kutucuğa (X) işareti koyarak belirtiniz.

	Hiçbir zaman	Nadiren	Bazen	Oldukça sık	Çoğu zaman
7 İlişkinizi bitirmeyi ne sıklıkta tartışırsınız?					
8 Eşinizle ne sıklıkla münakaşa edersiniz?					
9 Evlendiğiniz için pişmanlık duyar mısınız?					
10 Ne sıklıkla birbirinizin sinirlenmesine neden olursunuz?					

11 Siz ve eşiniz ev dışı etkinliklerinizin ne kadarına birlikte katılırsınız?					
12 Ne sıklıkla teşvik edici fikir alışverişinde bulunursunuz?					
13 Ne sıklıkla bir iş üzerinde birlikte çalışırsınız?					
14 Ne sıklıkla bir şeyi sakince tartışırsınız?					

EK-3. Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği (RBSÖ)

Sizin için uygun olanı seçiniz.

- 1) Kendimi en az diğer insanlar kadar değerli buluyorum.
a) Çok doğru b) Doğru c) Yanlış d) Çok yanlış
- 2) Bazı olumlu özelliklerim olduğunu düşünüyorum.
a) Çok doğru b) Doğru c) Yanlış d) Çok yanlış
- 3) Genelde kendimi başarısız bir kişi olarak görme eğilimindeyim.
a) Çok doğru b) Doğru c) Yanlış d) Çok yanlış
- 4) Ben de diğer insanların birçoğunun yapabildiği kadar bir şeyler yapabilirim.
a) Çok doğru b) Doğru c) Yanlış d) Çok yanlış
- 5) Kendimde gurur duyacak fazla bir şey bulamıyorum.
a) Çok doğru b) Doğru c) Yanlış d) Çok yanlış
- 6) Kendime karşı olumlu bir tutum içindeyim.
a) Çok doğru b) Doğru c) Yanlış d) Çok yanlış
- 7) Genel olarak kendimden memnunum.
a) Çok doğru b) Doğru c) Yanlış d) Çok yanlış
- 8) Kendime karşı daha fazla saygı duyabilmeyi isterdim.
a) Çok doğru b) Doğru c) Yanlış d) Çok yanlış
- 9) Bazen kesinlikle kendimin bir işe yaramadığımı düşünüyorum.
a) Çok doğru b) Doğru c) Yanlış d) Çok yanlış
- 10) Bazen kendimin hiç de yeterli bir insan olmadığını düşünüyorum.
a) Çok doğru b) Doğru c) Yanlış d) Çok yanlış

EK-4. Golombok-Rust Cinsel Doyum Ölçeği

ERKEK FORMU

	Hiçbir zaman	Nadiren	Bazen	Çoğu zaman	Her zaman
1. Haftada 2 defadan fazla cinsel birleşmede bulunur musunuz?	☐	☐	☐	☐	☐
2. Eşinize, cinsel ilişkinizle ilgili olarak, nelerden hoşlanıp nelerden hoşlanmadığınızı söyleyebilir misiniz?	☐	☐	☐	☐	☐
3. Cinsel yönden kolay uyarılır mısınız?	☐	☐	☐	☐	☐
4. Cinsel ilişki sırasında boşalmak için henüz erken olduğunu düşünürseniz, boşalmayı geciktirebilir misiniz?	☐	☐	☐	☐	☐
5. Eşinizle olan cinsel yaşamınızı tekdüze (monoton) buluyor musunuz?	☐	☐	☐	☐	☐
6. Eşinizin cinsel organına dokunup, okşamaktan rahatsız olur musunuz?	☐	☐	☐	☐	☐
7. Eşiniz sizinle sevişmek istediğinde, tedirgin ve endişeli olur musunuz?	☐	☐	☐	☐	☐
8. Cinsel organınızın, eşinizin cinsel organına girmesinden zevk alır mısınız?	☐	☐	☐	☐	☐
9. Eşinize, cinsel ilişkinizle ilgili olarak nelerden hoşlanıp, nelerden hoşlanmadığını sorarmısınız?	☐	☐	☐	☐	☐

	Hiçbir zaman	Nadiren	Bazen	Çoğu zaman	Her zaman
10. İlişki sırasında cinsel organınızın sertleşmediği olur mu?	☐	☐	☐	☐	☐
11. Eşinizle olan cinsel ilişkinizde sevgi ve şefkatin eksik olduğunu hisseder misiniz?	☐	☐	☐	☐	☐
12. Eşinizin, cinsel organınıza dokunup okşamasından zevk alır mısınız?	☐	☐	☐	☐	☐
13. Cinsel birleşme sırasında erken boşalmayı engelleyebilir misiniz?	☐	☐	☐	☐	☐
14. Eşinizle sevişmekten kaçınır mısınız?	☐	☐	☐	☐	☐
15. Eşinizle olan cinsel ilişkinizi tatminkar buluyor musunuz?	☐	☐	☐	☐	☐
16. Önsevişme (öpme, okşama gibi) sırasında cinsel organınızın sertleştiği olur mu?	☐	☐	☐	☐	☐
17. Bir hafta boyunca cinsel ilişkide bulunmadığınız olur mu? (hastalık gibi nedenler dışında)	☐	☐	☐	☐	☐
18. Eşinizle karşılıklı mastürbasyon yapmaktan (kendinizi tatmin etmekten) zevk alır mısınız?	☐	☐	☐	☐	☐
19. Eşinizle sevişmek istediğinizde, ilişkiyi siz başlatır mısınız?	☐	☐	☐	☐	☐
20. Eşinizin sizi sevip okşamasından hoşlanır mısınız?	☐	☐	☐	☐	☐
21. İsteddiğiniz kadar sık cinsel ilişkide bulunur musunuz?	☐	☐	☐	☐	☐
22. Eşinizle sevişmeyi reddettiğiniz olur mu?	☐	☐	☐	☐	☐
23. Cinsel birleşme sırasında, cinsel organınızın sertliğini kaybettiği olur mu?	☐	☐	☐	☐	☐
24. Cinsel organınız, eşinizin cinsel organına girer girmez istemeden boşaldığınız olur mu?	☐	☐	☐	☐	☐
25. Eşinize sarılıp, vücudunu okşamaktan zevk alırmısınız?	☐	☐	☐	☐	☐
26. Cinsel yaşama karşı ilgisizlik duyarmısınız?	☐	☐	☐	☐	☐
27. Cinsel organınız eşinizin cinsel organına girmek üzereyken, istemeden boşaldığınız olur mu?	☐	☐	☐	☐	☐
28. Sevişme sırasında yaptıklarınızdan tiksinti duyar mısınız?	☐	☐	☐	☐	☐

KADIN FORMU

	Hiçbir zaman	Nadiren	Bazen	Çoğu zaman	Her zaman
1. Cinsel yaşama karşı ilgisizlik duyar mısınız?	☐	☐	☐	☐	☐
2. Eşinize, cinsel ilişkinizle ilgili olarak nelerden hoşlanıp, nelerden hoşlanmadığınızı sorar mısınız?	☐	☐	☐	☐	☐
3. Bir hafta boyunca cinsel ilişkide bulunmadığınız olur mu? (adet günleri, hastalık gibi nedenler dışında)	☐	☐	☐	☐	☐
4. Cinsel yönden kolaylıkla uyarılır mısınız?	☐	☐	☐	☐	☐
5. Sizce, sizin ve eşinizin önsevişmeye (öpme, okşama gibi) ayırdığınız zaman yeterli mi?	☐	☐	☐	☐	☐
6. Kendi cinsel organınızın, eşinizin cinsel organının giremeyeceği kadar dar olduğunu düşünür müsünüz?	☐	☐	☐	☐	☐
7. Eşinizle sevişmekten kaçınırmısınız?	☐	☐	☐	☐	☐
8. Cinsel ilişki sırasında doyuma (orgazma) ulaşabilir mısınız?	☐	☐	☐	☐	☐
9. Eşinize sarılıp, vücudunu okşamaktan zevk alırmısınız?	☐	☐	☐	☐	☐
10. Eşinizle olan cinsel ilişkinizi tatminkâr bulur musunuz?	☐	☐	☐	☐	☐
11. Gerekirse rahatsızlık ve acı duymaksızın, parmağınızı cinsel organınızın içine sokabilir misiniz?	☐	☐	☐	☐	☐
12. Eşinizin cinsel organına dokunup, okşamaktan rahatsız olur musunuz?	☐	☐	☐	☐	☐
13. Eşiniz sizinle sevişmek istediğinde, rahatsız olur musunuz?	☐	☐	☐	☐	☐

	Hiçbir zaman	Nadiren	Bazen	Çoğu zaman	Her zaman
14. Sizin için doyuma (orgazma) ulaşmanın mümkün olmadığını düşünür müsünüz?	☐	☐	☐	☐	☐
15. Haftada 2 defadan fazla cinsel birleşmede bulunur musunuz?	☐	☐	☐	☐	☐
16. Eşinize, cinsel ilişkinizle ilgili olarak, nelerden hoşlanıp, nelerden hoşlanmadığınızı söyleyebilir misiniz?	☐	☐	☐	☐	☐
17. Eşinizin cinsel organı, sizin cinsel organınıza rahatsızlık vermeden girebilir mi?	☐	☐	☐	☐	☐
18. Eşinizle olan cinsel ilişkinizde sevgi ve şefkatin eksik olduğunu hisseder misiniz?	☐	☐	☐	☐	☐
19. Eşinizin cinsel organınıza dokunup okşamasından zevk alır mısınız?	☐	☐	☐	☐	☐
20. Eşinizle sevişmeyi reddettiğiniz olur mu?	☐	☐	☐	☐	☐
21. Önsevişme sırasında eşiniz bızırınızı (klitoris) uyardığında doyuma (orgazm) ulaşabilir misiniz?	☐	☐	☐	☐	☐
22. Sevişme boyunca, sadece cinsel birleşme için ayrılan süre sizin için yeterli mi?	☐	☐	☐	☐	☐
23. Sevişme sırasında yaptıklarınızdan tiksinti duyar mısınız?	☐	☐	☐	☐	☐
24. Kendi cinsel organınızın, eşinizin cinsel organının derine girmesini engelleyecek kadar dar olduğunu düşünür müsünüz?	☐	☐	☐	☐	☐
25. Eşinizin sizi sevip okşamasından hoşlanır mısınız?	☐	☐	☐	☐	☐
26. Sevişme sırasında cinsel organınızda ıslaklık olur mu?	☐	☐	☐	☐	☐
27. Cinsel birleşme anından hoşlanır mısınız?	☐	☐	☐	☐	☐
28. Cinsel birleşme anında doyuma (orgazma) ulaşır mısınız?	☐	☐	☐	☐	☐